

Ministarstvo
finansija

Adresa: ul. Stanka Dragojevića 2,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 242 835
fax: +382 20 224 450
www.mif.gov.me

Br: 05-02-633/25-44350/2

Podgorica, 23.12.2025. godine

Za: MINISTARSTVO PROSVJETE, NAUKE I INOVACIJA, Vaka Đurovića b.b, Podgorica
gospođi, prof. dr Anđeli Jakšić Stojanović, ministarki

Predmet: Mišljenje na Predlog programa za nauku i inovacije 2026-2030. godine

Veza: Vaš akt broj: 13-633/25-44350/1 od 11.12.2025. godine

Poštovana gospođo Jakšić Stojanović,

Povodom *Predloga programa za nauku i inovacije 2026-2030. godine*, Ministarstvo finansija daje sledeće:

MIŠLJENJE

Dostavljenim programom predviđene su 2 prioritetne ose i to: Jačanje inovacijskog ekosistema te istraživačko - razvojnih i inovacijskih kapaciteta poslovnog sektora i Modernizacija istraživačke infrastrukture i unapređenje istraživačkih kapaciteta, kroz ukupno 8 specifičnih ciljeva.

Na tekst Predloga programa i pripremljeni Izveštaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta implikacija na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Predmetnim Programom definisan je finansijski okvir u ukupnom iznosu od 132,62 mil.€ od čega iz budžeta 104,76 mil.€, iz Programa ulaganja od posebnog značaja za privredni i ekonomski interes Crne Gore 26,86 mil.€ i 1,00 mil.iz EU.

U Izveštaju o sprovedenoj analizi procjene uticaja propisa navedeno je da su za implementaciju predmetnog predmetnog Programa potrebna sredstva iz budžeta u ukupnom iznosu od 104,76 mil.€ i to: u 2026. godini 9,59 mil.€, u 2027. godini 21,04 mil.€, u 2028. godini 21,57 mil.€ u 2029. godini - 28,34 mil.€ i u 2030. godini 24,21 mil.€.

Predlogom zakona o budžetu Crne Gore za 2026. godinu, kod potrošačke jedinica Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija, za razvoj nauke i tehnologije i za inovacije i tehnološki razvoj predviđena su ukupna sredstva u iznosu od 14,88mil.€ od čega se 9,59 mil.€ odnosi na Program za nauku i inovacije 2026-2030. godine.

Pomenuta sredstva u iznosu od 9,59 mil.€ za 2026. godinu predviđena su na sledeće aktivnosti u okviru Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija: 15 037 003 001 - Podrška razvoju inovacione infrastrukture na izdatak 4319 - Ostali transferi institucijama u iznosu od 0,32 mil.€; 15 037 003 002 - Podrška Fondu za inovacije na izdatak 431-9 Ostali transferi institucijama u iznosu od 2,20 mil.€; 19 040 001 001 - Nacionalni i međunarodni programi i projekti na izdatak 431-9 Ostali transferi institucijama 2,88 mil.€; 19 040 001 002 - Članstvo u naučnim organizacijama na izdaku 419-5 Kontribucije za članstvo u domaćim i međunarodnim organizacijama 0,86 mil.€ i na aktivnost 19 040 001 003 - Novi programi i

konkursi za nauku i istraživanje na izdatke 431-8 Ostali transferi pojedincima 0,45 mil.€ i 4319- Ostali transferi institucijama 2,87mil.€.

Imajući u vidu navedeno, Ministarstvo finansija, sa aspekta budžeta, u načelu nema primjedbi na *Program za nauku i inovacije u 2026. godini*, uz napomenu da će iznos sredstava potreban za realizaciju u narednim godinama biti predmet razmatranja prilikom procesa izrade godišnjeg Zakona o budžetu.

Razmatrajući dostavljenu dokumnetaciju, ukazujemo da je potrebno da se inteziviraju aktivnosti usmjerene na iznalaženju alternativnih izvora finansiranja u skladu sa zakonom, kako bi se obezbijedila realizacija Programa uz manje učešće sredstava državnog budžeta.

Takođe, s obzirom da se radi o udruživanju finansijskih sredstava iz različitih izvora, ukazujemo da je implementaciju aktivnosti predviđenih ovim Programom potrebno uskladiti sa stepenom ostvarenja sredstava iz predviđenih izvora.

S poštovanjem,

MINISTAR
Novica Vuković

PROGRAM ZA NAUKU I INOVACIJE

SADRŽAJ

SADRŽAJ	2
UVOD	3
O PROGRAMU	4
I. Svrha programa	4
II. Izrada programa	5
III. Struktura programa logika intervencije i indikatori	6
IV. Upravljanje programom i institucionalna koordinacija	6
ANALIZA STANJA	8
Prioritetna os 1: Jačanje inovacijskog ekosustava te istraživačko-razvojnih i inovacijskih kapaciteta poslovnog sektora	9
SO1: JAČANJE ISTRAŽIVAČKO-RAZVOJNIH I INOVACIJSKIH KAPACITETA PODUZEĆA	10
SO2: RAZVOJ I POTICANJE INOVACIJA SURADNJOM POSLOVNOG SEKTORA I NAUKE TE TRANSFERA TEHNOLOGIJE	16
SO3: UNAPRJEĐENJE INOVACIJSKOG EKOSUSTAVA I PODRŠKE ZA RAST STARTUPA I MMSP-OVA	25
OPERATIVNI CILJ SO3.2 INTEGRISANA PODRŠKA RANOJ FAZI STARTAPOVA	33
OPERATIVNI CILJ SO3.3- AKCELERACIJA, KOMERCIJALIZACIJA I SKALIRANJE	40
SO3.4.- DIGITALNA INFRASTRUKTURA I MENTORSTVO	47
SO4: PODSTICANJE INOVACIJA ZA RJEŠAVANJE DRUŠTVENIH IZAZOVA I UNAPREĐENJE JAVNIH USLUGA	56
HORIZONTALNI CILJ: RAZVOJ INOVACIJSKE KULTURE I PODUZETNIŠTVA	60
Prioritetna OS 2: Modernizacija istraživačke infrastrukture i unapređenje istraživačkih kapaciteta	Error! Bookmark not defined.
ANEKS1 -PASOŠ INDIKATORA	79

UVOD

Crna Gora nalazi se na važnoj prekretnici razvoja, obilježenoj intenziviranjem procesa pristupanja Europskoj uniji i potrebom za jačanjem konkurentnosti, otpornosti i institucionalne spremnosti. U takvim okolnostima, istraživanje i inovacije dobivaju stratešku važnost jer mogu ubrzati modernizaciju gospodarstva i društva, potaknuti razvoj novih tehnologija i omogućiti usklađivanje sa europskim politikama i standardima. Izgradnja učinkovitog, otvorenog i povezanog sustava istraživanja i inovacija tako postaje jedan od ključnih elemenata dugoročnog napretka Crne Gore.

Unatoč vidljivom napretku posljednjih godina, sustav istraživanja i inovacija i dalje je u fazi konsolidacije te se suočava s izazovima. Istraživačke institucije često rade u uvjetima nedostatne infrastrukture i ograničenih kapaciteta, dok je raspoloživo financiranje, iako u porastu, nedovoljno za potrebe suvremenog istraživačko-inovacijskog okruženja. Suradnja znanstvenog, poslovnog i javnog sektora nije u potpunosti razvijena, što usporava transfer tehnologije, ograničava komercijalizaciju znanja i smanjuje mogućnosti za stvaranje novih proizvoda, usluga i društveno korisnih inovacija.

Istovremeno, Crna Gora posjeduje jasne komparativne prednosti u više sektora koji mogu biti snažni nositelji razvoja istraživanja i inovacija. Građevinarstvo se izdvaja kvalitetnim stručnim kadrom i potencijalom za digitalizaciju i zelene tehnologije. Energetika nudi široke mogućnosti u obnovljivim izvorima, energetske efikasnosti i pametnim sistemima. Sektor hrane zasniva se na poljoprivrednoj tradiciji i autentičnim proizvodima, uz značajan prostor za modernizaciju i uvođenje pametnih rješenja. ICT je najdinamičniji i posebno važan za horizontalne inovacije. Turizam ostaje jedna od najvažnijih ekonomskih djelatnosti, sa potencijalom za razvoj održivih, zdravstvenih i kulturnih modela.

Prepoznajući ove izazove i razvojne potencijale, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija donosi ovaj dokument s jasnom vizijom izgradnje modernog, konkurentnog i istraživanjem i inovacijama vođenog društva. Program za istraživanje i inovacije uspostavlja programski koji povezuje institucije znanja, gospodarstvo i javni sektor, jača ljudske kapacitete, modernizira infrastrukturu i potiče inovativna rješenja u skladu s europskim politikama i zelenom i digitalnom tranzicijom. Time se stvaraju temelji za dugoročan, održiv i inkluzivan razvoj Crne Gore.

O PROGRAMU

I. Svrha programa

Svrha Programa je uspostaviti stabilan, koordiniran i dugoročno usmjeren okvir za razvoj istraživanja, razvoja i inovacija kroz planiranje ulaganja i definiranje indikativnog višegodišnjeg financijskog okvira. Financijski okvir za narednih pet godina, na indikativnoj razini, predviđa mogućnost ugovaranja do XY milijuna eura za istraživanje i inovacije, pri čemu će se stvarna potrošnja ovih sredstava raspoređivati kroz više godina, sukladno dinamici provedbe projekata. Njegova će se provedba dodatno razrađivati kroz godišnje proračunske procese, ovisno o raspoloživim financijskim kapacitetima i ostalim proračunskim prioritetima države.

Program je usklađen s ciljevima Reformske agende Crne Gore 2024–2027 za Instrument EU za reforme i rast¹, koji je sastavni dio Plana rasta EU za Zapadni Balkan i usmjeren na ubrzanje ekonomske konvergencije Crne Gore s prosjekom Europske unije te na sprovođenje ključnih reformi u okviru procesa pristupanja EU. U tom okviru, Program daje poseban doprinos realizaciji Reforme 1.2.2 „Daljnji razvoj ekosistema istraživanja i inovacija za ekonomiju utemeljenu na znanju“. Provedba Programa zasniva se na strateškim smjernicama definiranim Strategijom pametne specijalizacije Crne Gore 2019–2024², Strategijom naučnoistraživačke djelatnosti Crne Gore 2024–2028³ i Mapom puta za istraživačku infrastrukturu Crne Gore 2024–2028⁴.

Program za istraživanje i inovacije donosi se u razdoblju izrade nove Strategije pametne specijalizacije Crne Gore te tijekom aktivnih pripremnih aktivnosti povezanih s pristupanjem Europskoj uniji. Program je oblikovan tako da se može uskladiti s novim strateškim dokumentima i prioritetima koji će proizaći iz ovih procesa, čime se osigurava njegova relevantnost i primjenjivost u području istraživanja, razvoja i inovacija.

Svrha se ostvaruje kroz:

1. Dugoročno planiranje uz okvirni višegodišnji financijski plan koji omogućuje predvidljivo ulaganje i donošenje odluka, usklađeno s pravilima EU fondova

Uspostava dugoročnog, indikativnog višegodišnjeg financijskog okvira kao ključnog mehanizma za strateško upravljanje ulaganjima u području istraživanja i inovacija osigurava veću izvjesnost i dosljednost u planiranju i provedbi aktivnosti Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija Crne Gore, Fonda za inovacije Crne Gore, Inovaciono preduzetničkog centra Tehnopolis i Naučno-tehnološkog parka Crne Gore, kao i krajnjih korisnika Programa (inovativnih poduzeća, start-up

¹ [Reformska Agenda Crne Gore 2024-2027 za Instrument EU za reforme i rast](#)

² [Strategija pametne specijalizacije Crne Gore](#)

³ [Strategija naučnoistraživačke djelatnosti Crne Gore 2024–2028](#)

⁴ [Mapa puta za istraživačku infrastrukturu Crne Gore 2024-2028](#)

kompanija, znanstveno-istraživačkih i obrazovnih institucija te drugih prihvatljivih korisnika). Tako definiran okvir omogućuje učinkovitije ugovaranje i faziranje projekata, bolju koordinaciju izvora financiranja, veću transparentnost u raspodjeli javnih sredstava te kvalitetnije praćenje rezultata i učinaka ulaganja. Financijski okvir ima isključivo indikativni karakter i bit će detaljno definiran i prilagođavan u skladu s budućim odlukama o osiguranju proračunskih i EU sredstava, te ne podrazumijeva da su sredstva unaprijed u potpunosti osigurana.

2. Uspostavu koherentnog i učinkovitog okvira za istraživanje i inovacije koji povezuje znanost, gospodarstvo i društvo.

Uspostava koherentnog okvira za istraživanje i inovacije koji povezuje istraživačke organizacije i poslovni sektor te potiče suradnju, transfer tehnologije i korištenje rezultata istraživanja u gospodarstvu i društvu. Na taj način istraživački sektor ima još značajniju ulogu u podržavanju procesa inovacija i, u konačnici, povećanju produktivnosti i konkurentnosti gospodarstva te općem društvenom razvoju kroz prelijevanje znanja koje proizlazi iz istraživanja i komercijalizacije rezultata istraživanja. U dijelu programa koji se odnosi na naučnoistraživačke aktivnosti potiče se izvrsnost s krajnjim ciljem međunarodne vidljivosti crnogorske nauke, ali i postizanja kvalitete rezultata koji se mogu učinkovito koristiti u poslovnom sektoru i društvu.

3. Operacionalizaciju ključnih strategija

Program omogućuje pretvaranje ciljeva definiranih u *Strategiji pametne specijalizacije Crne Gore 2019–2024* (S3)⁵, *Strategiji naučnoistraživačke djelatnosti 2024–2028*⁶ i *Mapi puta za istraživačku infrastrukturu 2024–2028*⁷ u konkretne mjere, investicije i projekte. Time se osigurava da prioritete utvrđeni na strateškoj razini budu dosljedno provedeni kroz programe financiranja, razvoj istraživačke infrastrukture te jačanje kapaciteta istraživačkih organizacija i poslovnog sektora, uz usklađenost s obavezama koje Crna Gora ima u procesu pristupanja Europskoj uniji.

4. Učinkovitu provedbu i koordinaciju

Osiguravanje da svi provoditelji (Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija, Fond za inovacije Crne Gore, Naučno tehnološki park Crne Gore i Inovaciono preduzetnički centar Tehnopolis) djeluju u sinergiji, u skladu sa zajedničkim ciljevima, prioritetima i očekivanim rezultatima.

II. Izrada programa

Izrada ovog programskog okvira odvijala se kao strukturirani radni proces u uskoj saradnji s ključnim institucijama u sistemu nauke i inovacija. Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija koordiniralo je proces, pripremilo metodologiju i okvirnu strukturu programa te usklađivalo

⁵ <https://www.gov.me/dokumenta/855d6fbf-9936-4c8a-b59b-4578b3bf3670>

⁶ <https://www.gov.me/dokumenta/6a6eacae-9d5a-4b48-91fa-5330c280a08d>

⁷ <https://www.gov.me/clanak/usvojena-mapa-puta-za-istrazivacku-infrastrukturu-crne-gore-2024-2028>

prijedloge kako bi se osigurala njihova međusobna povezanost i usklađenost sa strateškim dokumentima.

Pojedinačne institucije nadležni direktorati Ministarstva (Direktorat za inovacije i pametnu specijalizaciju i Direktorat za naučnoistraživačku djelatnost), Fond za inovacije Crne Gore, Naučno-tehnološki park Crne Gore i Inovaciono preduzetnički centar Tehnopolis predlagale su konkretne mjere, ciljne grupe i okvirne finansijske iznose. Na osnovu tih prijedloga Ministarstvo je pripremilo i konsolidovalo zajednički programski i finansijski okvir, vodeći računa o izbjegavanju preklapanja, popunjavanju praznina u „lancu podrške“ od istraživanja do tržišta te namjenskom korištenju sredstava za naučnoistraživačku djelatnost, inovacije i pametnu specijalizaciju.

III. Struktura programa logika intervencije i indikatori

U okviru ovog Programa rezultati se po pojedinim instrumentima prikazuju kroz iznos sredstava predviđenih na godišnjoj razini za nova ugovaranja u toj godini, pri čemu već ugovorena sredstva i ranije preuzete obaveze nisu obuhvaćene ovim prikazom.

Program je strukturiran po prioritetnim osima koje odražavaju ključne ciljeve u području naučnoistraživačke djelatnosti, inovacija i pametne specijalizacije. Unutar svake prioritetne osi definirani su specifični ciljevi te skup instrumenata koji ih podržavaju, uz jasno opisanu logiku intervencije – od ulaznih resursa i planiranih aktivnosti, preko očekivanih izlaza (outputa), do rezultata i srednjoročnih učinaka. Za svaku prioritetnu osu i za svaki instrument utvrđen je skup pokazatelja realizacije i rezultata, što omogućava sistematično praćenje napretka i efekata Programa te pravovremeno prilagođavanje mjera na temelju objektivnih i usporedivih podataka.

IV. Upravljanje programom i institucionalna koordinacija

Upravljanje programom temeljit će se na partnerskom modelu u kojem svaka institucija zadržava svoju institucionalnu i programsku autonomiju, dok Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija ima ulogu krovnog koordinatora. Ministarstvo će brinuti o usklađenosti s nacionalnim strateškim dokumentima te o komplementarnosti i povezanosti mjera u području naučnoistraživačke djelatnosti, inovacija i pametne specijalizacije. Radi očuvanja autonomije provoditelja, ali i sprječavanja fragmentacije i preusmjerenja sredstava, uspostaviti će se zajednički okvir za programiranje i finansiranje mjera u ovim područjima. Sredstva državnog budžeta i relevantnih međunarodnih i EU fondova za naučnoistraživačku djelatnost, inovacije i pametnu specijalizaciju koristit će se isključivo za mjere koje su obuhvaćene ovim okvirom i ispunjavaju utvrđene kriterije. Programi i instrumenti koji nijesu usklađeni s ovim okvirom i ne koriste zajednički sistem praćenja i evaluacije neće se finansirati iz navedenih sredstava. Pokretanje novih programa i instrumenata

podrške u ovim područjima provodit će se uz obavezno usklađivanje s okvirom i prethodno razmatranje od strane nadležnih direktorata, međuinstitucionalne radne skupine i savjeta.

Savjet za inovacije i pametnu specijalizaciju i Savjet za naučnoistraživačku djelatnost djelovat će komplementarno i savjetodavno, u okviru svojih zakonski definiranih uloga. Savjet za inovacije i pametnu specijalizaciju, na temelju rezultata procesa poduzetničkog otkrivanja (EDP), razmatrat će i utvrđivati programe u području inovacija i pametne specijalizacije te davati preporuke za usklađivanje instrumenata podrške s prioritetnim tematskim područjima i lancima vrijednosti. Inovacione radne grupe bit će radna tijela ovog savjeta i dio S3 nacionalnog implementacijskog okvira te će osiguravati kontinuitet procesa poduzetničkog otkrivanja. Savjet za naučnoistraživačku djelatnost razmatrat će realizaciju Strategije naučnoistraživačke djelatnosti, predlagati istraživačke prioritete i razvoj nacionalne istraživačke infrastrukture te davati preporuke za usmjeravanje ulaganja u istraživačke kapacitete i naučnu izvrsnost.

Ključnu operativnu ulogu imat će Direktorat za inovacije i pametnu specijalizaciju i Direktorat za naučnoistraživačku djelatnost. Direktorat za inovacije i pametnu specijalizaciju razvijat će instrumente koji preuzimaju rezultate javno financiranih istraživanja i usmjeravaju ih prema tržištu (zaštita intelektualnog vlasništva, proof-of-concept, inovacijski vaučeri, pilot-projekti s industrijom, programi za startupove i scale-up preduzeća u S3 prioritetnim područjima). Direktorat za naučnoistraživačku djelatnost provodit će programe jačanja istraživačkih kapaciteta, projekata i infrastrukture, uz posebnu pažnju na potencijal rezultata za kasniju primjenu u privredi i društvu. Za mjere koje povezuju istraživanje i inovacije (npr. podrška primijenjenim istraživanjima, transfer tehnologije, proof-of-concept) ova će dva direktorata zajednički programirati i pripremati mjere, u bliskoj saradnji s provediteljima, kako bi se osigurao koherentan „lanac podrške“ od istraživanja do tržišta.

Instrumenti podrške koji ulaze u zajednički okvir morat će ispuniti minimalne kriterije: jasno demonstriranu usklađenost sa Strategijom pametne specijalizacije i/ili Strategijom naučnoistraživačke djelatnosti; fokus na aktivnosti istraživanja, razvoja i inovacija, a ne na opće mjere podrške bez jasne istraživačko-inovacijske komponente; jasno definisane ciljne grupe (istraživačke organizacije, inovativna preduzeća, startupovi i scale-up preduzeća, konzorciji nauka–privreda i sl.); određeno mjesto instrumenta u „lancu podrške“ od istraživanja do tržišta; dokazanu dodatnost i komplementarnost u odnosu na postojeće programe; te transparentne i konkurentne postupke dodjele sredstava na temelju javnih poziva i unaprijed objavljenih kriterija.

Radi praktične koordinacije osnovat će se stalna međuinstitucionalna radna skupina u kojoj će sudjelovati predstavnici oba direktorata, Fonda za inovacije Crne Gore, Naučno-tehnološkog parka Crne Gore i Inovaciono preduzetničkog centra Tehnopolis. Radna skupina bit će platforma za zajedničko godišnje programiranje: svaka će institucija predstavljati svoje planirane programe i javne pozive, a skupina će analizirati njihovu međusobnu povezanost, mapirati „put korisnika“ (od istraživačkih projekata i zaštite intelektualnog vlasništva, preko prototipa i pilot-projekata, do

komercijalizacije i internacionalizacije) te predlagati mjere za uklanjanje uočenih praznina ili preklapanja. Preporuke radne skupine služit će kao stručna podloga za usklađivanje programskog i finansijskog okvira na razini Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija. Svaka institucija samostalno priprema svoje godišnje programe i javne pozive te odlučuje o konkretnom dizajnu i provedbi svojih mjera, ali isključivo u okviru usvojenog programskog i finansijskog okvira, zajedničkih kriterija i jedinstvenog sistema praćenja i evaluacije.

Za podršku ovakvom načinu upravljanja uspostaviti će se jedinstveni informacijski sustav za praćenje i evaluaciju programa u području nauke, inovacija i pametne specijalizacije. Svi provoditelji koristit će usuglašene pokazatelje i zajedničku digitalnu platformu za unos i analizu podataka o pozivima, projektima, korisnicima i rezultatima. Svi instrumenti uključeni u okvir obavezni su koristiti ovaj sistem praćenja i evaluacije, a na temelju prikupljenih podataka nadležni direktorati, uz podršku međuinstitucionalne radne skupine, pripremat će godišnji prijedlog programskog i finansijskog okvira mjera. Time će biti moguće pratiti cjelovit put od ulaganja u istraživanje do konkretnih inovacija i tržišnih ishoda te donositi odluke o prilagodbama programa na temelju usporedivih i pouzdanih informacija.

ANALIZA STANJA

Prioritetna osa 1: Jačanje inovacijskog ekosustava te istraživačko-razvojnih i inovacijskih kapaciteta poslovnog sektora

Svrha: je unaprijediti sposobnost nacionalnog gospodarstva i javnog sektora za stvaranje, primjenu i širenje inovacija kroz jačanje istraživačko-razvojnih kapaciteta, poticanje suradnje između istraživačkog i poslovnog sektora te razvoj dinamičnog inovacijskog ekosustava. Poseban naglasak stavlja se na transfer znanja i tehnologije, razvoj i komercijalizaciju inovativnih proizvoda, usluga i procesa, kao i na poticanje suradnje između startupova, malih i srednjih poduzeća, industrijskih subjekata i znanstveno-istraživačkih institucija. Prioritetna os istodobno promiče digitalnu i tehnološku transformaciju javnog sektora kroz razvoj GovTech rješenja, inovativne javne usluge i otvorene podatke, čime se potiče učinkovitije upravljanje, veća transparentnost i bolje korisničko iskustvo građana i poduzeća. U konačnici, cilj ove osi je stvaranje povezanog, otpornog i konkurentnog inovacijskog sustava koji doprinosi održivom gospodarskom rastu, zapošljavanju i razvoju društva temeljenog na znanju i tehnologiji.

Indikativna vrijednosti Prioritetne osi 1 (2026–2030)

Redni broj	Naziv cilja	Indikativna vrijednost SO1 2026–2030 (EUR)
1	S01	
2	S02	25.310.000
3	S03	19.385.000
4	S04	35.662.000
	Ukupna sredstva	14.035.000
		94.392.000

Specifični ciljevi (SO) unutar Prioritetne osi 1:

SO1: JAČANJE ISTRAŽIVAČKO-RAZVOJNIH I INOVACIJSKIH KAPACITETA PODUZEĆA

Cilj: Povećati ulaganja poslovnog sektora u istraživanje, razvoj i inovacije kroz podršku razvoju vlastitih istraživačko-razvojnih kapaciteta, ljudskih resursa i infrastrukture, poticanje razvoja novih proizvoda, usluga i procesnih inovacija, te usvajanje i prilagodbu naprednih, uključujući zelenih i digitalnih tehnologija koje doprinose učinkovitosti, produktivnosti i održivosti poslovanja.

Instrumenti i indikativna vrijednosti SO1 (2026–2030)

Redni broj	Naziv instrumenta	Indikativna vrijednost SO1 2026–2030 (EUR)
1	Program za jačanje inovativnosti mikro, malih i srednjih poduzeća	15.000.000
2	Program provjere inovativnog koncepta za poslovni sektor	1.310.000
3	Programska linija za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji	9.000.000
	Ukupna sredstva (bez TBD)	25.310.000

INSTRUMENT 1 PROGRAM ZA JAČANJE INOVATIVNOSTI MIKRO, MALIH I SREDNJIH PREDUZEĆA

1. Opis instrumenta

Ovaj Program je fokusiran na obezbjeđivanje podrške mikro, malim i srednjim preduzećima (MMSP), uključujući i startup preduzeća u zrelijoj fazi, koja razvijaju inovacije za koje postoji potreba na tržištu.

2. Cilj instrumenta

Cilj instrumenta je povećati inovativnost MMSP kroz razvoj i uvođenje procesnih inovacija te novih ili značajno poboljšanih tržišno orijentisanih proizvoda, usluga ili tehnologija. Podržavaju se predkomercijalne aktivnosti koje omogućavaju razvoj takvih rješenja radi veće komercijalizacije i prihoda, kao i uvođenje novih ili unapređenih poslovnih procesa radi brže proizvodnje, boljeg kvaliteta ili nižih troškova.

3. Korisnici

Mikro, mala i srednja preduzeća (MMSP), uključujući i novoosnovana preduzeća (startup preduzeća u zrelijoj fazi).

4. Instrument provodi

Fond za inovacije Crne Gore

5. Plan godišnjih poziva i indikativnih ugovorenih budžeta (2026–2030)

Godina	Indikativni iznos bespovratnih sredstava (EUR) po godini	Iznos bespovratnih sredstava po projektu (min.–max., EUR)	Procijenjeni broj projekata/korisnika (min.–max.)	Planirani pozivi
2026.	2.000.000	100.000-300.000	6-20	1
2027.	2.400.000	100.000-300.000	8-24	1
2028.	3.000.000	150.000-300.000	10-20	1
2029.	3.600.000	150.000-300.000	12-24	1
2030.	4.000.000	150.000-300.000	13-26	1
UKUPNO	15.000.000		49-114	5

INSTRUMENT 2 – PROGRAM PROVJERE INOVATIVNOG KONCEPTA ZA POSLOVNI SEKTOR

1. Opis instrumenta

Program provjere inovativnog koncepta (Proof of Concept – PoC) usmjeren je na podršku inovacijama u ranoj fazi istraživanja, s ciljem provjere tehničke izvodljivosti novog procesa, proizvoda ili tehnologije i procjene njihovog potencijala za buduću komercijalnu primjenu. Program obuhvata projekte s visokim tehnološkim rizikom, kod kojih još nije poznato može li se predloženo rješenje izraditi i funkcionisati. Rezultat PoC-a može biti pozitivan ili negativan, a svrha je dobiti pouzdanu osnovu za odluku o daljem razvoju.

2. Cilj instrumenta

Obezbijediti pred-komercijalni kapital za tehničku i tržišnu provjeru inovativnih ideja te ojačati kapacitete privatnog sektora i istraživačkih institucija za istraživanje, razvoj i inovacije. Program treba pokazati da li je ideja izvodljiva i tržišno relevantna te opravdava li dalja ulaganja u njen razvoj.

3. Korisnici

Mikro, mala i srednja preduzeća (MMSP).

4. Instrument provodi

Fond za inovacije Crne Gore

5. Plan godišnjih poziva i indikativnih ugovorenih budžeta (2026–2030)

Godina	Indikativni iznos bespovratnih sredstava(EUR) po godini	Iznos bespovratnih sredstava po projektu (min.–max., EUR)	Procijenjeni broj projekata/korisnika (min.–max.)	Planirani pozivi
2026.	160.000	20.000-40.000	4- 8	1
2027.	200.000	20.000-40.000	5-10	1
2028.	250.000	25.000-50.000	5-10	1
2029.	300.000	25.000-50.000	6 -12	1
2030.	400.000	25.000-50.000	8-16	1
UKUPNO	1.310.000		28–56	5

INSTRUMENT 3 – PROGRAMSKA LINIJA ZA PODSTICANJE INOVACIJA U FUNKCIJI ENERGETSKE EFIKASNOSTI U INDUSTRIJI

1. Opis instrumenta

Programom za podsticanje inovacija u funkciji unapređenja energetske efikasnosti u industriji teži se doprinijeti povećanju energetske efikasnosti i/ili povećanoj upotrebi dostupnih obnovljivih izvora energije od strane MMSP i velikih preduzeća u prerađivačkoj industriji uvođenjem inovativnih tehnologija. Riječ je o zajedničkom programu Ministarstva ekonomskog razvoja, Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija i Ministarstva energetike, koji implementira Fond za inovacije Crne Gore, a čiji je fokus na unapređenju energetske efikasnosti u prerađivačkoj industriji, uz upotrebu savremenih tehnologija.

2. Cilj instrumenta

Specifični ciljevi programa su unapređenje poslovanja MMSP i velikih preduzeća u prerađivačkoj industriji uvođenjem digitalnih rješenja koja doprinose poboljšanom upravljanju energijom, poboljšano upravljanje energijom od strane MMSP i velikih preduzeća u prerađivačkoj industriji i jačanje kapaciteta osoblja MMSP i velikih preduzeća u prerađivačkoj industriji za upravljanje energetskom efikasnošću i/ili korišćenje obnovljivih/čistih izvora energije.

3. Korisnici

Mikro, mala, srednja i velika preduzeća u oblasti prerađivačke industrije.

4. Instrument provodi

Fond za inovacije Crne Gore

5. Plan godišnjih poziva i indikativnih ugovorenih budžeta (2026–2030)

Godina	Indikativni iznos bespovratnih sredstava (EUR) po godini	Iznos bespovratnih sredstava po projektu (min.– max., EUR)	Procijenjeni broj projekata/korisnika (min.–max.)	Planirani pozivi
2026.	2000.000	100.000-300.000	8-15	1
2027.				
2028.	3000.000	100.000-300.000	10-20	1
2029.				
2030.	4000.000	100.000-300.000	10-20	1
UKUPNO	9000.000		28- 55	3

OPERATIVNI CILJ SO1 - JAČANJE ISTRAŽIVAČKO-RAZVOJNIH I INOVACIJSKIH KAPACITETA PODUZEĆA

Ciljne vrijednosti indikatora (2025–2030)

Naziv indikatora	Tip indikatora	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Ukupan iznos privatnog sufinansiranja (matching sredstava) koje obezbjeđuju privredni subjekti na nivou konkursa	Neposredni rezultat (Output)	N/D	1.068.571	685.714	1.607.143	1.028.571	2.171.429
Broj MMSP koji su, uz podršku Programa, povećali nivo TRL za najmanje 1 nivo i dostigli minimum TRL 6	Neposredni rezultat (Output)	N/D	10	13	12	11	14
Broj inovativnih koncepata validiranih kroz PoC program	Neposredni rezultat (Output)	N/D	4	5	5	6	8
Broj poduzeća koja su, uz podršku Programa, usvojila ili značajno prilagodila napredne i/ili zelene tehnologije	Srednjoročni rezultat (Outcome)	N/D	0	15	0	20	0
Broj poduzeća-korisnika koja su nakon završetka projekta pokrenula barem jedan dodatni	Srednjoročni rezultat (Outcome)	N/D	0	0	15	11	19

RDI/inovacijski projekt	Srednjoročni rezultat (Outcome)	N/D					
Broj novozaposlenih u području istraživanja, razvoja i inovacija (RDI) u poduzećima-korisnicima			21	12	26	14	31

Legenda: N/D – nema dostupnih podataka za 2025. godinu (programi nijesu bili objedinjeni niti sistematski praćeni; 2026. je prva referentna godina novog sistema praćenja).

Ključni indikatori – ukupno za period 2026–2030

Naziv indikatora	Ukupno 2026–2030
Ukupan iznos privatnog sufinansiranja (matching sredstava) koje obezbjeđuju privredni subjekti	6.561.428 EUR
Broj MMSP koji su, uz podršku Programa, povećali nivo TRL za najmanje 1 nivo i dostigli minimum TRL 6	47
Broj inovativnih koncepata validiranih kroz PoC program	28
Broj poduzeća koja su, uz podršku Programa, usvojila ili značajno prilagodila napredne i/ili zelene tehnologije	35
Broj poduzeća-korisnika koja su nakon završetka projekta pokrenula barem jedan dodatni RDI/inovacijski projekt	45
Broj novozaposlenih u području istraživanja, razvoja i inovacija (RDI) u poduzećima-korisnicima	103

SO2: RAZVOJ I PODSTICANJE INOVACIJA SARADNJOM POSLOVNOG SEKTORA I NAUKE KROZ TRANSFERA TEHNOLOGIJE

Cilj: Poticati suradnju između poslovnog i znanstveno-istraživačkog sektora kroz zajedničke projekte istraživanja, razvoja i inovacija, uključujući ugovorno istraživanje, pristup istraživačkoj infrastrukturi i primjenu rezultata znanstvenih istraživanja u gospodarstvu. Istodobno, poticati transfer znanja i tehnologije unutar poslovnog sektora, posebno između startupova, MSP-ova i većih industrijskih subjekata, radi brže primjene inovacija, digitalne transformacije i povećanja konkurentnosti.

Tabela – Instrumenti i indikativna vrijednost SO2 2026–2030

Redni broj	Naziv instrumenta	Indikativna vrijednost SO2 2026–2030 (EUR)
1	Programska linija kolaborativnih grantova za inovacije	15.000.000
2	Program inovacionih vaučera	1.100.000
3	Program provjere inovativnog koncepta za naučnoistraživačke ustanove	1.890.000
4	S3 pilot za povezivanje industrije, startupova i istraživanja	1.200.000
5	Program zaštite intelektualne svojine (IP Program)	195.000
	Ukupna sredstva	19.385.000

INSTRUMENT 1 – PROGRAMSKA LINIJA KOLABORATIVNIH GRANTOVA ZA INOVACIJE

1. Opis instrumenta

Programom kolaborativnih grantova za inovacije želi se podstaći saradnja između mikro, malih i srednjih preduzeća s jedne strane, i naučno-istraživačkih organizacija s druge strane. Fokus te saradnje je ostvarivanje zajedničkih inovativnih projekata sa ciljem kreiranja inovativnih proizvoda, usluga, tehnologija ili procesa baziranih na istraživačko-razvojnim aktivnostima.

2. Cilj instrumenta

Cilj ove programske šeme usmjeren je na jačanje konkurentnosti crnogorske ekonomije zasnovane na znanju, sufinansiranjem razvoja inovativnih proizvoda, usluga i tehnologija, kroz zajednički pristup naučnog i privrednog sektora koristeći istraživanja i eksperimentalni razvoj kao osnovu. Programom se teži unaprijediti transfer znanja i tehnologija između privrede i nauke, kroz razvoj i implementaciju projekata istraživanja i razvoja koji vode do inovativnih rješenja sa tržišnim potencijalom.

3. Korisnici

Mikro, mala i srednja preduzeća (MMSP) u saradnji s naučno-istraživačkim organizacijama.

4. Instrument provodi

Fond za inovacije Crne Gore

5. Plan godišnjih poziva i indikativnih ugovorenih budžeta (2026–2030)

Godina	Indikativni iznos bespovratnih sredstava (EUR) po godini	Iznos bespovratnih sredstava po projektu (min.-max. EUR)	Procijenjeni broj projekata/korisnika (min.-max.)	Planirani pozivi
2026.	2.000.000	100.000-200.000	10-20	1
2027.	2.400.000	100.000-300.000	8-24	1
2028.	3.000.000	150.000-300.000	10-20	1
2029.	3.600.000	150.000-300.000	12-24	1
2030.	4.000.000	150.000-300.000	13-26	1
UKUPNO	15.000.000		53-114	5

INSTRUMENT 2 – PROGRAM PROVJERE INOVATIVNOG KONCEPTA ZA NAUČNOISTRAŽIVAČKE USTANOVE

1. Opis instrumenta

Program provjere inovativnog koncepta (Proof of Concept – PoC) usmjeren je na podršku inovacijama u ranoj fazi istraživanja, s ciljem provjere tehničke izvodljivosti novog procesa, proizvoda ili tehnologije i procjene njihovog potencijala za buduću komercijalnu primjenu. Program obuhvata projekte s visokim tehničkim rizikom, kod kojih još nije poznato može li se predloženo rješenje izraditi i funkcionisati. Rezultat PoC-a može biti pozitivan ili negativan, a svrha je dobiti pouzdanu osnovu za odluku o daljem razvoju.

2. Cilj instrumenta

Obezbijediti pred-komercijalni kapital za tehničku i tržišnu provjeru inovativnih ideja te ojačati kapacitete privatnog sektora i istraživačkih institucija za istraživanje, razvoj i inovacije. Program treba pokazati da li je ideja izvodljiva i tržišno relevantna te opravdava li dalja ulaganja u njen razvoj.

3. Korisnici

Naučnoistraživačke ustanove.

4. Instrument provodi

Fond za inovacije Crne Gore

5. Plan godišnjih poziva i indikativnih ugovorenih budžeta (2026–2030)

Godina	Indikativni iznos bespovratnih sredstava (EUR) po godini	Iznos bespovratnih sredstava po projektu (min.-max., EUR)	Procijenjeni broj projekata/korisnika (min.-max.)	Planirani pozivi
2026.	240.000	20.000-40.000	6-12	1
2027.	300.000	20.000-40.000	6-12	1
2028.	350.000	25.000-50.000	6-12	1
2029.	400.000	25.000-50.000	6-15	1
2030.	600.000	25.000-50.000	8-15	1
UKUPNO	1.890.000		32-66	5

INSTRUMENT 3 – PROGRAM INOVACIONIH VAUČERA

1. Opis instrumenta

Program inovacionih vaučera je jednostavan, brz i efikasan finansijski podsticaj namijenjen mikro, malim i srednjim preduzećima sa ciljem da se podigne nivo inovativnosti njihovih proizvoda i unaprijedi njihova konkurentnost na tržištu koristeći specijalizovane usluge naučnoistraživačkih ustanova kroz korištenje usluga ugovornih istraživanja, istraživačke i inovacione infrastrukture.

2. Cilj instrumenta

Inovacioni vaučeri podstiču privatna preduzeća da sarađuju sa pružaocima usluga na naučnoistraživačkim i razvojnim aktivnostima radi unaprjeđenja svojih proizvoda, procesa i ukupne konkurentnosti. Oni omogućavaju brz prenos znanja i stvaranje dugoročnih partnerstava između MMSP, naučnoistraživačkih organizacija i inovacione infrastrukture. Kroz pristup stručnom znanju i specijalizovanim resursima, preduzeća mogu razvijati nove ili unaprijeđene proizvode, usluge i tehnologije te testirati nova tehnološka rješenja.

3. Korisnici

Mikro, mala i srednja preduzeća (MMSP).

4. Instrument provodi

Fond za inovacije Crne Gore

5. Plan godišnjih poziva i indikativnih ugovorenih budžeta (2026–2030)

Godina	Indikativni iznos bespovratnih sredstava (EUR) po godini	Iznos bespovratnih sredstava po projektu (min.-max.) (min. i max. u EUR)	Procijenjeni broj projekata/korisnika (min.-max.) (min. i max. u 2026.)	Planirani pozivi
2026.	150.000	10.000	15	1
2027.	150.000	10.000	15	1
2028.	200.000	10.000	20	1
2029.	250.000	10.000	25	1
2030.	350.000	10.000	35	1
UKUPNO	1.100.000		110	5

INSTRUMENT 4 – S3 PILOT ZA POVEZIVANJE INDUSTRIJE, STARTUPOVA I ISTRAŽIVANJA

1. Opis instrumenta

S3 pilot program povezuje industrijska preduzeća, startapove i istraživačke institucije radi zajedničkog razvoja i testiranja inovativnih tehnoloških rješenja u stvarnim industrijskim uslovima. Industrija definiše izazove u digitalizaciji, optimizaciji procesa i primjeni naprednih tehnologija, dok startapovi i istraživački timovi kroz pilot-projekte od 3 do 6 mjeseci demonstriraju rješenja, validiraju tehnologiju na višim TRL nivoima i procjenjuju učinak na procese industrijskog partnera. Time se povećava inovacijska sposobnost industrije, jača tržišna relevantnost startapova i podstiče primjena naučnih rezultata u praksi.

2. Cilj instrumenta

Podsticanje saradnje industrije, startapova i istraživačkog sektora kroz rješavanje konkretnih tehnoloških i proizvodnih izazova. Program nastoji ubrzati primjenu naprednih digitalnih rješenja, povećati efikasnost i konkurentnost industrijskih procesa i omogućiti brzu validaciju inovacija u stvarnim uslovima. Dodatno, cilj je osnažiti startapove kroz pristup industrijskim okruženjima i stvarnim tržišnim potrebama te podstaći prenos naučnih i tehnoloških znanja u privredu.

3. Korisnici

Industrijska preduzeća, startupovi i/ili naučnoistraživačke ustanove.

4. Instrument provodi

Fond za inovacije Crne Gore

5. Plan godišnjih poziva i indikativnih ugovorenih budžeta (2026–2030)

Godina	Indikativni iznos bespovratnih sredstava (EUR) po godini	Iznos bespovratnih sredstava po projektu (min.-max, EUR)	Procijenjeni broj projekata/korisnika (min.-max.)	Planirani pozivi
2026.	-	-	-	-
2027.	200.000	20.000-40.000	5-10	1
2028.	200.000	20.000-40.000	5-10	1
2029.	400.000	20.000-40.000	10-20	1
2030.	400.000	20.000-40.000	10-20	1
UKUPNO	1.200.000		30-60	4

INSTRUMENT 5 – PROGRAM ZAŠTITE INTELEKTUALNE SVOJINE (IP PROGRAM)

1. Opis instrumenta

IP Program pomaže inovatorima da zaštite svoje pronalaskе i profesionalno ih pripreme za tržište, uklanjajući najčešće finansijske i tehničke barijere. Obuhvata pripremu i podnošenje nacionalnih, međunarodnih i evropskih patentnih prijava (PCT, EPO), kao i izradu prototipa, laboratorijska testiranja, analize patenta i tehničke izvještaje.

2. Cilj instrumenta

Jačati kapacitete inovatora, istraživača i kompanija u zaštiti intelektualne svojine, čime se povećava njihova konkurentnost i komercijalna vrijednost rješenja. Istovremeno se smanjuju troškovi i tehničke barijere pri zaštiti IP-a te podiže svijest i znanje o patentnim procedurama, što doprinosi većem broju registrovanih inovacija na nacionalnom i međunarodnom nivou.

3. Korisnici

Inovatori, pronalazači, akademski timovi, startapovi, MSP-i i istraživačke grupe koje žele zaštititi svoj proizvod, tehnologiju, proces ili industrijski dizajn. Program je dostupan fizičkim i pravnim licima, uključujući spin-off kompanije i inovativna preduzeća, s posebnim fokusom na projekte s visokim tehnološkim potencijalom i mogućom međunarodnom primjenom.

4. Instrument provodi

Ured za transfer tehnologije – Naučno-tehnološki park Crne Gore

5. Plan godišnjih poziva i indikativnih ugovorenih budžeta (2026–2030)

Godina	Indikativni iznos bespovratnih sredstava (EUR) po godini	Iznos bespovratnih sredstava po projektu (min.- max., EUR)	Procijenjeni broj projekata/korisnika (min.-max.)	Planirani pozivi
2026	30.000	1.000–10.000	3–30	1
2027	30.000	1.000–10.000	3–30	1
2028	40.000	1.000–10.000	4–40	1
2029	45.000	1.000–10.000	4–45	1
2030	50.000	1.000–10.000	5–50	1
UKUPNO	195.000	5.000–50.000	19–195	5

OPERATIVNI CILJ SO2- RAZVOJ I POTICANJE INOVACIJA SURADNJOM POSLOVNOG SEKTORA I NAUKE TE TRANSFERA TEHNOLOGIJE

Ciljne vrijednosti indikatora po godinama (2025–2030)

Naziv indikatora	Tip indikatora	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Ukupan iznos privatnog sufinansiranja (matching sredstava) koje obezbjeđuju privredni subjekti na nivou konkursa	Neposredni rezultat (Output)	N/D	500.000	650.000	800.000	1.000.000	1.100.000
Broj MMSP koji su, uz podršku Programa kolaborativnih grantova, povećali TRL svog rješenja za najmanje 1 nivo i za isto rješenje dostigli najmanje TRL 6	Srednjoročni rezultat (Outcome)	N/D	0	9	10	9	11
Broj inovativnih koncepata validiranih kroz PoC program	Neposredni rezultat (Output)	N/D	5	5	5	7	7
Ukupan iznos odobrenih sredstava kroz inovacione vaučere	Neposredni rezultat (Output)	N/D	150.000	150.000	200.000	250.000	350.000
Broj novih radnih mjesta u R&D i visoko kvalifikovanim pozicijama kod korisnika	Srednjoročni rezultat (Outcome)	N/D	39	45	43	55	59

Broj S3 pilot-projekata kod kojih je tokom pilotiranja došlo do povećanja TRL nivoa tehnologije za 1 ili više nivoa	N/D	N/P	6	6	11	11
Broj S3 pilot-rješenja koja industrijski partner nastavlja da koristi ili skalira nakon završetka pilota	0	0	2	2	5	5
Broj urađenih prototipova i laboratorijskih testiranja povezanih s IP prijavama (IP program)	N/D	7	7	9	10	11
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	N/D	17	17	22	24	28
Broj odobrenih (registrovanih) IP prava proisteklih iz podržanih prijava (IP program)	N/D	5	5	7	7	8

Legenda: N/D – nema dostupnih podataka za 2025. godinu (programi nijesu bili objedinjeni niti sistematski praćeni; 2026. je prva referentna godina novog sistema praćenja).

Naziv indikatora	Ukupno 2026–2030
Ukupan iznos privatnog sufinansiranja (matching sredstava) koje obezbjeđuju privredni subjekti	4.050.000 EUR
Broj MMSP koji su, uz podršku Programa kolaborativnih grantova, povećali TRL svog rješenja za najmanje 1 nivo i za isto rješenje dostigli najmanje TRL 6	39
Broj inovativnih koncepata validiranih kroz PoC program	29
Broj novih radnih mjesta u R&D i visoko kvalifikovanim pozicijama kod korisnika (kolaborativni grantovi, PoC program i S3 pilot)	241
Ukupan iznos odobrenih sredstava kroz inovacione vaučere	1.100.000 EUR
Broj S3 pilot-projekata kod kojih je tokom pilotiranja došlo do povećanja TRL nivoa tehnologije za 1 ili više nivoa	34
Broj S3 pilot-rješenja koja industrijski partner nastavlja da koristi ili skalira nakon završetka pilota	14
Broj urađenih prototipova i laboratorijskih testiranja povezanih s IP prijavama (IP program)	44
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	108
Broj odobrenih (registrovanih) IP prava proisteklih iz podržanih prijava (IP program)	32

Ključni indikatori – ukupno za period 2026–2030

SO3: UNAPRJEĐENJE INOVACIJSKOG EKOSUSTAVA I PODRŠKE ZA RAST STARTUPA I MMSP-OVA

Cilj: Razviti snažan, održiv i povezan inovacioni i startup ekosistem u Crnoj Gori koji mladima, istraživačima, timovima i inovativnim preduzećima obezbjeđuje kontinuiranu podršku od rane ideacije i šticanja osnovnih preduzetničkih vještina, preko validacije problema i rješenja, razvoja prototipa, inkubacije i (pre)akceleracije, do internacionalizacije poslovanja i privlačenja privatnih ulaganja u istraživanje, razvoj i inovacije, kako bi se povećao broj uspješnih startupova, ubrzala komercijalizacija inovacija i ojačala konkurentnost crnogorske privrede.

Pod ciljevi i indikativne vrijednosti pod ciljeva (2026–2030)

Redni broj	Naziv instrumenta	Indikativna vrijednost SO1 2026–2030 (EUR)
1	SO3.1	1.019.000
2	SO3.2	3.900.000
3	SO3.3	13.150.000
4	SO3.4	17.593.000
	Ukupna sredstva	35.662.000

OPERATIVNI CILJ SO3.1 – JAČANJE RANE IDEACIJE I OSNOVNIH PREDUZETNIČKIH VJEŠTINA

Cilj: Kroz strukturisane instrumente rane ideacije omogućiti studentima, istraživačima i drugim zainteresovanim inovatorima da razvijaju i testiraju prve inovativne ideje te stiču ključne preduzetničke vještine.

Tabela – Instrumenti i indikativne vrijednosti unutar SO3.1 (2026–2030)

Redni broj	Naziv instrumenta	Indikativna vrijednost SO2 2026–2030 (EUR)
1	Startap kamp za studente	183.000
2	SkillsUp	350.000
3	BIT Problem First	36.000
4	i4ME Hub	450.000
	Ukupna sredstva	1.019.000

INSTRUMENT 1 – STARTAP KAMP ZA STUDENTE

1. Opis instrumenta

Startup kamp je šestodnevni program za studente u kojem oni, radeći u timovima uz podršku mentora i preduzetnika, razvijaju inovativne poslovne ideje – od prepoznavanja problema do završnog pitch-a pred žirijem. Program pokriva design thinking, validaciju ideja, Lean Canvas, komercijalizaciju, izvore finansiranja i upoznavanje sa inovacionim ekosistemom Crne Gore. Mogu se finansirati predavači i mentori, logistika i tehnička podrška, promocija, osnovni troškovi učesnika i nagrade za najbolje timove.

2. Cilj instrumenta

Cilj Startup kampa je osnaživanje studenata za ulazak u inovativno preduzetništvo kroz praktičnu edukaciju, razvoj i validaciju poslovnih ideja, sticanje preduzetničkih vještina i povezivanje sa akterima inovacionog ekosistema Crne Gore, uz podsticanje kreativnosti, interdisciplinarne saradnje i umrežavanja radi formiranja kvalitetnih startup timova.

3. Korisnici

Studenti.

4. Instrument sprovodi

Inovaciono preduzetnički centar Tehnopolis

5. Plan godišnjih poziva i indikativnog budžeta (2026–2030)

Godina	Indikativni iznos bespovratnih sredstava (EUR) po godini	Iznos bespovratnih sredstava po projektu (min.–max., EUR)	Procijenjeni broj projekata/korisnika (min.–max.)	Planirani pozivi
2026.	30.000	N/P	20-25	1
2027.	33.000	N/P	20-25	1
2028.	36.000	N/P	20-25	1
2029.	40.000	N/P	20-25	1
2030.	44.000	N/P	20-25	1
UKUPNO	183.000		100-125	5

INSTRUMENT 2– SKILLSUP

1. Opis instrumenta

SkillsUp je intenzivni program koji pojedincima i timovima pomaže da inovativne ideje pretvore u jasno definisane, validirane i tržišno orijentisane koncepte kroz Lean Startup i Design Thinking metodologije (razvoj biznis modela, mapiranje korisnika, osnovnu validaciju tržišta, prototipe niske kompleksnosti i prezentacione vještine). Posebno podržava mlade na prvim koracima u inovacijama i preduzetništvu, obezbjeđuje sigurno okruženje za testiranje ideja i često predstavlja ulaz u naprednije NTPCG programe.

2. Cilj instrumenta

SkillsUp program podržava rani razvoj inovacionih ideja kroz strukturiranu validaciju problema, korisnika, tržišnih pretpostavki i poslovnog modela, kako bi se od početne ideje brzo došlo do jasnog koncepta sa realnim tržišnim potencijalom. Istovremeno razvija osnovne preduzetničke kompetencije, jača sposobnost timova da efikasno komuniciraju rješenje i priprema ih za ulazak u inkubacione i akceleracione programe, pretvarajući rane koncepte u izvodljive inovacione projekte.

3. Korisnici

Korisnici su mladi inovatori, studenti, istraživači i timovi na prvim konceptima, kao i pojedinci bez preduzetničkog iskustva, ali sa inovativnim potencijalom. Program je za one koji tek ulaze u svijet inovacija, treba im strukturiran pristup razumijevanju tržišta i podrška u ranoj fazi razvoja, bilo da su neregistrovani timovi, neformalne grupe ili pojedinci.

4. Instrument provodi

Naučno-tehnološki park Crne Gore

5. Plan godišnjih poziva i indikativnog budžeta (2026–2030)

Godina	Indikativni iznos bespovratnih sredstava (EUR) po godini	Iznos bespovratnih sredstava po projektu (min.– max., EUR)	Procijenjeni broj projekata/korisnika (min.–max.)	Planirani pozivi
2026	60.000	N/P	25	1-2
2027	65.000	N/P	25	1-2
2028	70.000	N/P	30	1-2
2029	75.000	N/P	30	1-2
2030	80.000	N/P	35	1-2
UKUPNO	350.000		145	5–10

INSTRUMENT 3– BIT PROBLEM FIRST

1. Opis instrumenta

BIT Problem First je kratki, intenzivni program usmjeren na identifikaciju i validaciju stvarnih tržišnih i društvenih problema. Kroz višednevne izazove i radionice, timovi prolaze strukturisani proces terenskog rada, intervju sa korisnicima i analize problema kako bi razvili realističan i validiran "problem statement". Program funkcionira kao savjetodavno-edukativni instrument u ranoj fazi inovacionog ciklusa, bez direktnih grantova, i podržava fazu pred-dokaza koncepta.

2. Cilj instrumenta

Primarni cilj instrumenta je da učesnici nauče da prepoznaju i validiraju realne izazove korisnika, čime se gradi temelj za razvoj inovativnih rješenja. Na taj način, instrument doprinosi strateškom cilju jačanja inovacione kulture i podsticanja razvoja startup ideja koje su ukorijenjene u stvarnim potrebama tržišta ili društva.

3. Korisnici

Pojedinci i timovi (formalni i neformalni), uključujući studente, inovatora, mlade preduzetnike i članove nevladinog sektora, u najranijoj fazi razmišljanja o pokretanju inovativnog projekta. Program je otvoren i za one bez registrovanog pravnog oblika.

4. Instrument sprovodi

Inovaciono preduzetnički centar Tehnopolis

5. Plan godišnjih poziva i indikativnog budžeta (2026–2030)

Godina	Indikativni iznos bespovratnih sredstava (EUR) po godini	Iznos bespovratnih sredstava po projektu (min.–max., EUR)	Procijenjeni broj projekata/korisnika (min.–max.)	Planirani pozivi
2026.	6.000	N/P	5–10	1
2027.	6.000	N/P	5–10	1
2028.	7.000	N/P	5–10	1
2029.	8.000	N/P	5–10	1
2030.	9.000	N/P	5–10	1
UKUPNO	36.000		25-50	5

INSTRUMENT 4 – i4ME HUB

1. Opis instrumenta

i4ME Hub okuplja mlade istraživače, startup entuzijaste i kreativne timove koji žele razviti inovativne koncepte. Program kroz rad sa ekspertima, tematske radionice, coaching sesije, mini-hakatone i konsultacije pomaže učesnicima da bolje razumiju problem, definišu korisnike, testiraju ideje i procijene održivost rješenja. Fokus je na ranoj validaciji i oblikovanju jasnog inovacionog projekta. Cilj i4ME Hub-a je jačanje kreativnog, tehničkog i preduzetničkog potencijala mladih, profesionalizacija startup ekosistema i stvaranje kvalitetne baze projekata spremnih za dalji razvoj.

2. Cilj instrumenta

Jačanje kreativnog, tehničkog i preduzetničkog potencijala mladih inovatora kroz strukturiran proces razvoja inovativnih koncepata, u okruženju koje podstiče kreativnost, eksperimentisanje i ranu validaciju ideja zasnovanih na realnim potrebama tržišta. Program profesionalizuje startup ekosistem kroz razvoj jasno definisanih, provjerenih i tehnički izvodljivih projekata spremnih za dalji razvoj (ideacija i rana validacija).

3. Korisnici

Korisnici programa su mladi istraživači, startup entuzijasti, studenti i timovi iz akademske zajednice koji imaju inicijalnu tehničku ili kreativnu ideju i žele je razviti u inovacioni koncept.

4. Instrument sprovodi

Naučno-tehnološki park Crne Gore

5. Plan godišnjih poziva i indikativnog budžeta (2026–2030)

Godina	Indikativni iznos bespovratnih sredstava (EUR) po godini	Iznos bespovratnih sredstava po projektu (min.– max., EUR)	Procijenjeni broj projekata/korisnika (min.–max.)	Planirani pozivi
2026	90.000	N/A	12–18	1
2027	90.000	N/A	12–18	1
2028	90.000	N/A	12–18	1
2029	90.000	N/A	12–18	1
2030	90.000	N/A	12–18	1
UKUPNO	450.000		60–90	5

OPERATIVNI CILJ SO3.1 - JAČANJE RANE IDEACIJE I OSNOVNIH PREDUZETNIČKIH VJEŠTINA

Ciljne vrijednosti indikatora po godinama (2025–2030)

Naziv indikatora	Tip indikatora	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Broj učesnika u programima ranog razvoja inovacija	Neposredni rezultat (Output)	N/D	60–70	65–75	70–80	80–90	90–100
Broj strukturiranih inovacionih projekata u ranoj fazi nastalih u ovim programima	Neposredni rezultat (Output)	N/D	10–15	20–25	25–30	28–35	30–40
Broj održanih edukativnih i mentorskih radionica/sesija u programima ranog razvoja inovacija	Neposredni rezultat (Output)	N/D	25–30	28–32	30–35	32–38	35–40
Postotak inovacionih projekata iz ovih programa koji ulaze u programe za prototipiranje/MVP-a	Srednjoročni rezultat (Outcome)	N/D	10%	12%	15%	18%	20%

Legenda: N/D – nema dostupnih podataka za 2025. godinu (programi nisu bili objedinjeni niti sistematski praćeni; 2026. je prva referentna godina novog sistema praćenja).

Ključni indikatori – ukupno za period 2026–2030 (programi ranog razvoja inovacija)

Naziv indikatora		Ukupno 2026–2030
Broj učesnika u programima ranog razvoja inovacija		365–415 učesnika
Broj strukturiranih inovacionih projekata u ranoj fazi nastalih u ovim programima		113–145 projekata
Broj održanih edukativnih i mentorskih radionica/sesija u programima ranog razvoja inovacija		150–175 radionica/sesija

OPERATIVNI CILJ SO3.2 INTEGRISANA PODRŠKA RANOJ FAZI STARTAPOVA

Cilj: Ojačati startup i inovacionu zajednicu u ranoj fazi razvoja kroz integrisani paket finansijskih i mentorskih programa (Programska linija podrške ranoj fazi razvoja startupova, BIT IdeaLab, ProtoBIT i Mentorski programi za preduzetnike/ce), koji omogućavaju validaciju problema i rješenja, razvoj inovacionih koncepata, prototipova/MVP-ova i poslovnih modela, smanjenje rizika daljeg razvoja proizvoda i pripremu timova za inkubaciju, akceleraciju i pristup dodatnim izvorima finansiranja.

Tabela – Instrumenti i indikativna vrijednost SO3.2 2026–2030

Redni broj	Naziv instrumenta	Indikativna vrijednost SO2 2026–2030 (EUR)
1	Programska linija podrške ranoj fazi razvoja startupova	3.500.000
2	BIT IdeaLab	80.000
3	ProtoBIT	120.000
4	Mentorski programi za preduzetnike/ce	200.000
	Ukupna sredstva	3.900.000

INSTRUMENT 1 – PROGRAMSKA LINIJA PODRŠKE RANOJ FAZI RAZVOJA STARTAPOVA

1. Opis instrumenta

Program je osmišljen da podrži perspektivne timove koji imaju za cilj da validiraju svoje poslovne ideje potvrđivanjem njihovog predloženog rješenja i demonstriranjem potencijala njihovog novog proizvoda, usluge, procesa ili tehnologije kroz razvoj prvog prototipa ili minimalno održivog proizvoda (MVP).

2. Cilj instrumenta

Unapređenje startup zajednice u Crnoj Gori kroz podsticanje rasta postojećih i razvoja novih startup preduzeća. Podržavaju se inovativni projekti s razvojnim potencijalom koji nude tržišno održiva rješenja ili doprinose rješavanju društvenih izazova, uključujući oblasti pametne specijalizacije. Program obezbjeđuje finansijsku i mentorsku podršku kako bi se ojačali kapaciteti, konkurentnost i dalji razvoj startupova.

3. Korisnici

Timovi koji broje od 2 do 5 članova, kao i startup preduzeća ne starija od dvije godine.

4. Instrument provodi

Fond za inovacije Crne Gore

5. Plan godišnjih poziva i indikativnih ugovorenih budžeta (2026–2030)

Godina	Indikativni iznos bespovratnih sredstava (EUR) po godini	Iznos bespovratnih sredstava po projektu (max. EUR)	Procijenjeni broj projekata/korisnika (min.–max.)	Planirani pozivi
2026.	400.000	40.000	10-12	1
2027.	500.000	40.000	13-15	1
2028.	700.000	50.000	14-18	1
2029.	900.000	50.000	18-25	1
2030.	1.000.000	50.000	20-30	1
UKUPNO	3.500.000		75-100	5

INSTRUMENT 2 – BIT IDEALAB

1. Opis instrumenta

BIT IdeaLab je program koji omogućava timovima da, nakon validacije problema kroz Problem First, razviju rješenje u formi inovativnog koncepta. Tokom 4 do 6 nedjelja, učesnici prolaze kroz obuke i mentorstvo sa ciljem razvoja MVP plana, osnovnog poslovnog modela, validacije tržišta i pripreme za prezentaciju investitorima ili programima u narednim fazama razvoja. Program podržava fazu ranog razvoja ideje i testiranja rješenja (dokaz koncepta).

2. Cilj instrumenta

Omogućiti startup timovima da strukturirano i intenzivno rade na razvoju i validaciji svojih rješenja. Instrument doprinosi specifičnom cilju strategije usmjerenom na povećanje broja validiranih inovacionih koncepata spremnih za dalji razvoj i inkubaciju.

3. Korisnici

Timovi koji su uspješno završili Problem First programe ili imaju jasno definisanu i validiranu ideju za rješavanje tržišnog problema. Ciljna grupa uključuje studente, startup timove, mlade preduzetnike i inovatore, bez obaveze da budu registrovani pravni subjekti u početnoj fazi.

4. Instrument sprovodi

Inovaciono preduzetnički centar Tehnopolis

5. Plan godišnjih poziva i indikativnog budžeta (2026–2030)

Godina	Indikativni iznos bespovratnih sredstava (EUR) po godini	Iznos bespovratnih sredstava po projektu (min.–max., EUR)	Procijenjeni broj projekata/korisnika (min.–max.)	Planirani pozivi
2026.	15.000	N/P	10–15	1
2027.	15.000	N/P	10–15	1
2028.	15.000	N/P	10–15	1
2029.	16.000	N/P	10–15	1
2030.	19.000	N/P	10–15	1
UKUPNO	80.000		50–75	5

INSTRUMENT 3 – PROTOBIT

1. Opis instrumenta

ProtoBIT je mikro pre-seed program podrške Biznis inkubatora Tehnopolisa, namijenjen brzom testiranju i validaciji inovacija kroz mini grantove i stručno mentorstvo. Program finansira eksperimentalni razvoj prototipa ili MVP-a, u iznosu od 500–1.000 EUR po timu u prve dvije godine, a kasnije u iznosu od 1.500–3.000 EUR, uz jasno definisane projektne zadatke i ubranu proceduru prijave i evaluacije. ProtoBIT pokriva fazu eksperimentalnog razvoja, omogućavajući startup timovima da kroz konkretne testove provjere tržišne i tehničke hipoteze prije daljeg razvoja ili skaliranja rješenja.

2. Cilj instrumenta

Omogućiti startupovima brzu i praktičnu provjeru koncepta inovacije, čime se smanjuje rizik daljeg neprovjerenog razvoja proizvoda.

3. Korisnici

Startup timovi i mlada inovativna preduzeća koji su članovi (stanari) biznis inkubatora Tehnopolis, u fazi razvoja prototipa ili testiranja koncepta. Instrument je interno orijentisan – koristi ga isključivo inkubirana startup zajednica BIT-a (po pravilu mikro preduzeća ili neformalni timovi već uključeni u BIT programe), spremna da sprovede eksperimentalnu validaciju ideje.

4. Instrument sprovodi

Inovaciono preduzetnički centar Tehnopolis

5. Plan godišnjih poziva i indikativnog budžeta (2026–2030)

Godina	Indikativni iznos bespovratnih sredstava (EUR) po godini	Iznos bespovratnih sredstava po projektu (min.–max., EUR)	Procijenjeni broj projekata/korisnika (min.–max.)	Planirani pozivi
2026.	15.000	500–1.500	10–15	2
2027.	15.000	500–1.500	10–15	2
2028.	30.000	1.500–3.000	10–15	2
2029.	30.000	1.500–3.000	10–15	2
2030.	30.000	1.500–3.000	10–15	2
UKUPNO	120.000		50-75	10

INSTRUMENT 4 – MENTORSKI PROGRAMI ZA PREDUZETNIKE/CE

1. Opis instrumenta

Mentorski program je ulazna tačka za timove sa inovativnim projektima kojima treba strateško usmjerenje, feedback i pristup mreži domaćih i međunarodnih stručnjaka. Program je praktičan, fleksibilan i personalizovan, uz fokus na razvoj poslovnog modela, validaciju tržišta i prvih korisnika, jačanje tima, prezentacione i investicione vještine i pripremu za (pre)inkubacione programe. Mentori dolaze iz industrije, tehnoloških kompanija, investicionih fondova, akademske zajednice i startup ekosistema.

2. Cilj instrumenta

Unapređenje kompetencija inovatora i startup timova kroz strateško vođenje i podršku bržem i održivom razvoju inovacionih projekata. Učesnicima se obezbjeđuje pristup stručnjacima iz industrije, validacija ideja, unapređenje poslovnih modela i jačanje kapaciteta za rast. Program gradi mrežu profesionalne podrške koja povećava preduzetničko samopouzdanje, motiviše ulazak u naprednije programe i doprinosi kvalitetu i broju startupova u ranoj fazi.

3. Korisnici

Inovatori, početnici preduzetnici, startup timovi u ranoj fazi i MSP na početku inovacionih aktivnosti, uključujući studente, mlade istraživače i timove koji rade na prvim prototipovima. Instrument je otvoren za registrovane i neregistrovane timove sa validnom inovativnom idejom i jasnom motivacijom za učenje i razvoj, uz fokus na pristupačnosti programa i podsticanju novih učesnika da uđu u inovacioni ekosistem.

4. Instrument provodi

Naučno-tehnološki park Crne Gore

5. Plan godišnjih poziva i indikativnog budžeta (2026–2030)

Godina	Indikativni iznos bespovratnih sredstava (EUR) po godini	Iznos bespovratnih sredstava po projektu (min.– max., EUR)	Procijenjeni broj projekata/korisnika (min.max.)	Planirani pozivi
2026	36.000	1.000–2.500	15-36	1
2027	38.000	1.000–2.500	16-38	1
2028	40.000	1.000–2.500	16-40	1
2029	42.000	1.000–2.500	17-42	1
2030	44.000	1.000–2.500	18-44	1
UKUPNO	200.000		82-200	5

OPERATIVNI CILJ SO3.2 - INTEGRISANA PODRŠKA RANOJ FAZI STARTAPOVA

Ciljne vrijednosti indikatora po godinama (2025–2030)

Naziv indikatora	Tip indikatora	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Ukupan broj podržanih timova/startupova kroz sve programe	Neposredni rezultat (Output)	N/D	45	49	50	55	58
Procenat timova koji prijavljuju napredak TRL nivoa tokom trajanja projekta	Neposredni rezultat (Output)	N/D	45%	50%	55%	60%	60%
Broj timova koji su definisali ili unaprijedili svoj poslovni model tokom programa	Neposredni rezultat (Output)	N/D	28	30	32	36	38
Broj uključenih mentora (domaćih i međunarodnih)	Neposredni rezultat (Output)	N/D	20	25	30	35	40
Broj timova koji nakon mentorskog programa ulaze u inkubacione/akceleracione programe ili prijavljuju projekte za grantove	Srednjoročni rezultat (Outcome)	N/D	5	7	9	9	10
Procenat timova koji su 3 godine nakon završetka programa i dalje aktivni na razvoju svog inovacionog projekta	Srednjoročni rezultat (Outcome)	N/D	N/D	N/D	N/D	35%	40%

Legenda: N/D – nema dostupnih podataka za 2025. godinu (programi nisu bili objedinjeni niti sistematski praćeni; 2026. je prva referentna godina novog sistema praćenja).

Ključni indikatori – ukupno za period 2026–2030 (mentorski i podrška startupovima)

Naziv indikatora	Ukupno 2026–2030
Ukupan broj podržanih timova/startupova kroz sve programe	257 timova/startupova
Broj timova koji su definisali ili unaprijedili svoj poslovni model tokom programa	164 timova
Broj uključenih mentora (domaćih i međunarodnih)	150 mentora
Broj timova koji nakon mentorskog programa ulaze u inkubacione/akceleracione programe ili prijavljuju projekte za grantove	40 timova

OPERATIVNI CILJ SO3.3- AKCELERACIJA, KOMERCIJALIZACIJA I SKALIRANJE

Cilj: Omogućiti ubrzani rast i internacionalizaciju inovativnih startupova i kompanija zasnovanih na znanju kroz integrisan paket akceleratornih i internacionalizacionih programa (Regionalni akcelerator za održivost i AI, LAUNCH@me, BoostMeUp, MGA), koji podržavaju prelazak od validiranog prototipa/MVP-a ka skaliranju poslovanja na regionalnim i globalnim tržištima i privlačenju investicija u Crnu Goru.

Tabela – Instrumenti i indikativna vrijednost SO3.3 2026–2030

Redni broj	Naziv instrumenta	Indikativna vrijednost SO2 2026–2030 (EUR)
1	Regionalni akcelerator za održivost i AI	5.500.000
2	LAUNCH@me (Akademski startup program)	3.000.000
3	BOOSTMEUP	650.000
4	MONTENEGRO GOES ABROAD	4.000.000
	Ukupna sredstva	13.150.000

INSTRUMENT 1 – REGIONALNI AKCELERATOR ZA ODRŽIVOST I AI

1. Opis instrumenta

Regionalni akcelerator za održivost i AI je "pre-seed" i "seed" akcelerator, osmišljen da pruži podršku tehnološkim kompanijama u ranoj fazi razvoja sa visokim potencijalom rasta. Implementaciju programa će sprovoditi međunarodno priznata kompanija, izabrana putem javnog tendera, dok će Fond za inovacije nadgledati sprovođenje programa i osigurati njegovu usklađenost sa strateškim prioritetima inovacionog ekosistema.

2. Cilj instrumenta

Cilj je da domaćim startapovima, kao i onima iz regiona koji žele da se presele u Crnu Goru i razvijaju svoje poslovanje u Crnoj Gori, omogući brži rast kroz strukturirane procese podrške. Ovaj akcelerator nije samo prilika za razvoj "pre-seed" i "seed" startapova iz Crne Gore, već i način da se privuku inovativne kompanije iz regiona, koje bi nastavile svoj razvoj u Crnoj Gori, koristeći dostupne resurse i podsticaje. Na taj način, jača se cjelokupni inovacioni ekosistem, povećava konkurentnost domaće privrede i otvaraju nove mogućnosti za privlačenje stranih investicija.

3. Korisnici

Startap preduzeća.

4. Instrument provodi

Kompanija izabrana putem javnog tendera, dok Fond za inovacije Crne Gore nadgleda sprovođenje programa.

5. Plan godišnjih poziva i indikativnog budžeta (2026–2030)

Godina	Indikativni iznos bespovratnih sredstava (EUR) po godini	Iznos bespovratnih sredstava po projektu (min.- max., EUR)	Procijenjeni broj projekata/korisnika (min.-max.)	Planirani pozivi
2026.	1.500.000	N/P	10-20	1
2027.				
2028.	1.500.000	N/P	10-20	1
2029.				
2030.	2.500.000	N/P	10-20	1
UKUPNO	5.500.000		30-60	3

INSTRUMENT 2 – LAUNCH@me (AKADEMSKI STARTAP PROGRAM)

1. Opis instrumenta

LAUNCH@me povezuje nauku i preduzetništvo, pretvarajući vrhunska istraživanja u održive, globalno konkurentne startapove i podstičući akademsku zajednicu na komercijalizaciju inovacija. Program ima tri faze: predinkubaciju (odabir tržišno relevantnih rezultata i formiranje tima), inkubaciju (razvoj rješenja i prototipa/MVP-a uz podršku laboratorija i mentora) te komercijalizaciju i skaliranje (izlazak na tržište, investitori i model rasta).

2. Cilj instrumenta

Cilj LAUNCH@me programa je podsticanje komercijalizacije znanja iz akademske i naučno-istraživačke zajednice kroz razvoj održivih startapova zasnovanih na rezultatima istraživanja. Program jača kulturu inovacija na univerzitetima, razvija interdisciplinarne timove i ubrzava pretvaranje istraživanja u tržišne proizvode, obezbjeđujući infrastrukturu, mentorstvo i stručnu podršku za razvoj prototipa, MVP-a i rješenja s potencijalom globalne primjene.

3. Korisnici

Korisnici su studenti, istraživači, akademski timovi i univerzitetski spin-ofovi koji rezultate istraživanja s potencijalom za komercijalizaciju pretvaraju u tehnologiju, proizvod ili uslugu. Instrument obuhvata registrovane i neregistrovane akademske timove te inovaciona preduzeća proistekla iz univerziteta.⁴

4. Instrument sprovodi

Naučno-tehnološki park Crne Gore

5. Plan godišnjih poziva i indikativnog budžeta (2026–2030)

Godina	Indikativni iznos bespovratnih sredstava (EUR) po godini	Iznos bespovratnih sredstava po projektu (min.– max., EUR)	Procijenjeni broj projekata/korisnika (min.–max.)	Planirani pozivi
2026	600.000	20.000–80.000	8–12	1
2027	600.000	20.000–80.000	8–12	1
2028	600.000	20.000–80.000	8–12	1
2029	600.000	20.000–80.000	8–12	1
2030	600.000	20.000–80.000	8–12	1
UKUPNO	3.000.000		40–60	5

INSTRUMENT 3– BOOSTMEUP

1. Opis instrumenta

BoostMeUp je nacionalni pred-akceleracijski program i flagship platforma za ubrzani razvoj perspektivnih startup timova/ideja u Crnoj Gori. Program traje oko tri mjeseca i kombinuje finansijsku podršku (grant sredstva za odabrane timove), intenzivnu edukaciju, mentorsko savjetovanje, pristup specijalizovanim treninzima i umrežavanje sa investitorima i stručnjacima. Aktivnosti obuhvataju strukturirane radionice i coaching sesije, individualni rad sa mentorima, kao i promociju najboljih ideja, a kulminiraju javnim događajem – Montenegro Pitching Competition – gdje timovi prezentuju svoj Minimum održivi proizvod (MVP/MMP) pred investitorima i javnošću. BoostMeUp direktno adresira fazu predakceleracije i komercijalizacije inovacije, pomažući startupima da prototip razviju u tržišno spreman proizvod.

2. Cilj instrumenta

Cilj BoostMeUp programa je ubrzanje razvoja inovativnih proizvoda do faze izlaska na tržište i povećanje šansi startupova za prikupljanje investicija. Kroz ovaj instrument se gradi nacionalna baza uspješnih kompanija u ranoj fazi razvoja, što doprinosi ostvarenju specifičnih ciljeva strategije vezanih za komercijalizaciju inovacija, rast tehnoloških firmi i jačanje konkurentnosti domaćeg startup ekosistema na međunarodnom tržištu.

3. Korisnici

Inovativni startup timovi u ranoj fazi razvoja (mikro i mala preduzeća ili formirani timovi) iz Crne Gore koji imaju potencijal za skaliranje.

4. Instrument sprovodi

Inovaciono preduzetnički centar Tehnopolis

5. Plan godišnjih poziva i indikativnog budžeta (2026–2030)

Godina	Indikativni iznos bespovratnih sredstava (EUR) po godini	Iznos bespovratnih sredstava po projektu (min.-max., EUR)	Procijenjeni broj projekata/korisnika (min.-max.)	Planirani pozivi
2026.	130.000	1.000–22000	15–23	
2027.	130.000	1.000–22000	15–23	
2028.	130.000	1.000–22000	15–23	
2029.	130.000	1.000–22000	15–23	
2030.	130.000	1.000–22000	15–23	
UKUPNO	650.000		75–115	

INSTRUMENT 4 – MONTENEGRO GOES ABROAD (MGA)

1. Opis instrumenta

MGA program je strateška podrška inovativnim kompanijama koje žele izlazak na međunarodna tržišta. Povezuje domaće inovacije s globalnim zahtjevima obezbjeđujući pristup međunarodnim investitorima, tehnološkim partnerima, industrijskim događajima, sajmovima i programima razmjene. Kompanije prolaze kroz personalizovani proces internacionalizacije koji obuhvata strategiju ulaska na tržište, validaciju proizvoda i pripremu za razgovore s investitorima iz EU, SAD-a i regiona, što doprinosi njihovom rastu i jačem pozicioniranju u globalnim lancima vrijednosti.

2. Cilj instrumenta

Povećati globalnu vidljivost crnogorskih inovacionih kompanija i omogućiti im direktan pristup međunarodnim tržištima, partnerima i investitorima. Program pruža stratešku i finansijsku podršku kompanijama spremnim za internacionalizaciju, s fokusom na izvoz, skaliranje poslovanja i privlačenje investicija, te jačanje imidža crnogorskih inovacija kroz učešće na međunarodnim sajmovima, konferencijama i B2B događajima.

3. Korisnici

Korisnici su inovativna mikro, mala i srednja preduzeća, startupovi u fazi rasta, tehnološke kompanije i timovi sa validiranim proizvodom i jasnom tržišnom strategijom, posebno oni sa ambicijom izlaska na međunarodna tržišta. Program je otvoren za preduzeća upisana u Registar inovacione djelatnosti i ona sa dokazanim inovacionim kapacitetom.

4. Instrument sprovodi

Naučno-tehnološki park Crne Gore

5. Plan godišnjih poziva i indikativnog budžeta (2026–2030)

Godina	Indikativni iznos bespovratnih sredstava (EUR) po godini	Iznos bespovratnih sredstava po projektu (min.– max., EUR)	Procijenjeni broj projekata/korisnika (min.–max.)	Planirani pozivi
2026	800.000	10.000–50.000	10–15	1
2027	800.000	10.000–50.000	10–15	1
2028	800.000	10.000–50.000	10–15	1
2029	800.000	10.000–50.000	10–15	1
2030	800.000	10.000–50.000	10–15	1
UKUPNO	4.000.000		50–75	5

OPERATIVNI CILJ SO3.3 - AKCELERACIJA, KOMERCIJALIZACIJA I SKALIRANJE

Ciljne vrijednosti indikatora – startup/timovi/kompanije (2025–2030)

Naziv indikatora	Tip indikatora	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Broj podržanih startupova/timova/kompanija godišnje	Neposredni rezultat (Output)	N/D	43–70	33–50	43–70	33–50	43–70
Broj pitching / investicionih događaja i prezentacija pred investitorima	Neposredni rezultat (Output)	N/D	6–8	6–8	7–9	7–9	8–10
Broj startupova/timova/kompanija koji su uspješno završili program	Neposredni rezultat (Output)	N/D	30–56	23–40	30–56	23–40	30–56
Udio podržanih koji su obezbijedili dodatno eksterno finansiranje	Srednjoročni rezultat (Outcome)	N/D	–	–	–	–	25 % (3 g nakon prvih kohorti)
Broj novih radnih mjesta u podržanim startupovima/kompanijama	Srednjoročni rezultat (Outcome)	N/D	–	–	–	–	≥ 50 (3 g nakon prvih kohorti)

Legenda: N/D – nema dostupnih podataka za 2025. godinu (programi nijesu bili objedinjeni niti sistematski praćeni; 2026. je prva referentna godina novog sistema praćenja).

Ključni indikatori – ukupno za period 2026–2030 (startap podrška / investicioni programi)

Naziv indikatora	Ukupno 2026–2030
Broj podržanih startapova/timova/kompanija godišnje	195–310 startapova/timova/kompanija
Broj pitching / investicionih događaja i prezentacija pred investitorima	34–44 događaja
Broj startapova/timova/kompanija koji su uspješno završili program	136–248 startapova/timova/kompanija

SO3.4.- DIGITALNA INFRASTRUKTURA I MENTORSTVO

Cilj: Unapređenje kvaliteta, efikasnosti i dostupnosti instrumenata podrške inovacijama kroz digitalizaciju procesa (BITKO i AI Startap škola), razvoj verifikovane mentorske mreže, postinkubacionu podršku (alumni program) i poreske podsticaje za ulaganja u istraživanje i inovacije.

Tabela – Instrumenti i indikativne vrijednosti SO3.4 2026–2030

Redni broj	Naziv instrumenta	Indikativna vrijednost SO1 2026–2030 (EUR)
1	Digitalizacija instrumenata podrške (BITKO i AI Startap škola)	13.000
2	Verificirana mentorska mreža	160.000
3	Postinkubacija (alumni program)	20.000
4		17.400.000
	Ukupna sredstva	17.593.000

INSTRUMENT 1 – DIGITALIZACIJA INSTRUMENATA PODRŠKE (BITKO I AI STARTAP ŠKOLA)

1. Opis instrumenta

Digitalizacija instrumenata podrške obuhvata dvije inicijative BIT-a zasnovane na digitalnim tehnologijama. BITKO je softverska platforma za upravljanje javnim pozivima i programima podrške, koja automatizuje prijavu, evaluaciju, ugovaranje, praćenje i izvještavanje, čime povećava transparentnost i efikasnost dodjele grantova. AI Startap škola je čet-bot sa informacijama o programima i onlajn edukativni program sa kursovima i mentorstvom za razvoj preduzetničkih i tehničkih vještina, dostupan timovima i pojedincima širom zemlje. Zajedno, BITKO i AI Startap škola pokrivaju sve faze inovacionog razvoja – od ideje i dokaza koncepta do komercijalizacije.

2. Cilj instrumenta

Cilj je unapređenje efikasnosti, dostupnosti i kvaliteta usluga podrške inovacijama kroz digitalizaciju procesa i edukaciju. BITKO platforma smanjuje administrativne barijere i povećava transparentnost, dok AI Startap škola doprinosi razvoju ljudskog kapitala u ključnim oblastima za razvoj startapa.

3. Korisnici

BITKO koriste startapovi, MMSP, istraživačke ustanove i drugi inovatori za digitalno apliciranje na BIT pozive i projekte. AI Startap školu koriste preduzetnici, startap timovi i mladi inovatori iz Crne Gore za onlajn učenje tehnologije i startap biznisa.

4. Instrument sprovodi

Inovaciono preduzetnički centar Tehnopolis

5. Plan godišnjih poziva i indikativnog budžeta (2026–2030)

Godina	Indikativni iznos bespovratnih sredstava (EUR) po godini	Iznos bespovratnih sredstava po projektu (min.–max., EUR)	Procijenjeni broj projekata/korisnika (min.–max.)	Planirani pozivi
2026.	2.000	N/P	2000	Kontinuirano
2027.	2.500	N/P	3000	Kontinuirano
2028.	2.500	N/P	3500	Kontinuirano
2029.	3.000	N/P	4000	Kontinuirano
2030.	3.000	N/P	4100	Kontinuirano
UKUPNO	13.000		16.600	

INSTRUMENT 2 – VERIFICIRANA MENTORSKA MREŽA

1. Opis instrumenta

Predstavlja nacionalni mehanizam stručne podrške koji tokom cijele godine startapovima, inovativnim kompanijama i timovima obezbjeđuje pristup verifikovanim mentorima i kvalitetnim edukativnim modulima, kombinujući strukturirane sadržaje s praktičnim znanjima i ciljanim mentorstvom prema jasno definisanim potrebama korisnika. Fond za inovacije Crne Gore upravlja verifikacijom mentora, standardima i koordinacijom, dok IPC Tehnopolis, NTP Crne Gore i partnerske organizacije procjenjuju potrebe startapova, organizuju aktivnosti i daju povratne informacije uz kontinuiranu evaluaciju kvaliteta mentora.

2. Cilj instrumenta

Cilj instrumenta je osigurati dosljednu, kvalitetnu i profesionalnu mentorsku podršku startapovima, inovativnim MMSP i timovima koji razvijaju ideje kroz verificiranu mrežu stručnjaka, povećati učinkovitost i uspješnost njihovih projekata te ojačati kapacitete cijelog inovacijskog ekosistema putem standardiziranih edukacija, individualnog mentorstva i koordinirane saradnje ključnih institucija.

3. Korisnici

Startapovi, inovativni MSP i timovi.

4. Instrument provodi

Fond za inovacije Crne Gore u suradnji s Naučno-tehnološkim parkom Crne Gore i Inovaciono-preduzetničkim centrom Tehnopolis.

5 Plan godišnjih poziva i indikativnog ugovorenog budžeta (2026–2030)

Godina	Indikativni iznos bespovratnih sredstava (EUR) po godini	Iznos bespovratnih sredstava po projektu (min.–max., EUR)	Procijenjeni broj projekata/korisnika (min.–max.)	Planirani pozivi
2026.	-	-	-	
2027.	40.000	N/P	20-40	Kontinuirani
2028.	40.000	N/P	20-40	Kontinuirani
2029.	40.000	N/P	20-40	Kontinuirani
2030.	40.000	N/P	20-40	Kontinuirani
UKUPNO	160.000		80-160	

INSTRUMENT 3 – POSTINKUBACIJA (ALUMNI PROGRAM)

1. Opis instrumenta

Postinkubacija (alumni program) predstavlja nastavak podrške startapovima nakon završetka inkubacije i akceleracije. BIT bivšim stanarima obezbjeđuje kontinuiranu savjetodavnu i infrastrukturnu podršku (mentorstvo, korišćenje resursa kao što su coworking prostor, laboratorije, zajednički alati i licence) i uključuje ih u mrežu događaja i promocija. Podrška nema ograničeno trajanje i prilagođava se fazi ranog rasta i skaliranja startapova.

2. Cilj instrumenta

Obezbijediti održiv rast i razvoj inovativnih preduzeća i nakon završetka početnih programa, kao i da alumni timovi prenesu znanja i iskustva na nove startapove. Dugoročna stručna pomoć i umrežavanje povećavaju stopu preživljavanja startapova i njihovu spremnost za širenje na nova tržišta, čime se jača ukupna inovaciona aktivnost i održivost startap ekosistema.

3. Korisnici

Alumni startapovi Biznis inkubatora – inovativne kompanije i timovi koji su prošli inkubacione ili akceleracione programe BIT-a, uglavnom mikro i mala preduzeća, uključujući moguće akademske spin-offove. Program je namijenjen bivšim i postojećim stanarima BIT-a koji su već integrisani u inovacionu zajednicu Tehnopolisa.

4. Instrument sprovodi

Inovaciono preduzetnički centar Tehnopolis

5. Plan godišnjih poziva i indikativnog budžeta (2026–2030)

Godina	Indikativni iznos bespovratnih sredstava (EUR) po godini	Procijenjeni broj korisnika (min.–max.)	Planirani pozivi
2026.	2000	60-70	Kontinuirano
2027.	3000	60-80	Kontinuirano
2028.	4000	60-90	Kontinuirano
2029.	5000	60-90	Kontinuirano
2030.	6000	60-100	Kontinuirano
UKUPNO	20.000	300–430	

INSTRUMENT 4 – PORESKE OLAKŠICE ZA PRIVATNA ULAGANJA U ISTRAŽIVANJE I INOVACIJE (ZAKON O PODSTICAJNIM MJERAMA ZA RAZVOJ ISTRAŽIVANJA I INOVACIJA)

1. Opis instrumenta

Mjera podstiče privatni sektor da finansira inovacije i naučnoistraživačke projekte tako što se donacije usmjerene ka registrovanim inovacionim i naučnoistraživačkim subjektima nagrađuju umanjnjem poreza na dobit i dohodak.

2. Cilj instrumenta

Povećati obim privatnih ulaganja u istraživanje, razvoj i inovacije, kroz stimulisanje preduzeća da dio dobiti usmjere u startapove, spin-offove, naučnoistraživačke ustanove i programe Fonda za inovacije, čime se jača inovacioni sistem i veza privrede sa naukom.

3. Korisnici

Pravna lica koje obavljaju inovacionu djelatnost, pravna lica koje doniraju u inovacionu ili naučnoistraživačku djelatnost, fizička lica koje doniraju u inovacionu ili naučnoistraživačku djelatnost i fizička lica koje obavlja inovacionu djelatnost.

Krajnji korisnici sredstava

- startapovi i spin-offovi u Registru inovacione djelatnosti,
- naučnoistraživačke ustanove u Registru licenciranih naučnoistraživačkih ustanova i/ili Registru inovacione djelatnosti,
- pravna lica u privatnom vlasništvu koja su upisana u Registar inovacione djelatnosti, a reinvestiraju sredstva iz ostvarene dobiti u inovacione programe, odnosno projekte sa kojima su upisani u Registar inovacione djelatnosti
- Fond za inovacije, koji donirana sredstva koristi za inovacione programe i projekte.

4. Instrument sprovodi: Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacije

Plan godišnjih poziva i indikativnog ugovorenog budžeta (2026–2030)

Godina	Javni finansijski okvir za poreske podsticaje za ulaganja u istraživanje i inovacije	Planirani pozivi
2026.	2.900.000	1
2027.	3.250.000	1
2028.	3.500.000	1
2029.	3.750.000	1
2030.	4.000.000	1
UKUPNO	17.400.000	5

OPERATIVNI CILJ SO3.4- DIGITALNA INFRASTRUKTURA I MENTORSTVO

Ciljne vrijednosti indikatora (2025–2030)

SO3.4 – Digitalna infrastruktura i mentorstvo – indikatori (2025–2030)

Naziv indikatora	Tip indikatora	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Broj startapova, inovativnih MMSP i timova koji su koristili Verificiranu mentorsku mrežu u toku godine	Neposredni rezultat (Output)	0	0	26	30	34	38
Iznos sredstava za digitalne i mentorske instrumente podrške (BITKO, AI Startup škola, Verificirana mentorska mreža, alumni	Neposredni rezultat (Output)	0	2.000	3.000	3.500	4.000	4.500

program) (EUR)	Neposredni rezultat (Output)	N/D	3.480.000	3.900.000	4.200.000	4.500.000	4.800.000
Ukupan iznos privatnog sufinansiranja (matching sredstava) mobilisan kroz poreske olakšice za ulaganja u istraživanje i inovacije							
Broj korisnika instrumentata podrške koji su i dalje aktivni tri godine nakon uključivanja u podršku	Srednjoročni rezultat (Outcome)	N/D	N/P	N/P	N/P	30%	35%
Broj novih radnih mjesta u R&D i visoko kvalifikovanim pozicijama kod korisnika donacija uz	Srednjoročni rezultat (Outcome)	N/D	25	28	30	33	35

poresku
olakšicu

Procent	N/D	70%	72%	75%	78%	80%
Srednjoročni						

N/D

Srednjoročni
rezultat
(Outcome)

72%

75%

78%

80%

Sažetak – kumulativne vrijednosti indikatora za period 2026–2030

Naziv indikatora		Ukupno 2026–2030
Broj startapova, inovativnih MMSP i timova koji su koristili		
Verificiranu mentorsku mrežu u toku godine		150
Iznos sredstava za digitalne i mentorske instrumente		
podrške (BITKO, AI Startup škola, Verificirana mentorska mreža, alumni program) (EUR)		17.000 EUR
Ukupan iznos privatnih donacija za istraživanje i inovacije uz		
korišćenje poreske olakšice (EUR)		20.880.000
Broj novih radnih mjesta u R&D i visoko kvalifikovanim		
pozicijama		151

Legenda: N/D – nema dostupnih podataka za 2025. godinu (programi nijesu bili objedinjeni niti sistematski praćeni; 2026. je prva referentna godina novog sistema praćenja).

SO4: PODSTICANJE INOVACIJA ZA RJEŠAVANJE DRUŠTVENIH IZAZOVA I UNAPREĐENJE JAVNIH USLUGA

Cilj: Rješavati ključne društvene i javne izazove i unaprijediti kvalitetu, učinkovitost, transparentnost i korisničku orijentiranost javnih usluga kroz razvoj, testiranje i široku primjenu GovTech rješenja. To se postiže jačanjem kapaciteta javnih institucija i uspostavom ekosustava suradnje s inovativnim poduzećima, istraživačkim organizacijama i lokalnim zajednicama, korištenjem otvorenih javnih podataka, inovacijskim izazovima, natječajima za GovTech rješenja te regulatornim sandboxovima kao sigurnim okruženjima za testiranje novih tehnologija i modela.

Tabela – Instrumenti i indikativna vrijednost SO4 2026–2030

Redni broj	Naziv instrumenta	Indikativna vrijednost SO4 2026–2030 (EUR)
1	Program za finansiranje inovacija u javnom sektoru (GovTech program)	14.000.000
2	BIT Social Problem First	35.000
	Ukupna sredstva	14.035.000

1. Opis instrumenta

GovTech program za finansiranje inovacija u javnom sektoru ima za cilj unapređenje efikasnosti i kvaliteta javnih usluga za građane i privredu, kroz rješavanje ključnih izazova javnih institucija za koje ne postoji tržišno rješenje. Razvijen je u saradnji s Ministarstvom javne uprave radi jasnog definisanja Vladinih prioriteta i izbjegavanja preklapanja, a sprovodi se u dvije faze: javne institucije kandiduju izazove, a Fond za inovacije raspisuje poziv na koji kompanije i naučnoistraživačke organizacije nude inovativna tehnološka rješenja.

2. Cilj instrumenta

Cilj instrumenta je da podstakne javne institucije na primjenu savremenih tehnologija i inovativnih pristupa radi unapređenja kvaliteta, dostupnosti i efikasnosti javnih usluga. Program omogućava javnom sektoru da testira i primijeni rješenja prilagođena građanima i privredi, a tehnološkim kompanijama i istraživačkim organizacijama da razviju i validiraju rješenja za javni sektor, čime se jača saradnja uprave, privrede i nauke.

3. Korisnici

Institucije javnog sektora (ministarstva, organi uprave, javne agencije, lokalne samouprave i druge javne institucije) koje kandiduju izazove i učestvuju u razvoju i testiranju inovativnih rješenja u okviru programa.

4. Instrument sprovodi

Fond za inovacije Crne Gore u saradnji s Ministarstvom javne uprave i drugim nadležnim institucijama javnog sektora, u cilju identifikacije izazova, definisanja prioriteta, sprovođenja javnih poziva i ugovaranja projekata.

5. Plan godišnjih poziva i indikativnih ugovorenih budžeta (2026–2030)

Godina	Indikativni iznos bespovratnih sredstava po programu (EUR) po godini	Iznos bespovratnih sredstava po projektu (min.–max, EUR)	Procijenjeni broj projekata/korisnika (min.–max.)	Planirani pozivi
2026.	2.000.000	100.000-200.000	10-20	1
2027.	2.000.000	100.000-200.000	10-20	1
2028.	3.000.000	100.000-200.000	15-30	1
2029.	3.000.000	100.000-200.000	15-30	1
2030.	4.000.000	100.000-200.000	20-40	1
UKUPNO	14.000.000		70-140	5

INSTRUMENT 2 – BIT SOCIAL PROBLEM FIRST

1. Opis instrumenta

BIT Social Problem First je specijalizovana verzija programa Problem First, fokusirana na identifikaciju i razumijevanje društvenih izazova s potencijalom za rješenja sa snažnim društvenim uticajem. Kroz interdisciplinarni rad sa zajednicom i metodologiju dizajna usmjerenog na korisnika, učesnici kreiraju validirane opise problema koji mogu poslužiti kao osnova za socijalne startapove. Program je ulazna tačka u Tehnopolisov ekosistem i naredne faze razvoja ili inkubacije, a najboljim timovima obezbjeđuje mentorsku podršku, preporuke za dalje programe (npr. SIA, GovTech) i povezivanje sa relevantnim organizacijama, institucijama i korporacijama zainteresovanim za rješavanje ovih problema.

2. Cilj instrumenta

Cilj ovog instrumenta je podsticanje razvoja društvenih inovacija kroz osnaživanje timova da razumiju i adresiraju ključne potrebe zajednica. Program doprinosi specifičnom cilju strategije koji se odnosi na uključivanje inovacija u rješavanje društvenih i ekoloških problema.

3. Korisnici

Neformalne i formalne grupe građana, studenti, timovi iz NVO sektora, institucija i lokalnih zajednica zainteresovani za razvoj socijalnih inovacija, bez obaveze prethodne formalne registracije.

4. Instrument sprovodi

Inovaciono preduzetnički centar Tehnopolis.

5. Plan godišnjih poziva i indikativnog budžeta (2026–2030)

Godina	Indikativni iznos bespovratnih sredstava (EUR) po godini	Iznos bespovratnih sredstava po projektu (min.–max., EUR)	Procijenjeni broj projekata/korisnika (min.–max.)	Planirani pozivi
2026.	6.000	N/P	5–10	1
2027.	6.000	N/P	5–10	1
2028.	6.000	N/P	5–10	1
2029.	8.000	N/P	5–10	1
2030.	9.000	N/P	5–10	1
UKUPNO	35.000		25–50	5

OPERATIVNI CILJ SO4-PODSTICANJE INOVACIJA ZA RJEŠAVANJE DRUŠTVENIH IZAZOVA I UNAPREĐENJE JAVNIH USLUGA

Ciljne vrijednosti indikatora – javne institucije i zajednica (2025–2030)

Naziv indikatora	Tip indikatora	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Broj uključenih javnih institucija i timova iz zajednice u programe inovacija za rješavanje javnih i društvenih izazova	Neposredni rezultat (Output)	0	15	20	25	30	35
Broj finansiranih i/ili pilotiranih inovativnih rješenja za javne i društvene izazove	Neposredni rezultat (Output)	N/D	7	12	20	25	30
Procenat inovativnih rješenja koja su integrisana u redovan rad javnih institucija ili zajednica najmanje 12 mjeseci nakon završetka projekta	Srednjoročni rezultat (Outcome)	0	N/P	N/P	25%	N/P	30%

Legenda: N/D – nema dostupnih podataka za 2025. godinu (programi nijesu bili objedinjeni niti sistematski praćeni; 2026. je prva referentna godina novog sistema praćenja).

HORIZONTALNI CILJ: RAZVOJ INOVACIJSKE KULTURE I PREDUZETNIŠTVA

Cilj: Razviti inkluzivnu i održivu inovacijsku kulturu kroz jačanje poduzetničkih i digitalnih vještina, promociju znanosti i tehnologije te poticanje sudjelovanja građana, mladih i gospodarstva u inovacijskim procesima. Provedbom ovog horizontalnog cilja ostvaruje se sinergija sa strateškim područjima SO1, SO2 i SO3, kroz integrirani pristup razvoju inovacija, digitalnih i poduzetničkih kompetencija te popularizaciji znanosti, tehnologije i poduzetništva kao temelja konkurentne i otporne nacionalne ekonomije. U okviru ovog cilja, Fond za inovacije Crne Gore provodi edukativne programe u područjima pametne specijalizacije te aktivnosti za poticanje inovacijske kulture, dok IPC Tehnopolis realizira niz programa usmjerenih na promociju inovacija, kreativnosti i poduzetništva. Među njima su, između ostalog, programi kao što su Fireside Chats, meetupovi, Tehnocast, STEM Lab, Master Class, makeathon i hackathon, Tech Karavan, programi za škole iz ruralnih područja, Makerfair, CBCC konferencije te godišnji ciklus obuka za odrasle na teme digitalnog marketinga, prodaje, mekih vještina i korištenja alata zasnovanih na vještačkoj inteligenciji. Okvirni iznos sredstava za provedbu aktivnosti vezanih uz horizontalni cilj definira se kroz godišnje planove poziva i programe rada Fonda za inovacije i IPC Tehnopolis, u skladu s prioritetima i dostupnim proračunom, bez unaprijed zadane zasebne alokacije na razini ovog dokumenta. Navedene aktivnosti predstavljaju tipične primjere mjera, pri čemu se format, intenzitet i obuhvat programa mogu prilagođavati

Prioritetna OSA 2: Modernizacija istraživačke infrastrukture i unapređenje istraživačkih kapaciteta

Svrha: Unaprijediti naučne i istraživačko-razvojne kapacitete Crne Gore kroz modernizaciju istraživačke infrastrukture, jačanje ljudskih resursa, unapređenje naučne izvrnosti, mobilnosti i međunarodne saradnje, te povećanje učešća u programima Evropske unije. Istovremeno, cilj je jačanje sposobnosti nacionalnog istraživačkog sistema da generiše kvalitetna fundamentalna i primijenjena istraživanja, rezultate od društvene i ekonomske koristi i doprinose donošenju politika zasnovanih na dokazima. Krajnji ishod je razvoj međunarodno umreženog, konkurentnog i održivog naučnoistraživačkog sistema koji doprinosi održivom razvoju Crne Gore i integraciji u Evropski istraživački prostor (ERA).

Specifični ciljevi (SO) unutar Prioritetne ose 2:

SO1: Jačanje istraživačke infrastrukture i integracija u ERA

Cilj: Unaprijediti i modernizovati nacionalnu istraživačku infrastrukturu, uz primjenu politike otvorenog pristupa i FAIR principa, te osigurati efikasno korišćenje istraživačkih kapaciteta i veću vidljivost naučnih rezultata. Istovremeno, ojačati uključivanje Crne Gore u panevropske istraživačke infrastrukture i EU programe radi pune integracije u Evropski istraživački prostor.

INSTRUMENT 1 – PROGRAM ZA RAZVOJ, MODERNIZACIJU I OTVORENO KORIŠĆENJE ISTRAŽIVAČKE INFRASTRUKTURE

1. Opis instrumenta

Instrument podržava razvoj, modernizaciju i funkcionalno unapređenje nacionalne istraživačke infrastrukture, uz obavezno obezbjeđivanje otvorenog i transparentnog pristupa istraživačkim kapacitetima, podacima i rezultatima istraživanja svim relevantnim akterima pod jednakim uslovima. Poseban akcenat stavlja se na primjenu FAIR principa i uspostavljanje sistema otvorenih istraživačkih podataka, čime se povećava dostupnost, interoperabilnost i ponovna upotrebljivost istraživačkih resursa.

Instrument obuhvata i profesionalizaciju upravljanja infrastrukturom kroz jasne organizacione strukture, politike pristupa i standardne operativne procedure, kao i jačanje institucionalne saradnje, uključujući i saradnju sa poslovnim sektorom, radi efikasnog korišćenja infrastrukture. Takođe predstavlja pripremu za buduće projekte većeg obima koji se mogu realizovati uz podršku evropskih fondova i drugih finansijskih mehanizama.

2. Cilji instrumenta

Osigurati moderne, efikasne i održive istraživačke infrastrukturne kapacitete koji omogućavaju visok kvalitet naučnih istraživanja, podstiču otvorenost i saradnju, te doprinose punoj integraciji Crne Gore u Evropski istraživački prostor (ERA).

3. Korisnici instrumenta

Licencirane naučnoistraživačke ustanove iz Crne Gore.

4. Plan godišnjih poziva i indikativnih budžeta (2026–2030)

Godina	Indikativni iznos bespovratnih sredstava po programu (EUR) po godini	Iznos bespovratnih sredstava po projektu (min– max, EUR)	Procijenjeni broj projekata/korisnika (min.–max.)	Planirani pozivi
2026.	1.500.000	150.000 – 200.000	7 – 10	1
2027.	1.500.000	150.000 – 200.000	7 – 10	1
2028.	1.500.000	150.000 – 200.000	7 – 10	1
2029.	—	—	—	—
2030.	—	—	—	—
UKUPNO	4.500.000		21 - 30	3

INSTRUMENT 2 – ČLANSTVO U MEĐUNARODNIM ISTRAŽIVAČKIM INFRASTRUKTURAMA I TIJELIMA

1. Opis instrumenta

Instrument obuhvata finansiranje troškova članarina za učešće Crne Gore u međunarodnim istraživačkim infrastrukturama i naučnim tijelima od strateškog značaja, uključujući panevropske infrastrukture organizovane kao ERIC i druga relevantna evropska i globalna partnerstva. Podrška omogućava pristup vrhunskim istraživačkim resursima, naprednoj infrastrukturi i međunarodnim mrežama, što je od posebnog značaja za male istraživačke sisteme poput Crne Gore.

2. Cilj instrumenta

Obezbijediti pristup relevantnim međunarodnim istraživačkim infrastrukturama i naučnim tijelima kroz održivo finansiranje članarina, čime se unapređuju kvalitet istraživanja, međunarodna saradnja, globalna vidljivost nacionalne naučne zajednice i integracija Crne Gore u evropski i globalni istraživački prostor.

3. Korisnici

Licencirane naučnoistraživačke ustanove iz Crne Gore, kao i subjekti iz poslovnog, javnog i nevladinog sektora.

4. Instrument sprovodi

Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija (MPNI).

5. Plan godišnjih poziva i indikativnih budžeta (2026–2030)

Godina	Indikativni iznos bespovratnih sredstava za trošak članstva (EUR)	Indikativni godišnji trošak postojećih članstava (EUR)	Minimalni broj novih članstava godišnje	Planirani broj poziva godišnje
2026.	430.000	180.000	1	1
2027.	430.000	200.000	0	0
2028.	530.000	200.000	1	1
2029.	530.000	215.000	0	0
2030.	630.000	230.000	1	1
UKUPNO	2.550.000		4	4

INSTRUMENT 3 – PODRŠKA NACIONALNIM TIMOVIMA ZA PRIPREMU I SPROVOĐENJE EU PROJEKATA

1. Opis instrumenta

Instrument obezbjeđuje finansijsku i stručnu podršku nacionalnim istraživačkim timovima i institucijama u pripremi projektnih predloga za programe Evropske unije. Podrška obuhvata izradu projektne dokumentacije, formiranje konzorcijuma i međunarodnih partnerstava, procjenu administrativnih i tehničkih uslova za prijavu, kao i pokrivanje troškova pripreme projekata.

2. Cilj instrumenta

Dugoročno unaprijediti konkurentnost naučnoistraživačkog i inovacionog sistema Crne Gore kroz jačanje kapaciteta institucija i istraživačkih timova za aktivno učešće u programima Evropske unije, povećanje kvaliteta i uspješnosti projektnih prijava, te obezbjeđivanje održivih uslova za pripremu i ranu fazu sprovođenja međunarodnih projekata.

3. Korisnici

Licencirane naučnoistraživačke ustanove iz Crne Gore, poslovni, javni i nevladin sektor

4. Instrument sprovodi

Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija (MPNI).

5. Plan godišnjih poziva i indikativnih budžeta (2026–2030)

Godina	Indikativni iznos bespovratnih sredstava po programu (EUR) po godini	Iznos bespovratnih sredstava po projektu (min.– max., EUR)	Procijenjeni broj projekata/korisnika (min.–max.)	Planirani pozivi
2026.	100.000	do 10.000	10-20	1
2027.	100.000	do 10.000	10-20	1
2028.	100.000	do 10.000	10-20	1
2029.	100.000	do 10.000	10-20	1
2030.	100.000	do 10.000	10-20	1
UKUPNO	500.000		50-100	5

SO2: Razvoj i jačanje ljudskih potencijala u nauci i istraživanju

Cilj: Doprinijeti unapređenju istraživačkog ekosistema kroz podmlađivanje istraživačkog sektora, jačanje istraživačkih timova i stvaranje podsticajnog okruženja za razvoj samostalnih, kompetentnih i međunarodno prepoznatljivih istraživača. Fokus je na jačanju kapaciteta mladih istraživača, doktoranada i postdoktoranada, razvoj specijalizovanih istraživačkih, profesionalnih i inovacionih vještina, te podršci za održive istraživačke karijere. Poseban naglasak stavlja se na mobilnost i aktivno učešće u međunarodnim istraživačkim mrežama radi jačanja naučne izvrsnosti, internacionalizacije i dugoročne konkurentnosti istraživačke zajednice.

INSTRUMENT 1 – IZVRŠNOST DOKTORSKIH ISTRAŽIVANJA U CRNOJ GORI I INOSTRANSTVU

1. Opis instrumenta

Instrument predstavlja program dodjele bespovratnih sredstava u vidu stipendija namijenjenih studentima doktorskih studija, koji sprovede istraživačke projekte pod stručnim vodstvom mentora. Program omogućava doktorandima da, uz kontinuiranu podršku mentora, razvijaju i realizuju sopstvena istraživanja, učestvuju u međunarodnim mobilnostima i ostvaruju saradnju sa međunarodnim institucijama ili partnerima iz privrede.

2. Cilj instrumenta

Osnaziti istraživačku zajednicu u Crnoj Gori kroz razvoj nove generacije istraživača, podsticanje njihove međunarodne i međusektorske saradnje i povećanje konkurentnosti nacionalnog sistema nauke i inovacija. Program ima za cilj da proširi bazu mladih istraživača, ojača njihove kapacitete, unaprijedi povezanost akademskog i privrednog sektora i doprinese internacionalizaciji naučnoistraživačkog rada. Dodatni cilj je povećanje učesća doktoranada u pripremi i sprovođenju projekata finansiranih iz EU programa.

3. Korisnici

Lica koja su zaposlena ili nezaposlena, bez obzira na to da li su angažovana u licenciranoj naučnoistraživačkoj ustanovi; podnose prijavu zajedno sa mentorom; imaju završen studentski program u obimu od najmanje 300 ECTS, kao uslov za upis na doktorske studije i prosječnu ocjenu najmanje 8,0 na svakom nivou studija pojedinačno.

4. Instrument sprovodi

Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija (MPNI).

5. Plan godišnjih poziva i indikativnih budžeta (2026–2030)

Godina	Indikativni iznos sredstava po programu (EUR) po godini	Iznos bespovratnih sredstava po projektu (min.–max., EUR)	Procijenjeni broj projekata/korisnika (min.–max.)	Planirani pozivi
2026.	1.000.000	40.000 – 80.000	12–25	1
2027.	1.000.000	40.000 – 80.000	12–25	1
2028.	1.000.000	40.000 – 80.000	12–25	1
2029.	1.000.000	40.000 – 80.000	12–25	1
2030.	1.000.000	40.000 – 80.000	12–25	1
UKUPNO	5.000.000		60 - 125	5

INSTRUMENT 2 – POSTDOKTORSKA ISTRAŽIVANJA ZA IZVRSNOST

1. Opis instrumenta

Program omogućava postdoktorandima, u periodu do sedam godina nakon sticanja doktora, da razvijaju sopstvene istraživačke projekte i uspostave samostalne istraživačke linije i grupe na ustanovama u Crnoj Gori. Program podržava unapređenje istraživačkih i profesionalnih vještina postdoktoranada, razvoj međunarodne saradnje i mobilnosti, povezivanje sa privredom i međusektorskim partnerima, sprovođenje fundamentalnih i primijenjenih istraživanja od značaja za inovacije i društveno-ekonomski razvoj Crne Gore. Na ovaj način osiguravaju se uslovi za stvaranje nove generacije naučnih lidera koji mogu doprinosti izvrsnosti, internacionalizaciji i dugoročnoj održivosti naučnoistraživačkog sistema.

2. Cilj instrumenta

Razvoj samostalnih, međunarodno konkurentnih istraživača i istraživačkih grupa u Crnoj Gori, jačanje njihovih profesionalnih i akademskih kapaciteta, te podsticanje međusektorske saradnje između akademije i privrede, kako bi se doprinijelo izvrsnosti, inovacijama i ukupnoj konkurentnosti nacionalnog istraživačkog sistema.

3. Korisnici

Licencirane naučnoistraživačke ustanove u Crnoj Gori na kojima je postdoktorand zaposlen na neodređeno, privremeno zaposlen, ili privremeno angažovan (najmanje tokom trajanja projekta). Postdoktorand je glavni istraživač projekta, dok ustanova domaćin obezbjeđuje administrativnu i istraživačku podršku.

4. Instrument sprovodi

Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija (MPNI).

5. Plan godišnjih poziva i indikativnih budžeta (2026–2030)

Godina	Indikativni iznos bespovratnih sredstava po programu (EUR) po godini	Iznos bespovratnih sredstava po projektu (min.–max, EUR)	Procijenjeni broj projekata/korisnika (min.–max.)	Planirani pozivi
2026.	-	-	-	-
2027.	800.000	70.000 – 90.000	8–11	1
2028.	800.000	70.000 – 90.000	8–11	1
2029.	800.000	70.000 – 90.000	8–11	1
2030.	800.000	70.000 – 90.000	8–11	1
UKUPNO	3.200.000		32 - 44	4

INSTRUMENT 3 – KRATKOROČNA MOBILNOST ZA ISTRAŽIVAČE

1. Opis instrumenta

Instrument je namijenjen doktorandima i postdoktorandima, uključujući istraživače do sedam godina nakon sticanja doktorata, radi ostvarivanja kratkoročnih mobilnosti u trajanju do tri mjeseca. Program omogućava boravak na partnerskim naučnoistraživačkim ustanovama u inostranstvu, kao i u privrednim subjektima koji sprovode aktivnosti istraživanja i razvoja. Mobilnost omogućava istraživačima sticanje novih naučnih znanja, metoda i istraživačkih pristupa; pristup naprednoj istraživačkoj infrastrukturi i ekspertizi; izgradnju međunarodnih partnerstava i naučnih mreža; povezivanje sa privredom i medusektorskim okruženjem.

2. Cilj instrumenta

Unaprijediti istraživačke kompetencije doktoranada i postdoktoranada kroz kratkoročnu međunarodnu mobilnost. Instrument podstiče razvoj metodoloških, profesionalnih i inovacionih vještina, jačanje međunarodne saradnje sa akademskim i privrednim partnerima koji se bave istraživanjem i razvojem, kao i integraciju crnogorskih istraživača u globalne naučne tokove. Dugoročno, instrument doprinosi podizanju kvaliteta naučnoistraživačkog rada, internacionalizaciji domaće naučne zajednice, jačanju njene konkurentnosti u evropskom istraživačkom prostoru.

3. Korisnici

4. Instrument sprovodi

Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija (MPNI).

5. Plan godišnjih poziva i indikativnih budžeta (2026–2030)

Godina	Indikativni iznos bespovratnih sredstava po programu (EUR) po godini	Iznos bespovratnih sredstava po projektu (min.–max, EUR)	Procijenjeni broj projekata/korisnika (min.–max.)	Planirani pozivi
2026.	80.000	3.000 - 6.000	13 - 25	1
2027.	80.000	3.000 - 6.000	13 - 25	1
2028.	80.000	3.000 - 6.000	13 - 25	1
2029.	80.000	3.000 - 6.000	13 - 25	1
2030.	80.000	3.000 - 6.000	13 - 25	1
UKUPNO	400.000		65-125	5

S03: Unapređenje naučne izvrsnosti i međunarodne vidljivosti naučnoistraživačkog sistema

Cilj: Unaprijediti naučnu izvrsnost podsticanjem visokokvalitetnih istraživanja i razvojem istraživačkih kapaciteta, uz snažnije uključivanje u međunarodne istraživačke programe, partnerstva i mreže. Ova j cilj obuhvata jačanje međunarodne saradnje, razmjenu i transfer znanja, tehnologija i iskustava sa inostranim institucijama, kako bi se povećao kvalitet, relevantnost i međunarodna prepoznatljivost naučnih rezultata Crne Gore

INSTRUMENT 1 – PROGRAM ZA SUFINANSIRANJE NACIONALNIH NAUČNOISTRAŽIVAČKIH PROJEKATA

1. Opis instrumenta

Instrument je usmjeren na jačanje kapaciteta istraživačkih timova u Crnoj Gori kroz podršku projektima srednjeg obima koji doprinose unapređenju znanja, vještina, istraživačke infrastrukture i organizacionih kapaciteta naučnoistraživačkih grupa. Na taj način obezbjeđuje se stabilan okvir za razvoj naučnoistraživačke zajednice, kao i jačanje njenog učešća u nacionalnim i međunarodnim programima. Instrument doprinosi podizanju istraživačke izvrsnosti, održivosti i konkurentnosti istraživačkih aktivnosti i stvara preduslove za sprovođenje kvalitetnih, međunarodno relevantnih i održivih istraživanja.

2. Cilj instrumenta

Unaprijediti kapacitete istraživačkih timova u Crnoj Gori kroz razvoj stručnih kompetencija, jačanje istraživačke infrastrukture i unapređenje organizacionih mogućnosti, kako bi se povećao kvalitet, održivost i međunarodna konkurentnost naučnoistraživačkih aktivnosti i ojačalo učešće u nacionalnim i evropskim programima.

3. Korisnici

Licencirane naučnoistraživačke ustanove iz Crne Gore

4. Instrument sprovođi

Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija (MPNI).

5. Plan godišnjih poziva i indikativnih budžeta (2026–2030)

Godina	Indikativni iznos bespovratnih sredstava po programu (EUR) po godini	Iznos bespovratnih sredstava po projektu (min – max, EUR)	Procijenjeni broj projekata/korisnika (min – max)	Planirani pozivi
2026.	-	-	-	-
2027.	2.000.000	120.000 – 200.000	10-17	1
2028.	2.000.000	120.000 – 200.000	10-17	1
2029.	2.000.000	120.000 – 200.000	10-17	1
2030.	2.000.000	120.000 – 200.000	10-17	1
UKUPNO	8.000.000		40-68	4

INSTRUMENT 2 – PROGRAM ISTRAŽIVAČKIH GRANTOVA ZA PODSTICANJE NAUČNE IZVRSNOSTI

1. Opis instrumenta

Instrument je usmjeren na jačanje kapaciteta naučnoistraživačkih ustanova i istraživačkih timova u Crnoj Gori, sa ciljem unapređenja kvaliteta, održivosti i međunarodne vidljivosti partnerstava na nacionalnom i međunarodnom nivou. Fokus je na podsticanju naučne izvrsnosti i visokokvalitetnih istraživanja, razvoju društva zasnovanog na znanju, jačanju učesća crnogorskih timova u međunarodnim projektima, razvoju rezultata sa potencijalom za komercijalizaciju, efikasnom transferu znanja prema privredi i društvu, jačanju inovacionih kapaciteta i konkurentnosti privrede Crne Gore.

2. Cilj instrumenta

Unaprijediti naučnu izvrsnost i kapacitete istraživačkih timova u Crnoj Gori kroz razvoj visokokvalitetnih istraživanja, jačanje međunarodne i međusektorske saradnje, te podsticanje partnerstava koja doprinose stvaranju novih znanja, inovacija i rezultata primjenjivih u privredi i društvu. Instrument ima za cilj da poveća konkurentnost i crnogorske nauke, osnaži istraživačke grupe, ojača međunarodnu prepoznatljivost i osigura održive preduslove za sprovođenje izvrsnih naučnoistraživačkih aktivnosti.

3. Korisnici

Licencirane naučnoistraživačke ustanove iz Crne Gore

4. Instrument sprovedi

Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija (MPNI).

5. Plan godišnjih poziva i indikativnih budžeta (2026–2030)

Godina	Indikativni iznos bespovratnih sredstava po programu (EUR) po godini	Iznos bespovratnih sredstava po projektu (min.–max., EUR)	Procijenjeni broj projekata/korisnika (min.–max.)	Planirani pozivi
2026.	-	-	-	-
2027.	3.000.000	200.000 – 350.000	8 – 15	1
2028.	-	-	-	-
2029.	3.000.000	200.000 – 350.000	8 – 15	1
2030.	-	-	-	-
UKUPNO	6.000.000		16 – 30	2

INSTRUMENT 3 – SARADNJA SA NAUČNOM DIJASPOROM

1. Opis instrumenta

Instrument podržava saradničke projekte između licenciranih naučnoistraživačkih ustanova u Crnoj Gori i pripadnika naučne dijaspore. Cilj instrumenta je podstaći prenos znanja, metodologija, istraživačkih praksi i tehnologija iz međunarodnog okruženja u crnogorski istraživački sistem, ojačati međunarodnu saradnju i integraciju crnogorskih istraživača u globalne mreže nauke, inovacija i tehnološkog razvoja. Kroz ovaj instrument jačaju se kompetencije istraživača u Crnoj Gori, podstiče učešće dijaspore u razvoju nacionalnih istraživanja i omogućava stvaranje dugoročnih partnerstava sa vodećim svjetskim institucijama.

2. Cilj instrumenta

Jačanje istraživačkih kapaciteta Crne Gore kroz aktivnu saradnju sa naučnom dijasporom, unapređenje karijera mladih istraživača, povećanje međunarodne vidljivosti istraživačkih timova i pripremu kvalitetnih projektnih prijedloga za buduću razvoj, komercijalizaciju i prijavu na evropske fondove za istraživanje i inovacije.

3. Korisnici

Licencirane naučnoistraživačke ustanove iz Crne Gore

4. Instrument sproveli

Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija (MPNI).

5. Plan godišnjih poziva i indikativnih budžeta (2026–2030)

Godina	Indikativni iznos bespovratnih sredstava po programu (EUR) po godini	Iznos bespovratnih sredstava po projektu (min.–max, EUR)	Procijenjeni broj projekata/korisnika (min.–max.)	Planirani pozivi
2026.	-	-	-	-
2027.	1.500.000	120.000 – 200.000	7-12	1
2028.	-	-	-	-
2029.	1.500.000	120.000 – 200.000	7-12	1
2030.	-	-	-	-
UKUPNO	3.000.000		14 – 24	2

INSTRUMENT 4 – CENTRI IZVRSNOSTI

1. Opis instrumenta

Instrument je usmjeren na uspostavljanje, razvoj i dugoročno jačanje vodećih istraživačkih centara u Crnoj Gori, koji okupljaju vrhunske istraživačke timove i resurse u prioritiziranim naučnim i tehnološkim oblastima. Centri izvrsnosti predstavljaju ključni mehanizam za podizanje kvaliteta naučnih istraživanja u zemlji, podsticanje interdisciplinarnosti i stvaranje stabilnih istraživačkih struktura sposobnih da odgovore na strateške razvojne izazove Crne Gore. Instrument obuhvata podršku razvoju ljudskih resursa, nabavi istraživačke infrastrukture, realizaciji međunarodnih partnerstava, kao i uspostavljanju održivih modela upravljanja i finansiranja istraživačkih kapaciteta.

2. Cilj instrumenta

Jačanje vrhunskih istraživačkih kapaciteta Crne Gore kroz razvoj Centara izvrsnosti koji omogućavaju visok nivo naučne produkcije, međunarodnu prepoznatljivost, transfer znanja i tehnologija, te doprinose strateškim prioritetima ekonomskog i društvenog razvoja.

3. Korisnici

Licencirane naučnoistraživačke ustanove iz Crne Gore

4. Instrument sprovođi

Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija (MPNI).

5. Plan godišnjih poziva i indikativnih budžeta (2026–2030)

Godina	Indikativni iznos bespovratnih sredstava po programu (EUR) po godini	Iznos bespovratnih sredstava po projektu (min.–max., EUR)	Procijenjeni broj projekata/korisnika (min.–max.)	Planirani pozivi
2026.	-	-	-	-
2027.				
2028.				
2029.	4.500.000	1.000.000 – 1.500.000	3-4	1
2030.				
UKUPNO	4.500.000		3–4	1

Cilj: Ojačati primijenjena istraživanja koja doprinose rješavanju važnih društvenih, ekonomskih i tehnoloških izazova i obezbijediti naučne temelje za donošenje javnih politika i razvoj rješenja korisnih za društvo, privredu i javni sektor. Cilj je podsticati istraživanja koja stvaraju znanje primjenjivo u praksi i koja mogu voditi ka budućem tehnološkom i društvenom napretku, većoj efikasnosti javnih usluga i donošenju odluka zasnovanih na dokazima.

INSTRUMENT 1 – PROGRAM ZA RAZVOJ ISTRAŽIVAČKIH IDEJA I KONCEPATA

1. Opis instrumenta

Instrument je usmjeren na podsticanje istraživanja u najranijim fazama razvoja novih naučnih koncepata, pristupa i tehnologija (TRL 1–2), s ciljem stvaranja početnih naučnih temelja koji mogu dovesti do inovativnih rješenja sa budućim primjenjivim potencijalom. Podržavaju se rizične, inovativne i visokokonceptualne istraživačke ideje, istraživanja koja nisu još spremna za prototipni razvoj ili industrijsku saradnju, projekti koji imaju potencijal da postanu buduće tehnološke inovacije ili da pređu u više TRL faze. Instrument doprinosi stvaranju stabilnog istraživačkog „pipeline-a“, jačanju kreativnosti i inovativnosti istraživačkih timova i razvoju koncepata koji će kasnije biti temelj za napredni tehnološki razvoj, komercijalizaciju i EU inovacijske programe.

2. Cilj instrumenta

Podstaci razvoj novih istraživačkih ideja i konceptualnih rješenja u najranijem stadijumu primijenjenih istraživanja (TRL 1–2), jačati kapacitete timova za ambiciozna i rizična istraživanja, te obezbijediti naučnu osnovu za kasnije inovacije, tehnološki razvoj i potencijalnu komercijalnu primjenu.

3. Korisnici

Licencirane naučnoistraživačke ustanove iz Crne Gore.

4. Instrument sprovođi

Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija (MPNI).

5. Plan godišnjih poziva i indikativnih budžeta (2026–2030)

Godina	Indikativni iznos bespovratnih sredstava po programu (EUR) po godini	Iznos bespovratnih sredstava po projektu (min.–max., EUR)	Procijenjeni broj projekata/korisnika (min.–max.)	Planirani pozivi
2026.	-	-	-	-
2027.	600.000	100.000 – 200.000	3-6	1
2028.	600.000	100.000 – 200.000	3-6	1
2029.	800.000	100.000 – 200.000	4-8	1
2030.	-	-	-	-
UKUPNO	2.000.000		10-20	3

INSTRUMENT 2 – PRIMIJENJENA ISTRAŽIVANJA ZA DRUŠTVENI UTJECAJ

1. Opis instrumenta

Instrument podržava primijenjena istraživanja koja su usmjerena na rješavanje ključnih društvenih izazova u Crnoj Gori. Fokus je na projektima koji doprinose unapređenju javnih politika i usluga u oblastima kao što su zdravstvo i javno zdravlje, obrazovanje, socijalna zaštita i demografski izazovi, životna sredina i klimatske promjene, digitalizacija javne uprave, sigurnost i otpornost zajednice, društvena inkluzija i jednak pristup uslugama. Podržavaju se istraživanja koja razvijaju: analize i studije izvodljivosti, modele i algoritme, pilot-rješenja, preporuke zasnovane na dokazima, interdisciplinarne pristupe, rješenja koja se mogu direktno primijeniti u javnim politikama i praksi.

2. Cilj instrumenta

Cilj je da istraživački rezultati budu društveno korisni, relevantni za javni sektor i javne politike, i usmjereni ka unapređenju kvaliteta života građana. Odnosno, da se podstakne razvoj primijenjenih istraživanja koja doprinose efikasnijim javnim politikama, modernizaciji javnih usluga i rješavanju prioritetnih društvenih izazova, te obezbijediti da rezultati naučnih istraživanja budu direktno korisni za društvo, javni sektor i donosiocje odluka.

3. Korisnici

Licencirane naučnoistraživačke ustanove iz Crne Gore

4. Instrument sprovodi

Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija (MPNI).

5. Plan godišnjih poziva i indikativnih budžeta (2026–2030)

Godina	Indikativni iznos bespovratnih sredstava po programu (EUR) po godini	Iznos bespovratnih sredstava po projektu (min.–max., EUR)	Procijenjeni broj projekata/korisnika (min.–max.)	Planirani pozivi
2026.	250.000	30.000 – 60.000	4 – 8	1
2027.	250.000	30.000 – 60.000	4 – 8	1
2028.	250.000	30.000 – 60.000	4 – 8	1
2029.	300.000	30.000 – 60.000	5 – 10	1
2030.	300.000	30.000 – 60.000	5 – 10	1
UKUPNO	1.350.000		22 – 44	1

ANEKS 1 -PASOŽ INDIKATORA

Prioritetna osa 1

Indikatori SO1

Neposredni i srednjoročni rezultati

Element	Naziv indikatora	Tip indikatora	Definicija	Jedinica mjere	Što indikator uključuje	Metodologija izračuna	Izvor podataka	Frekvencija prikupljanja	Odgovorna institucija
Opis	Ukupan iznos privatnog sufinansiranja (matching sredstava) koje obezbjeđuju privredni subjekti na nivou konkursa	Neposredni rezultat (Output)	Ukupan iznos finansijskih sredstava koja, kao sopstveno učešće (matching), obezbjeđuju preduzeća učesnici programa Programa za podsticanje inovativnosti, POC-a za poslovni sektor i EE.	EUR	Obuhvata sva prihvatljiva sredstva privatnog sufinansiranja (novčani doprinos) koja su ugovorena i/ili jasno dokumentovana u okviru odobrenih projekata.	Zbir iznosa privatnog sufinansiranja navedenog u ugovorima o dodjeli sredstava i potvrđenog kroz finansijske izvještaje korisnika za sve odobrene projekte u okviru pojedinog konkursa/godine.	Ugovori o dodjeli bespovratnih sredstava, finansijski i narativni izvještaji korisnika, administrativni podaci Fonda za inovacije.	Godišnje, po završetku obračunske godine i nakon obrade izvještaja projekata.	Fond za inovacije Crne Gore.

Doprinosi ciljevima SO3 u dijelu povećanja ulaganja privatnog sektora u istraživanje, razvoj i inovacije.

Naziv indikatora	Broj MMSP koji su, uz podršku Programa, povećali nivo tehnološke spremnosti (TRL) svog rješenja za najmanje 1 nivo i dostigli minimum TRL 6
Tip indikatora	Rezultatski (tehnološki napredak)
Definicija	Broj mikro, malih i srednjih poduzeća (MMSP) korisnika Programa koja su, zahvaljujući podršci Instrumenta 1, podigla nivo tehnološke spremnosti (TRL) ciljnog rješenja za najmanje jedan nivo u odnosu na početni TRL i dostigla najmanje TRL 6 (demonstracija u relevantnom okruženju).
Jedinica mjere	Broj MMSP
Što indikator uključuje	MMSP čiji projekti: (1) imaju dokumentiran početni TRL; (2) na kraju projekta imaju procijenjeni završni TRL; (3) ostvarili su napredak od najmanje jednog TRL nivoa i dosegнули najmanje TRL 6.
Metodologija izračuna	Za svaki projekt: procjena početnog i završnog TRL-a na temelju projektne dokumentacije i ocjene stručne komisije/Fonda; označavanje projekata koji zadovoljavaju uvjete (+z1 TRL i min. TRL 6); indikator = ukupan broj takvih MMSP projekata u promatranom razdoblju.
Izvor podataka	Projektna dokumentacija korisnika; evaluacijski izvještaji i TRL procjene stručnih tijela Fonda za inovacije Crne Gore. Po završetku projekata; agregiranje na godišnjoj razini i po svakom pozivu.
Frekvencija prikupljanja	Fond za inovacije Crne Gore; Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija (strateški nadzor).
Odgovorna institucija	Mjeri doprinos cilju povećanja tehnološke spremnosti inovativnih rješenja MMSP i približavanja tržišnoj komercijalizaciji.
Povezanost s ciljevima	

Jedinica mjere	Što indikator uključuje	Broj inovativnih koncepta / PoC projekata
		PoC projekte koji su završeni u promatranom razdoblju i za koje završni izvještaj i odluka fonda potvrđuju pozitivan rezultat provjere koncepta (tehnička izvedivost i tržišna relevantnost).
Metodologija izračuna		Broj PoC projekata s pozitivno ocijenjenim ishodom validacije u promatranom razdoblju, prema službenoj odluci Fonda (DA/NE). Negativno validirani projekti ne ulaze u indikator.
Izvor podataka		Fond za inovacije Crne Gore – ugovorna dokumentacija, završni izvještaji korisnika, zapisnici evaluacijskih komisija.
Frekvencija prikupljanja		Po završetku PoC projekata; agregirano godišnje i po pozivu.
Odgovorna institucija		Fond za inovacije Crne Gore.
Povezanost s ciljevima		Doprinos cilju jačanja rane faze inovacijskog lanca kroz provjeru tehničke izvodljivosti i tržišnog potencijala inovativnih ideja u poslovnom sektoru.

Naziv indikatora	Broj poduzeća koja su, uz podršku Programa, usvojila ili značajno prilagodila napredne i/ili zelene tehnologije	Tip indikatora	Rezultatski (tehnoški/ekološki)
Definicija	Broj poduzeća-korisnika koja su, uz podršku Programa, uvela ili značajno unaprijedila najmanje jedno napredno i/ili zeleno tehnološko rješenje (npr. digitalna rješenja za upravljanje energijom, sistemi za praćenje i optimizaciju potrošnje, rješenja zasnovana na obnovljivim izvorima energije, tehnologije za smanjenje emisija ili otpada).	Jedinica mjere	Broj poduzeća
Što indikator uključuje	Poduzeća kod kojih je kroz projekt nabavljena, implementirana i integrirana u poslovanje najmanje jedna tehnologija koja zadovoljava kriterije "napredne" (digitalizacija, automatizacija, napredni sistemi upravljanja itd.) i/ili "zeleno" (energetska efikasnost, OIE, smanjenje emisija/otpada).	Metodologija izračuna	Na temelju završnih izvještaja i, gdje je primjenjivo, terenskih provjera: identifikacija projekata kod kojih je uvedena/prilagođena napredna/zelena tehnologija i potvrda da se

Naziv indikatora	Broj poduzeća-korisnika koja su nakon završetka projekta pokrenula barem jedan dodatni projekt istraživanja, razvoja ili inovacija (RDI), neovisno o izvoru financiranja
Tip indikatora	Ishodni (dugoročni rezultat / promjena ponašanja)
Definicija	Broj poduzeća-korisnika instrumenata 1, 2 i 3 koja su u roku od 24 mjeseca nakon završetka podržanog projekta pokrenula barem jedan novi projekt istraživanja, razvoja ili inovacija, bez obzira na izvor financiranja (vlastita sredstva, nacionalni ili međunarodni programi, drugi izvori).
Jedinica mjere	Broj poduzeća
Što indikator uključuje	Poduzeća-korisnike koja su formalno započela novi RDI/inovacijski projekt (ugovoren ili interno odobren projekt sa definiranim ciljevima, budžetom i trajanjem) unutar 24 mjeseca nakon završetka prvog podržanog projekta.
Metodologija izračuna	Ex-post ankete i/ili izveštavanje poduzeća 12–24 mjeseca nakon završetka projekta; brojane poduzeća koja prijave barem jedan novi RDI projekt; gdje je moguće, verifikacija kroz javno dostupne baze projekata i ugovora (nacionalni/EU programi).
Izvor podataka	Ex-post upitnici i izveštaji poduzeća-korisnika; administrativne baze Fonda za inovacije, nadležnih ministarstava i drugih davatelja RDI podrške.

Izvor podataka	Izveštaji poduzeća-korisnika; dokumentacija o nabavi/opremi; izveštaji Fonda za inovacije i nadležnih ministarstava; po potrebi terenske provjere.
Frekvencija prikupljanja	Po završetku projekta; agregirano godišnje i po pozivu.
Odgovorna institucija	Fond za inovacije Crne Gore; Ministarstvo ekonomskog razvoja; Ministarstvo energetike (za industrijske i EE projekte).
Povezanost s ciljevima	Doprinos ciljevima unapređenja energetske efikasnosti, digitalizacije i zelene tranzicije u industriji i MMSP kroz uvođenje naprednih i ekološki prihvatljivih tehnologija.

Frekvencija prikupljanja	12-24 mjeseca nakon završetka projekta; agregirano godišnje prema godini završetka projekta.
Odgovorna institucija	Fond za inovacije Crne Gore
Povezanost s ciljevima	Mjeri utjecaj programa na dugoročnu promjenu ponašanja poduzeća i razvoj "kulture inoviranja" kroz nastavak ulaganja u istraživanje, razvoj i inovacije.

Naziv indikatora	Broj poduzeća u kojima je napredna ili/ zelena tehnologija uvedena ili unaprijeđena projektom ostala u redovnoj upotrebi najmanje 12 mjeseci nakon završetka projekta
Tip indikatora	Ishodni (održivost)
Definicija	Broj poduzeća-korisnika u kojima je napredna ili/ zelena tehnologija uvedena ili značajno unaprijeđena u okviru projekta i koja je ostala integrirana u redovne poslovne procese i kontinuiranoj upotrebi najmanje 12 mjeseci nakon završetka projekta.
Jedinica mjere	Broj poduzeća
Što indikator uključuje	Poduzeća kod kojih je tehnologija uvedena kroz projekt i za koje ex-post provjera (najmanje 12 mjeseci nakon završetka projekta) potvrđuje da se tehnologija i dalje koristi u redovnom radu (npr. aktivni sistemi, softver u upotrebi, oprema u funkciji).
Metodologija izračuna	Ex-post ankete, intervjui i/ili terenske provjere 12-24 mjeseca nakon završetka projekta; brojanje poduzeća koja potvrđuju kontinuiranu upotrebu tehnologije i za koja se to može dokumentirati/validirati.
Izvor podataka	Ex-post izvještaji i upitnici poduzeća-korisnika; izvještaji Fonda za inovacije i nadležnih ministarstava; po potrebi terenske provjere.
Frekvencija prikupljanja	Najmanje jednom u razdoblju 12-24 mjeseca nakon završetka projekta; agregirano godišnje.
Odgovorna institucija	Fond za inovacije Crne Gore; Ministarstvo energike i Ministarstvo ekonomskog razvoja (za industrijske i EE projekte).
Povezanost s ciljevima	Mjeri održivost efekata programa i stvarnu integraciju naprednih/zel. tehnologija u poslovne procese, što doprinosi ciljevima

	energetске efikasnosti, zelene tranzicije i modernizacije industrije.
--	---

Naziv indikatora	Broj novozaposlenih u području istraživanja, razvoja i inovacija (RDI) u poduzećima-korisnicima
Tip indikatora	Ishodni (kapaciteti za inovacije / ljudski resursi)
Definicija	Broj novozaposlenih osoba koje obavljaju poslove istraživanja, razvoja i inovacija (RDI) u poduzećima-korisnicima, a koje su zaposlene tokom trajanja projekta ili u roku od 12 mjeseci nakon završetka projekta, djelomično ili u potpunosti kao rezultat podrške Programa.
Jedinica mjere	Broj osoba (po mogućnosti izražen u FTE – ekvivalent punog radnog vremena)
Što indikator uključuje	Nova radna mjesta u funkciji RDI (npr. istraživači, razvojni inženjeri, data scientisti, inovacijski menadžeri) koja su otvorena u poduzećima-korisnicima tokom projekta ili u periodu do 12 mjeseci nakon završetka projekta.
Metodologija izračuna	Poduzeća-korisnici u završnim i ex-post izveštajima prijavljuju broj novih RDI zaposlenih i njihov radni angažman; indikator = zbroj prijavljenih novih RDI FTE u promatranom razdoblju, uz osnovnu provjeru (npr. ugovori o radu, interni akti).
Izvor podataka	Završni i ex-post izveštaji poduzeća-korisnika; interni HR/finansijski podaci poduzeća; po potrebi uzorčne provjere od strane Fonda.
Frekvencija prikupljanja	Tokom trajanja projekta i do 12 mjeseci nakon završetka; agregirano godišnje i po pozivu.
Odgovorna institucija	Fond za inovacije Crne Gore
Povezanost s ciljevima	Doprinos cilju jačanja ljudskih kapaciteta za istraživanje, razvoj i inovacije u privatnom sektoru i povećanja zapošljavanja visokokvalificiranih kadrova u inovativnim poduzećima.

Indikatori SO2		Neposredni i srednjoročni rezultati	
Element	Opis	Naziv indikatora	Tip indikatora
	Ukupan iznos privatnog sufinansiranja (matching sredstava) koje obezbjeđuju privredni subjekti na nivou konkursa		
	Neposredni rezultat (Output)		
Definicija	Ukupan iznos finansijskih sredstava koja, kao sopstveno učešće (matching), obezbjeđuju preduzeća učesnici programa kolaborativni grantovi za inovacije i S3 pilot, na nivou godišnjeg konkursa.		
Jedinica mjere	EUR		
Sto indikator uključuje	Obuhvata sva prihvatljiva sredstva privatnog sufinansiranja (novčani doprinos) koja su ugovorena i/ili jasno dokumentovana u okviru odobrenih projekata.	Metodologija izračuna	
Izvor podataka	Zbir iznosa privatnog sufinansiranja navedenog u ugovorima o dodjeli sredstava i potvrđenog kroz finansijske izvještaje korisnika za sve odobrene projekte u okviru pojedinog konkursa/godine.	Frekvencija prikupljanja	
Odgovorna institucija	Ugovori o dodjeli bespovratnih sredstava, finansijski i narativni izvještaji korisnika, administrativni podaci Fonda za inovacije.		
Povezanost s ciljevima	Godišnje, po završetku obračunske godine i nakon obrade izvještaja projekata. Fond za inovacije Crne Gore. Doprinosi ciljevima u dijelu povećanja ulaganja privatnog sektora u istraživanje, razvoj i inovacije, kao i jačanju partnerstva između javnog i privatnog sektora.		

Element	Opis
Naziv indikatora	Broj MMSP koji su, uz podršku Programa kolaborativnih grantova, povećali TRL svog rješenja za najmanje 1 nivo i za isto rješenje dostigli najmanje TRL 6
Tip indikatora	Srednjoročni rezultat (Outcome)
Definicija	Broj mikro, malih i srednjih preduzeća koja su, kroz projekte finansirane iz Programa kolaborativnih grantova za inovacije, unaprijedila nivo tehnološke spremnosti (TRL) svog proizvoda/usluge/tehnologije za najmanje jedan nivo i dostigla najmanje TRL 6.
Jedinica mjere	Broj MMSP
Što indikator uključuje	Uključuje MMSP koji imaju najmanje jedno rješenje razvijeno u okviru kolaborativnog projekta, za koje je na osnovu stručne procjene dokazano povećanje TRL-a i dostizanje minimalno TRL 6.
Metodologija izračuna	Identifikacija početnog i završnog TRL nivoa za relevantna rješenja u prijavi i završnom izvještaju projekta; brojanje MMSP za koja je potvrđeno povećanje TRL za ≥1 nivo i dostizanje TRL≥6.
Izvor podataka	Projektna dokumentacija (prijava i završni izvještaj), TRL evaluacione check-liste, administrativni podaci Fonda za inovacije.
Frekvencija prikupljanja	Godišnje, po završetku projekata (uz napomenu da se efekti projekata iz jedne godine mogu evidentirati naredne godine).
Odgovorna institucija	Fond za inovacije Crne Gore.
Povezanost s ciljevima	Povezan sa ciljem jačanja inovacione sposobnosti privrede i povećanja broja tržišno spremnih inovativnih rješenja.

Element	Opis
Naziv indikatora	Broj inovativnih koncepata validiranih kroz PoC program za javni sektor
Tip indikatora	Neposredni rezultat (Output)
Definicija	Broj inovativnih koncepata za koje je, putem finansiranih PoC projekata, potvrđena tehnička izvodljivost i osnovni tržišni potencijal.
Jedinica mjere	Broj koncepata
Što indikator uključuje	Uključuje sve inovativne koncepte (proizvode, procese, usluge, tehnologije) koji su bili predmet PoC projekta i za koje je na kraju projekta donijeta formalna odluka da su tehnički izvodljivi i tržišno relevantni za dalji razvoj.
Metodologija izračuna	Na osnovu završnih izvještaja PoC projekata i odluke evaluacione komisije klasifikuju se projekti na pozitivno i negativno validirane; indikator broji samo pozitivno validirane koncepte.
Izvor podataka	Završni izvještaji PoC projekata, evaluacioni izvještaji i zapisnici komisija, administrativni podaci Fonda za inovacije.
Frekvencija prikupljanja	Godišnje, po završetku PoC projekata u datoj godini.
Odgovorna institucija	Fond za inovacije Crne Gore.
Povezanost s ciljevima	Doprinosi cilju unapređenja ranih faza istraživanja i inovacija i stvaranja baze projekata koji mogu napredovati ka tržišno orijentisanim instrumentima (SO3 – razvoj inovativnog ekosistema).

Naziv indikatora	Tip indikatora	Definicija	Jedinica mjere	Što indikator uključuje	Metodologija izračuna	Izvor podataka	Frekvencija prikupljanja	Odgovorna institucija	Povezanost s ciljevima
Broj novozaposlenih u području istraživanja, razvoja i inovacija (RDI) u poduzećima	Ishodni (kapaciteti za inovacije / ljudski resursi)	Broj novozaposlenih osoba koje obavljaju poslove istraživanja, razvoja i inovacija (RDI) u poduzećima-korisnicima, a koje su zaposlene tokom trajanja projekta ili u roku od 12 mjeseci nakon završetka projekta, djelomično ili u potpunosti kao rezultat podrške Programa.	Broj osoba (po mogućnosti izražen u FTE – ekvivalent punog radnog vremena)	Nova radna mjesta u funkciji RDI (npr. istraživači, razvojni inženjeri, data scientisti, inovacijski menadžeri) koja su otvorena u poduzećima-korisnicima tokom projekta ili u periodu do 12 mjeseci nakon završetka projekta.	Poduzeća-korisnici u završnim i ex-post izvještajima prijavljuju broj novih RDI zaposlenih i njihov radni angažman; indikator = zbroj prijavljenih novih RDI FTE u promatranom razdoblju, uz osnovnu provjeru (npr. ugovori o radu, interni akti).	Završni i ex-post izvještaji poduzeća-korisnika; interni HR/finansijski podaci poduzeća; po potrebi uzorčne provjere od strane Fonda.	Tokom trajanja projekta i do 12 mjeseci nakon završetka; agregirano godišnje i po pozivu.	Fond za inovacije Crne Gore	Doprinos cilju jačanja ljudskih kapaciteta za istraživanje, razvoj i inovacije u privatnom sektoru i povećanja zapošljavanja

visokokvalificiranih kadrova u inovativnim poduzećima.

Element	Opis
Naziv indikatora	Ukupan iznos odobrenih sredstava kroz inovacione vaučere
Tip indikatora	Neposredni rezultat (Output)
Definicija	Ukupan godišnji iznos bespovratnih sredstava dodijeljenih mikro, malim i srednjim poduzećima kroz Program inovacionih vaučera.
Jedinica mjere	EUR
Što indikator uključuje	Uključuje sva odobrena sredstva po vaučerima koja su ugovorena i/ili isplaćena korisnicima za kupovinu istraživačkih, razvojnih i inovacionih usluga od naučnoistraživačkih organizacija i inovacione infrastrukture.
Metodologija izračuna	Zbir odobrenih iznosa inovacionih vaučera po korisniku i po pozivu u toku jedne godine.
Izvor podataka	Administrativni podaci Fonda za inovacije (evidencija ugovorenih i isplaćenih vaučera).
Frekvencija prikupljanja	Godišnje.
Odgovorna institucija	Fond za inovacije Crne Gore.
Povezanost s ciljevima	Povezan sa ciljem povećanja korišćenja istraživačkih i inovacionih usluga od strane MMSP i jačanja sараdње privrede sa naučnoistraživačkim sektorom (SO3).

Element	Naziv indikatora	Tip indikatora	Definicija	Jedinica mjere	Što indikator uključuje	Metodologija izračuna	Izvor podataka	Frekvencija prikupljanja	Odgovorna institucija	Povezanost s ciljevima
Opis	Broj S3 pilot-projekata kod kojih je tokom pilotiranja došlo do povećanja TRL nivoa tehnologije za 1 ili više nivoa	Neposredni rezultat (Output)	Broj S3 pilot-projekata u kojima je, tokom trajanja pilota u realnom industrijskom okruženju, došlo do povećanja nivoa tehnološke spremnosti (TRL) testiranog rješenja za najmanje jedan nivo.	Broj projekata	Uključuje S3 pilot-projekte u kojima je ulazni i izlazni TRL formalno procijenjen i gdje je potvrđeno povećanje TRL nivoa za 1 ili više nivoa u toku trajanja pilota.	Stručna procjena početnog i završnog TRL nivoa za svako pilot-rješenje na osnovu tehničke dokumentacije i izvještaja; brojanje projekata za koje je zabilježen rast TRL≥1.	Tehnički i završni izvještaji S3 pilota, TRL evaluacione check-liste, administrativni podaci Fonda za inovacije.	Godišnje, po završetku S3 pilota finansiranih u datoj godini.	Fond za inovacije Crne Gore.	Doprinosi cilju ubrzanog podizanja tehnološke spremnosti rješenja razvijenih kroz saradnju industrije, startapova i istraživačkog sektora u priorititetnim S3 oblastima (SO3).

Element	Opis
Naziv indikatora	Broj S3 pilot-rješenja koja industrijski partner nastavlja da koristi ili skalira nakon završetka pilota
Tip indikatora	Srednjoročni rezultat (Outcome)
Definicija	Broj rješenja razvijenih i testiranih kroz S3 pilot-projekte koja industrijski partner nastavlja da koristi u svojim procesima ili dodatno skalira nakon završetka projekta.
Jedinica mjere	Broj rješenja
Što indikator uključuje	Uključuje pilot-rješenja koja su nakon pilota integrirana u redovne procese kompanije, proširena na dodatne linije/postrojenja ili implementirana kod drugih korisnika istog industrijskog partnera.
Metodologija izračuna	Na osnovu završnih i naknadnih (follow-up) izvještaja S3 pilota identifikuju se rješenja koja ostaju u upotrebi ili se skaliraju; indikator broji takva rješenja po godini.
Izvor podataka	Završni i follow-up izvještaji kompanija učesnica S3 pilota, administrativni podaci Fonda za inovacije.
Frekvencija prikupljanja	Godišnje, uz dodatnu provjeru 12-18 mjeseci nakon završetka pilota radi bilježenja nastavka primjene.
Odgovorna institucija	Fond za inovacije Crne Gore, u saradnji sa industrijskim partnerima u S3 pilotima.
Povezanost s ciljevima	Povezan sa ciljem povećanja primjene naprednih tehnologija u industriji i jačanja tržišne relevantnosti startapova i istraživačkih timova (SO3).

Element	Naziv indikatora	Tip indikatora	Definicija	Jedinica mjere	Što indikator uključuje	Metodologija izračuna	Izvor podataka	Frekvencija prikupljanja	Odgovorna institucija	Povezanost s ciljevima
Opis	Broj urađenih prototipova i laboratorijskih testiranja povezanih s IP prijavama (IP program)	Neposredni rezultat (Output)	Broj prototipova, laboratorijskih i drugih tehničkih testiranja koja su realizovana u okviru IP programa u svrhu pripreme i podnošenja prijave za zaštitu intelektualne svojine.	Broj prototipova i testiranja	Uključuje prototipove, laboratorijska ispitivanja, tehnološka testiranja i slične aktivnosti koje direktno doprinose provjeri funkcionalnosti rješenja i održavanju postupak prijave patenta, industrijskog dizajna ili druge IP zaštite.	Zbrajaju se sve aktivnosti prototipiranja i testiranja navedene i dokumentovane u završnim izvještajima IP projekata u toku jedne godine.	Završni izvještaji korisnika IP programa, tehnička dokumentacija, evidencije Ureda za transfer tehnologije i Načno-tehnološkog parka Crne Gore.	Godišnje.	Ured za transfer tehnologije – Načno-tehnološki park Crne Gore.	Doprinosi cilju jačanja kvaliteta i spremnosti inovacija za formalnu IP zaštitu i kasniju komercijalizaciju (SO3 – zaštita i valorizacija intelektualne svojine).

Element	Naziv indikatora	Tip indikatora	Definicija	Opis
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)	Broj izrađenih patentnih analiza i tehničkih izvještaja (IP program)			
Broj izra				

Tip indikatora	Definicija	Jedinica mjere	Što indikator uključuje	Metodologija izračuna	Izvor podataka	Frekvencija prikupljanja	Odgovorna institucija	Povezanost s ciljevima
Srednjoročni rezultat (Outcome)	Broj formalno odobrenih i registriranih prava intelektualne svojine (patenti, industrijski dizajn, žigovi i dr.) koja su proistekla iz prijava pripremljenih i podržanih IP programom.	Broj registriranih IP prava	Uključuje sva IP prava za koja je postupak zaštite okončan pozitivnim ishodom (registrirano pravo) i za koje je dio postupka pripreme i/ili podnošenja financiran kroz IP program.	Praćenje statusa IP prijava podržanih kroz program u nacionalnim i međunarodnim registrima; brojane prijave koje su dobile status registriranog prava u posmatranoj godini.	Registri nacionalnog zavoda za intelektualnu svojinu, međunarodne baze podataka (npr. WIPO, EPO), evidencije Ureda za transfer tehnologije i korisnika programa.	Godišnje, uz napomenu da se dio prava može registrirati nekoliko godina nakon podnošenja prijave.	Ured za transfer tehnologije – Naučno-tehnoški park Crne Gore, u saradnji sa nadležnim zavodom za intelektualnu svojinu.	Direktno povezan sa ciljem povećanja broja zaštićenih inovacija i jačanja komercijalne vrijednosti rezultata istraživanja i inovacija (SO3).

Indikatori SO3.1

Neposredni i srednjoročni rezultati

Element	Naziv indikatora	Tip indikatora	Definicija	Jedinica mjere	Što indikator uključuje	Metodologija izračuna
Opis	Broj učesnika u programima ranog razvoja inovacija	Neposredni rezultat (Output)	Indikator mjeri ukupan broj pojedinaca (studenta, mladih istraživača, inovatora i drugih mladih) koji su u posmatranoj godini učestvovali u makar jednom od programa ranog razvoja inovacija: Startap kamp za studente, SkillUp, BIT Problem First i i4ME Hub.	Apsolutni broj (broj osoba)	Uključuje sve jedinstvene učesnike koji su formalno upisani i pohađali aktivnosti: najmanje jednog od sljedećih programa: • Startap kamp za studente (organizuje inovaciono preduzetnički centar Tehnopolis) • SkillUp (organizuje Naučno-tehnološki park Crne Gore) • BIT Problem First (organizuje inovaciono preduzetnički centar Tehnopolis) • i4ME Hub (organizuje Naučno-tehnološki park Crne Gore) Ako ista osoba učestvuje u više programa u istoj godini, u zbirkom indikatoru broji se samo jednom (jedinstveni učesnik).	Na nivou svakog programa vodi se evidencija učesnika po kohorti/godini. Na kraju posmatrane godine formira se jedinstvena baza učesnika sa jedinstvenim ID-jem (npr. e-mail, JMBG ili drugi identifikator). Uklanjaju se duplikati (učesnici koji su bili u više programa broje se samo jednom). Indikator

Element	Opis	Naziv indikatora	Tip indikatora	Definicija	Jedinica mjere	Što indikator uključuje
	Broj strukturiranih inovacionih projekata u ranoj fazi nastalih u ovim programima	Neposredni rezultat (Output)	Indikator mjeri broj inovacionih projekata (timova/ideja) koji su tokom učešća u programima Startap kamp za studente, SkillUp, BIT Problem First i i4ME Hub razvijeni do nivoa strukturisanog inovacionog koncepta (jasno definisan problem, ciljna grupa i osnovni poslovni model/rješenje).	Apsolutni broj (broj projekata)	Uključuje sve projekte/ideje/timove koji ispunjavaju minimalne karakteristike struktuiranog inovacionog koncepta, a nastali su u:	• Startap kamp za studente (razvijena poslovna ideja i završni pitch) • SkillUp programu (izrađen Lean Canvas/biznis model i osnovna validacija tržišta) • BIT Problem First programu (jasno definisan

Izvor podataka	Administrativne evidencije učesnika po programima (NTPCG – SkillUp i i4ME Hub; IPC Tehnopolis – Startap kamp i BIT Problem First), prijavne forme, liste prisustva i interne baze/CRM korisnika.	Frekvencija prikupljanja	Godišnje (na kraju kalendarske godine).	Odgovorna institucija	Nadležno ministarstvo za inovacije (konsolidacija i izvještavanje). Naučno-tehnoški park Crne Gore – dostavlja podatke za programe SkillUp i i4ME Hub. Inovaciono preduzetnički centar Tehnopolis – dostavlja podatke za Startap kamp za studente i BIT Problem First.	Povezanost s ciljevima	Indikator je povezan sa ciljem povećanja broja osoba uključene u inovacioni ekosistem i razvojem osnovnih preduzetničkih i inovacionih kompetencija kroz programe ranog razvoja inovacija.
	predstavlja prosti zbir svih jedinstvenih učesnika koji su bili uključeni u najmanje jedan od navedenih programa u posmatranoj godini.						

Element	Opis
Naziv indikatora	Broj održanih edukativnih i mentorskih radionica/sesija u programima ranog razvoja inovacija
Tip indikatora	Neposredni rezultat (Output)
Definicija	Indikator mjeri ukupan broj održanih edukativnih i mentorskih aktivnosti (radionice, treninzi, grupne mentorske i coaching sesije, webinar) realizovanih u okviru programa ranog razvoja inovacija: Startap kamp za studente, SkillSlup, BIT

Metodologija izračuna	Na kraju svake kohorte/programa identifikuju se projekti koji ispunjavaju unaprijed definisane kriterijume za „strukturirani inovacioni projekat“ (npr. popunjen Lean Canvas, validiran problem, izrađen pitch, definisani ključni elementi rješenja). Indikator predstavlja prosti zbir svih takvih projekata iz Startap kampa, SkillSlup-a, BIT Problem First-a i i4ME Hub-a u posmatranoj godini.
Izvor podataka	Programska dokumentacija i izvještaji NTPCG i IPC Tehnopolis (liste timova/projekata, završni izvještaji programa, evaluacione liste mentora).
Frekvencija prikupljanja	Godišnje (na osnovu podataka po završetku svake kohorte/programa).
Odgovorna institucija	Nadležno ministarstvo za inovacije – agregiranje i praćenje indikatora. Naučno-tehnoški park Crne Gore – dostavlja podatke za SkillSlup i i4ME Hub. Inovaciono preduzetnički centar Tehnopolis – dostavlja podatke za Startap kamp za studente i BIT Problem First.
Povezanost s ciljevima	Indikator je povezan sa ciljem povećanja broja kvalitetno pripremljenih inovacionih projekata u ranoj fazi, spremnih za ulazak u naprednije instrumente podrške (inkubatori, akceleratori, programi za prototipiranje/MVP).

	Problem First i i4ME Hub u posmatranoj godini.
Jedinica mjere	Apsolutni broj (broj radionica/sesija)
Što indikator uključuje	U indikator ulaze sve formalno planirane i realizovane grupne aktivnosti u navedenim programima, kao što su: • edukativne radionice, treninzi, predavanja i webinar • grupne mentorske, coaching i konsultantske sesije realizovane u: • Startup kampu za studente (tematske radionice, grupni mentoring timova) • SkillsUp programu (radionice o Lean Startup, design thinkingu, prezentacionim vještinama, grupne mentorske sesije) • BIT Problem First programu (radionice i grupni rad na identifikaciji i validaciji problema) • i4ME Hub programu (tematske radionice, mini-hakaton, grupne coaching sesije i konsultacije). Individualne ad hoc konsultacije 1-na-1 mogu se voditi odvojeno, kao interni pokazatelj.
Metodologija izračuna	Na nivou svakog programa vodi se evidencija održanih radionica/sesija (datum, naziv, tip aktivnosti). Na kraju posmatrane godine prebrojava se ukupan broj održanih radionica/sesija po programu i zbraja za Startup kamp, SkillsUp, BIT Problem First i i4ME Hub. Indikator predstavlja ukupan broj održanih edukativnih i mentorskih radionica/sesija u programima ranog razvoja inovacija u posmatranoj godini.
Izvor podataka	Programski kalendari i planovi aktivnosti, izvještaji o realizaciji programa, interne evidencije NTPCG i IPC Tehnopolis o održanim radionicama/sesijama.
Frekvencija prikupljanja	Godišnje (uz mogućnost internog kvartalnog praćenja).
Odgovorna institucija	Nadležno ministarstvo za inovacije – konsolidacija i izvještavanje. Naučno-tehnološki park Crne Gore – dostavlja podatke za SkillsUp i i4ME Hub. Inovaciono preduzetnički centar Tehnopolis – dostavlja podatke za Startup kamp za studente i BIT Problem First.
Povezanost s ciljevima	Indikator je povezan s ciljem jačanja kapaciteta mladih kroz strukturirane

	edukativne i mentorske programe i izgradnju održive mentorske mreže u inovacionom ekosistemu.
--	---

Element	Opis
Naziv indikatora	Postotak inovacionih projekata iz ovih programa koji ulaze u programe za prototipiranje/MVP-a
Tip indikatora	Srednjoročni rezultat (Outcome)
Definicija	Indikator mjeri udio inovacionih projekata (timova/ideja) koji su prošli kroz rane programe podrške (Startup kamp za studente, SkillsUp, BIT Problem First i i4ME Hub), a zatim su u posmatranoj godini ušli u programe podrške koji se bave razvojem prototipa i/ili MVP-a (programi za tehnički razvoj, prototipiranje, testiranje rješenja).
Jedinica mjere	Procenat (%)
Što indikator uključuje	Uključuje inovacione projekte koji: 1. su nastali i razvijeni u sljedećim programima ranog razvoja inovacija: • Startup kamp za studente • SkillsUp • BIT Problem First • i4ME Hub 2. ispunjavaju kriterijume za ulazak u programe za prototipiranje/MVP-a, 3. i koji su formalno primljeni u takve programe (npr. programi klastera za prototipiranje/MVP-a) u posmatranoj godini.
Metodologija izračuna	Indikator se izračunava kao odnos broja projekata iz ovih programa koji su ušli u programe za prototipiranje/MVP-a i ukupnog broja inovacionih projekata nastalih u ovim programima, izražen u procentima. N – broj inovacionih projekata iz Startup kampa, SkillsUp-a, BIT Problem First-a i i4ME Hub-a koji su u posmatranoj godini ušli u programe za prototipiranje/MVP-a. D – ukupan broj inovacionih projekata nastalih u navedenim programima u relevantnom periodu. Indikator = $(N / D) \times 100$.
Izvor podataka	Evidencije NTPCG i IPC Tehnopolis o projektima i timovima u programima ranog razvoja inovacija. Evidencije klastera/programa za

	prototipiranje/MVP-a o primljenim projektima. Interna baza/CRM za praćenje inovacionih projekata (matchiranje projekata po timu/nazivu).
Frekvencija prikupljanja	Godišnje.
Odgovorna institucija	Nadležno ministarstvo za inovacije – agregiranje i praćenje indikatora. Naučno-tehnološki park Crne Gore – dostavlja podatke za SkillsUp i i4ME Hub. Inovaciono preduzetnički centar Tehnopolis – dostavlja podatke za Startup kamp za studente i BIT Problem First. Institucija/klaster odgovoran za programe prototipiranja/MVP-a – dostavlja podatke o primljenim projektima.
Povezanost s ciljevima	Indikator je povezan sa strateškim ciljem jačanja inovacionog ekosistema i povećanja broja kvalitetnih inovacionih projekata koji napreduju iz faze ranog razvoja (programi Startup kamp, SkillsUp, BIT Problem First, i4ME Hub) u fazu prototipiranja/MVP-a, čime se povećava vjerovatnoća komercijalizacije i društvenog uticaja inovacija.

Indikatori SO3.2

Neposredni i srednjoročni rezultati

Element	Opis
Naziv indikatora	Ukupan broj podržanih timova/startupova kroz sve programe
Tip indikatora	Neposredni rezultat (Output)
Definicija	Indikator mjeri ukupan broj jedinstvenih timova i startup preduzeća koji su tokom posmatranog perioda dobili neki vid podrške kroz sljedeće programe: Programsku liniju podrške ranoj fazi razvoja startupova, BIT IdeaLab, ProtoBIT i Mentorske programe za preduzetnike/ce. U obzir se uzimaju svi

	timovi/startupovi koji su formalno prihvaćeni i učestvuju u ovim programima.
Jedinica mjere	Apsolutni broj (broj timova/startupova)
Što indikator uključuje	Timove (2–5 članova) i startup preduzeća do 2 godine starosti podržane kroz Programsku liniju Fonda za inovacije; timove (studente, mlade preduzetnike, inovatore) koji učestvuju u BIT IdeaLab programu; startup timove i mlada inovativna preduzeća – stanare Tehnopolisa – podržane kroz ProtoBIT mini grantove; inovatore, startap timove i MSP učesnike Mentorskih programa za preduzetnike/ce koje sprovodi Naučno-tehnološki park Crne Gore.
Metodologija izračuna	Na nivou svakog programa vodi se evidencija korisnika (timova/startupova) po pozivu/godini. Na kraju posmatranog perioda formira se jedinstvena baza korisnika sa jedinstvenim ID-jem tima/startupa. Uklanjaju se duplikati (timovi/startupovi koji su učestvovali u više programa broje se samo jednom). Indikator predstavlja prosti zbir svih jedinstvenih timova/startupova koji su učestvovali u najmanje jednom od navedenih programa u posmatranom periodu.
Izvor podataka	Administrativne evidencije korisnika po programima (Fond za inovacije – Programska linija; IPC Tehnopolis – BIT IdeaLab i ProtoBIT; Naučno-tehnološki park CG – Mentorski programi), prijavne forme, ugovori sa korisnicima i interne baze korisnika.
Frekvencija prikupljanja	Godišnje (sa mogućnošću kumulativnog praćenja za cijeli period 2026–2030)
Odgovorna institucija	Fond za inovacije Crne Gore (konsolidacija i izvještavanje); IPC Tehnopolis i Naučno-tehnološki park CG (dostavljanje podataka za svoje programe).

Povezanost s ciljevima	Indikator direktno pokazuje obim i doseg podrške inovacionom i startup ekosistemu, odnosno koliko je timova i startupova uključeno u razvojne programe. Time doprinosi ciljevima koji se odnose na jačanje startup zajednice, povećanje broja inovacionih projekata i razvoj novih inovativnih preduzeća u Crnoj Gori.
------------------------	--

Element	Opis
Naziv indikatora	Procenat timova koji prijavljuju napredak TRL nivoa tokom trajanja projekta
Tip indikatora	Neposredni rezultat (Output)
Definicija	Indikator mjeri udio timova/startupova koji su tokom trajanja projekta ili programa povećali nivo tehnološke spremnosti (TRL – Technology Readiness Level) svoje inovacije za najmanje jedan nivo, u odnosu na početni TRL nivo utvrđen na početku podrške.
Jedinica mjere	Procenat (%)
Što indikator uključuje	Timove/startupove iz Programske linije podrške ranoj fazi razvoja startapova koji napreduju od ideje/ranog koncepta ka prototipu ili MVP-u; timove iz ProtoBIT programa koji kroz eksperimentalni razvoj i testiranje dostižu viši TRL nivo; timove iz BIT IdeaLab-a koji napreduju od ideje/koncepta ka dokazu koncepta (rani TRL nivoi); timove iz Mentorskih programa za preduzetnike/ce kod kojih se dokumentuje jasan tehničko-razvojni pomak i definisan viši TRL nivo.
Metodologija izračuna	Na početku učešća u programu za svaki tim se evidentira početni TRL nivo (u prijavnim obrazcima ili početnim upitnicima). Na kraju projekta/programa evidentira se završni TRL nivo (u završnim izvještajima, evaluacionim

	obrazcima ili završnim upitnicima). Brojilac: broj timova kod kojih je završni TRL nivo veći od početnog TRL nivoa (napredak najmanje za jedan nivo). Imenilac: ukupan broj timova u programima u kojima se TRL sistemski prati (Programska linija, ProtoBIT, BIT IdeaLab, relevantni mentorski programi). Indikator = (broj timova sa napretkom TRL / ukupan broj timova u programima sa TRL praćenjem) × 100.
Izvor podataka	Prijavne forme (početna TRL procjena), periodični i završni izvještaji korisnika, interni monitoring obrasci Fonda za inovacije, IPC Tehnopolisa i NTP CG (rubrike za TRL nivo na početku i na kraju podrške).
Frekvencija prikupljanja	Godišnje (po završetku projekata/programa u tekućoj godini)
Odgovorna institucija	Fond za inovacije Crne Gore (konsolidacija TRL podataka i obračun indikatora); IPC Tehnopolis i NTP CG (prikupljanje i dostavljanje TRL podataka za svoje programe).
Povezanost s ciljevima	Indikator pokazuje u kojoj mjeri podrška kroz programe (grantovi, mentorstvo, eksperimentalni razvoj) doprinosi tehnološkom napretku inovacija, tj. prelasku sa ideje i koncepta na prototip, MVP i viši stepen tehnološke spremnosti, što je ključno za stvaranje tržišno spremnih inovativnih rješenja.

Element	Opis
Naziv indikatora	Broj timova koji su definisali ili unaprijedili svoj poslovni model tokom programa
Tip indikatora	Neposredni rezultat (Output)
Definicija	Indikator mjeri broj timova/startupova koji su tokom učešća u nekom od programa prvi put

	jasno definisali svoj poslovni model (npr. kroz Business Model Canvas, pitch deck ili poslovni plan) ili su značajno unaprijedili postojeći poslovni model, na osnovu rada sa mentorima i validacije tržišta.
Jedinica mjere	Apsolutni broj (broj timova/startupova)
Što indikator uključuje	Timove iz BIT IdeaLab programa koji razvijaju osnovni poslovni model (vrijednosna ponuda, segmenti kupaca, kanali, tokovi prihoda, ključni resursi i aktivnosti); učesnike Mentorskih programa za preduzetnike/ce koji, uz podršku mentora, redefinišu ciljno tržište, model prihoda, strategiju rasta i investiranja; korisnike Programske linije podrške ranoj fazi razvoja startupova koji tokom realizacije projekta dopunjuju ili transformišu poslovni model u skladu sa razvojem prototipa/MVP-a i povratnim informacijama tržišta; timove iz ProtoBIT programa koji, na osnovu rezultata tehničkih i tržišnih testova, prilagođavaju poslovni model (ciljni segmenti, cijene, kanali distribucije).
Metodologija izračuna	Na početku programa bilježi se da li tim ima formalizovan poslovni model (DA/NE) i kratki opis postojećeg modela (ako postoji). Na kraju programa mentori i/ili tim u završnim upitnicima i izvještajima označavaju da li je novi poslovni model prvi put definisan ili je postojeći poslovni model značajno unaprijeđen. Indikator predstavlja prost zbir svih timova kod kojih je u posmatranoj godini označeno da su poslovni model definisali ili značajno unaprijedili, zbrajano preko svih relevantnih programa (BIT IdeaLab, Mentorski programi, Programska linija, ProtoBIT).
Izvor podataka	Mentorske evidencije i izvještaji (BIT IdeaLab, ProtoBIT, Mentorski programi, Programska linija), početni i završni upitnici za učesnike, dokumenti poslovnih modela (Business Model

	Canvas, pitch deck, poslovni plan) dostavljeni kao prilozi izvještajima.
Frekvencija prikupljanja	Godišnje (nakon završetka ciklusa programa u datoj godini)
Odgovorna institucija	Fond za inovacije Crne Gore (konsolidacija podataka i izvještavanje); IPC Tehnopolis (podaci za BIT IdeaLab i ProtoBIT); Naučno-tehnološki park CG (podaci za Mentorske programe).
Povezanost s ciljevima	Indikator pokazuje koliko programi doprinose razvoju poslovnih kapaciteta inovatora i startup timova, tj. u kojoj mjeri pomažu da se inovativne ideje pretvore u održive poslovne modele spremne za tržište, čime se direktno doprinosi ciljevima rasta konkurentnosti, održivosti i komercijalizacije inovacija.

Element	Opis
Naziv indikatora	Broj uključenih mentora (domaćih i međunarodnih)
Tip indikatora	Neposredni rezultat (Output)
Definicija	Indikator mjeri ukupan broj jedinstvenih mentora (fizičkih lica) koji su u posmatranom periodu bili formalno angažovani i realizovali mentorsku podršku (individualne ili grupne sesije, radionice, ekspertske konsultacije) u okviru jednog ili više programa: Programska linija podrške ranoj fazi razvoja startupova, BIT IdeaLab, ProtoBIT i Mentorski programi za preduzetnike/ce.
Jedinica mjere	Apsolutni broj (broj mentora)
Što indikator uključuje	Mentore angažovane u Mentorskim programima za preduzetnike/ce koje sprovodi Naučno-tehnološki park CG (stručnjaci iz

	industrije, tehnoloških kompanija, investicionih fondova, akademske zajednice i startup ekosistema); mentore iz BIT Idealab programa koji rade sa timovima na razvoju inovativnog koncepta, MVP plana, poslovnog modela i pitch-a; mentore ProtoBIT programa (stručnjaci Tehnopolisa i eksterni eksperti) koji podržavaju timove u eksperimentalnom razvoju i validaciji rješenja; mentore angažovane od strane Fonda za inovacije u okviru Programske linije podrške ranoj fazi razvoja startupova (tehnološki razvoj, poslovni razvoj, internacionalizacija i dr.). Uključuje i domaće i međunarodne mentore.
Metodologija izračuna	Svaki program vodi registar mentora sa jedinstvenim ID-jem mentora i osnovnim podacima (ime i prezime, organizacija, država, oblast ekspertize, status: domaći/međunarodni). Na kraju godine svi registri mentora sa svih programa objedine se u jedinstvenu bazu. Uklanjaju se duplikati (mentori angažovani na više programa se broje samo jednom). Indikator predstavlja ukupan broj jedinstvenih mentora koji su imali najmanje jednu realizovanu mentorsku aktivnost u posmatranoj godini. Po potrebi se može izveštavati odvojeno broj domaćih i broj međunarodnih mentora.
Izvor podataka	Administrativne evidencije i ugovori o angažmanu mentora (Fond za inovacije, IPC Tehnopolis, Naučno-tehnološki park CG), mentorske liste i registri, mentorske evidencije (dnevnic/timesheet-i), izveštaji o održanim radionicama i mentorskim sesijama.
Frekvencija prikupljanja	Godišnje
Odgovorna institucija	Fond za inovacije Crne Gore; IPC Tehnopolis i Naučno-tehnološki park CG
Povezanost s ciljevima	Indikator odražava kapacitet i kvalitet mreže stručne podrške dostupne startup i inovacionoj zajednici. Veći broj i raznovrsnost mentora

	(posebno međunarodnih) doprinosi jačanju kompetencija timova, boljoj pripremljenosti za tržište i investitore i izgradnji održivog inovacionog ekosistema u skladu sa strateškim ciljevima.
--	---

Indikatori SO3.3

Neposredni i srednjoročni rezultati

Element	Opis
Naziv indikatora	Broj timova koji nakon učešća u programima ulaze u inkubacione/akceleracione programe ili prijavljuju projekte za grantove
Tip indikatora	Srednjoročni rezultat (Outcome)
Definicija	Indikator mjeri broj timova/startupova koji su učestvovali u bilo kom od programa podrške (Programska linija podrške ranoj fazi razvoja startupova, BIT IdeaLab, ProtoBIT, Mentorski programi za preduzetnike/ce), a koji u periodu od 12–24 mjeseca nakon završetka učešća u programu naprave naredni korak u razvoju – ulaskom u inkubacioni ili akceleracioni program ili prijavom projekata za grantove (kod Fonda za inovacije ili drugih donatora/institucija).
Jedinica mjere	Apsolutni broj (broj timova/startupova)
Što indikator uključuje	Timove/startupove iz svih navedenih programa koji u roku od 12–24 mjeseca od završetka programa: (i) ulaze u inkubatore ili akceleratora (NTP CG, IPC Tehnopolis ili drugi programi u zemlji i inostranstvu), i/ili (ii) podnose prijave za grantove (Fond za inovacije, međunarodni grantovi, nagradni fondovi, programi podrške preduzetništvu). Uključuje i timove koji su u međuvremenu registrovali preduzeće i kao

	pravno lice se prijavljuju za grantove ili inkubaciju.
Metodologija izračuna	Na kraju svake godine identifikuju se timovi koji su završili mentorski program u prethodnih 12–24 mjeseca, a koji su u tom periodu: (a) primljeni u neki inkubacioni ili akceleratori program ili (b) podnijeli prijavu za grant (bez obzira na ishod prijave). Indikator predstavlja prosti zbir takvih timova/startupova u toku jedne godine. Po potrebi se mogu voditi pod-indikatori: broj timova koji ulaze u inkubaciju/akceleraciju i broj timova koji se prijavljuju za grantove.
Izvor podataka	Evidencije Naučno-tehnološkog parka Crne Gore o učesnicima mentorskih programa i njihovom napretku; evidencije inkubatora i akceleratora (NTP CG, IPC Tehnopolis i drugi) o novim korisnicima; evidencije Fonda za inovacije i drugih grant šema o prijavljenim projektima timova koji su prošli mentorski program; periodični follow-up upitnici prema učesnicima mentorskog programa.
Frekvencija prikupljanja	Godišnje
Odgovorna institucija	Fond za inovacije Crne Gore izvještavanje o Programskoj liniji podrške ranoj fazi razvoja startupova; IPC Tehnopolis i Naučno-tehnološki park CG (dostavljanje podataka o svojim alumnijima i njihovom daljem napretku); drugi inkubatori/akceleratori i grant šeme (po potrebi, kroz partnerske sporazume o razmjeni podataka).
Povezanost s ciljevima	Indikator pokazuje u kojoj mjeri cjelokupan set programa podrške (Programska linija, BIT IdeaLab, ProtoBIT, Mentorski programi) funkcioniše kao ulazna tačka i „odskočna daska“ ka naprednijim fazama razvoja (inkubacija, akceleracija, grantovi). Time mjeri realan srednjoročni učinak intervencije na aktivaciju timova, povećanje broja kvalitetnih prijava za grantove i jačanje toka projekata koji ulaze u

struktuirane programe razvoja u inovacionom ekosistemu Crne Gore.	
---	--

Element	Opis
Naziv indikatora	Broj podržanih startapova/timova/kompanija godišnje
Tip indikatora	Neposredni rezultat (Output)
Definicija	Indikator mjeri ukupan broj startapova, timova i inovacionih preduzeća koja u toku jedne kalendarske godine dobiju finansijsku i/ili nefinansijsku podršku kroz neki od instrumenata: Regionalni akcelerator za održivost i AI, LAUNCH@me (3. faza – komercijalizacija i skaliranje), BoostMeUp i Montenegro Goes Abroad (MGA).
Jedinica mjere	Apsolutni broj (broj startapova/timova/kompanija godišnje)
Što indikator uključuje	Uključuje sve korisnike koji su formalno primljeni u programe i potpisali ugovor ili pristupili programu (grant, mentorski program, internacionalizacijski paket). Programi koji pune indikator: Regionalni akcelerator za održivost i AI, LAUNCH@me – faza 3, BoostMeUp i MGA. U zbirkom prikazu poželjno je prepoznati jedinstvena preduzeća kako bi se izbjeglo dvostruko brojanje istih korisnika kroz više instrumenata.
Metodologija izračuna	Za svaki instrument se na godišnjem nivou prebrojava broj odabranih korisnika. Na nivou mjere vrši se objedinjavanje i, gdje je moguće, identifikacija jedinstvenih preduzeća (PIB ili drugi identifikator) kako bi se dobio ukupan broj podržanih startapova/timova/kompanija. Indikator se izražava kao apsolutni broj po programu i zbirno.
Izvor podataka	Administrativni podaci i baze korisnika pojedinačnih programa (aplikacije, ugovori, evidencije učesnika).
Frekvencija prikupljanja	Godišnje, po završetku svake kohorte/poziva i objedinjeno na nivou kalendarske godine.
Odgovorna institucija	Fond za inovacije Crne Gore, u saradnji sa operaterom Regionalnog akceleratora,

Element	Opis	Naziv indikatora	Broj pitching / investicionih događaja i prezentacija pred investitorima	Tip indikatora	Neposredni rezultat (Output)	Definicija	Indikator mjeri broj organizovanih događaja u okviru ili posredstvom instrumenata, na kojima korisnici programa javno prezentuju svoje projekte, proizvode ili poslovne modele pred investitorima, partnerima, stručnim žirijem ili širim tržištem (demo dani, pitching takmičenja, investitorski forumi, B2B događaji).	Jedinica mjere	Apsolutni broj (broj događaja godišnje)	Što indikator uključuje	Uključuje sve formalno organizovane događaje: demo dane i investitorske sesije Regionalnog akceleratora za održivost i AI, pitching dane i investitorske događaje LAUNCH@me (3. faza), Montenegro Pitching Competition i povezane događaje BoostMeUp programa, te međunarodne B2B i pitching događaje u okviru MGA programa. Programi koji pune indikator: Regionalni akcelerator, LAUNCH@me – faza 3, BoostMeUp, MGA.	Metodologija izračuna	Svaki događaj se broji kao jedna jedinica, bez obzira na broj učesnika. Za potrebe izještavanja navodi se broj događaja po programu i zbirno. Po potrebi se može voditi i pod-indikator o ukupnom broju startapova koji su pitchovali na tim događajima.	Izvor podataka	Planovi i izvještaji o realizaciji programa, agende događaja, izvještaji organizatora (Fond za inovacije, NTP CG, Tehnopolis, operater akceleratora).
---------	------	------------------	--	----------------	------------------------------	------------	--	----------------	---	-------------------------	--	-----------------------	--	----------------	---

Povezanost s ciljevima	Naučno-tehnoškim parkom Crne Gore (LAUNCH@me, MGA) i inovaciono preduzetničkim centrom Tehnopolis (BoostMeUp).	Indikator direktno doprinosi cilju povećanja broja podržanih inovacionih startapova i preduzetca, jačanju startap ekosistema, intenziviranju komercijalizacije inovacija i privlačenju novih inovacionih kompanija u Crnu Goru.
------------------------	--	---

Frekvencija prikupljanja	Godišnje, po završetku kalendarske godine, uz ažuriranje nakon svakog većeg događaja.
Odgovorna institucija	Fond za inovacije Crne Gore, NTP CG i Tehnopolisa.
Povezanost s ciljevima	Indikator je povezan s ciljevima povećanja vidljivosti startapova, jačanja njihovih investicione spremnosti i olakšavanja pristupa privatnom kapitalu, kao i ciljem internacionalizacije i umrežavanja sa investitorima i partnerima (posebno kroz MGA).

Element	Opis
Naziv indikatora	Broj startapova/timova/kompanija koji su uspješno završili program
Tip indikatora	Neposredni rezultat (Output)
Definicija	Indikator mjeri broj startapova, timova i inovacionih preduzeća koja su uspješno završila predviđeni ciklus podrške u okviru programa (Regionalni akcelerator za održivost i AI, LAUNCH@me – 3. faza, BoostMeUp, MGA), odnosno ispunila minimalne kriterijume za "graduaciju" iz programa.
Jedinica mjere	Apsolutni broj (broj startapova/timova/kompanija godišnje)
Što indikator uključuje	Uključuje korisnike koji su prošli kroz cijeli program (pohađali predviđene radionice/mentorske sesije, pripremili završnu prezentaciju, dostavili završni izvještaj ili ispunili druge minimalne kriterijume koje program definiše kao uspješno završavanje). Ne uključuje timove koji su odustali ili ispali prije kraja. Programi koji pune indikator: Regionalni akcelerator, LAUNCH@me – faza 3, BoostMeUp i MGA.
Metodologija izračuna	Na nivou svakog programa vodi se evidencija o broju korisnika primljenih u program i broju korisnika koji su ga uspješno završili. Indikator predstavlja ukupan broj "diplomiranih" korisnika godišnje, po programu i zbirno na nivou mjere. Po potrebi se može izračunati i stopa završavanja (broj završili / broj primljenih).
Izvor podataka	Administrativne evidencije programa (liste korisnika, završni izvještaji programa, zapisnici sa demo/pitch događaja, ugovori i aneksi o završetku podrške).

Frekvencija prikupljanja	Godišnje, po završetku svake kohorte/poziva i objedinjeno na nivou kalendarske godine.
Odgovorna institucija	NTP CG, IPC Tehnopolis Fond za inovacije Crne Gore
Povezanost s ciljevima	Indikator je povezan s ciljem da se osigura kvalitetna i strukturirana podrška startapovima i inovacionim preduzećima i da što veći broj njih prođe kroz kompletan razvojni ciklus podrške, čime se jača startap ekosistem i povećava baza spremnih inovacionih firmi.

Element	Opis
Naziv indikatora	Udio podržanih startapova/kompanija koji su obezbijedili dodatno eksterno finansiranje u roku od 3 godine nakon završetka programa
Tip indikatora	Ishod – srednjoročni rezultat (Outcome)
Definicija	Indikator mjeri procenat jedinstvenih startapova i inovacionih preduzeća koja su učestvovala u programima (Regionalni akcelerator, LAUNCH@me – 3. faza, BoostMeUp, MGA) i koja su u periodu od 3 godine nakon završetka učešća obezbijedila dodatno eksterno finansiranje iz privatnih ili međunarodnih izvora (venture capital fondovi, poslovni anđeli, korporativne investicije, međunarodni grantovi i slični instrumenti).
Jedinica mjere	Procenat (%) i apsolutan broj preduzeća
Što indikator uključuje	Uključuje sve jedinstvene korisnike programa (startapove i inovaciona preduzeća) iz relevantnih kohorti (npr. 2026–2027) za koje se prati period od 3 godine nakon završetka programa. Programi koji pune indikator: Regionalni akcelerator (pre-seed i seed faza), LAUNCH@me – 3. faza (akademski spinofovi), BoostMeUp (rani timovi koji napreduju ka investicijama) i MGA (kompanije u fazi internacionalizacije koje aktivno traže kapital).
Metodologija izračuna	Za odabrane kohorte se formira lista jedinstvenih preduzeća. Nakon 3 godine od završetka programa za svako preduzeće se provjerava da li je obezbijedilo eksterno finansiranje. Broj preduzeća sa eksternim finansiranjem (brojnik) dijeli se sa ukupnim brojem jedinstvenih podržanih preduzeća u kohorti (imenilac) i množi sa 100 kako bi se

	dobio procenat. Pored procenta, izvještava se i apsolutan broj preduzeća.
Izvor podataka	Upitnici i follow-up ankete prema podržanim preduzećima, baze podataka programa, javno dostupne informacije o investicionim rundama, izvještaji investitora, evidencije Fonda za inovacije i partnera.
Frekvencija prikupljanja	Godišnje, uz poseban presjek u trećoj godini nakon završetka programa za svaku kohortu. U periodu do 2030. godine indikator se realno može mjeriti za kohorte 2026–2027.
Odgovorna institucija	Fond za inovacije Crne Gore, NTP CG i IPC Tehnopolisa
Povezanost s ciljevima	Indikator je povezan s ciljem povećanja obima privatnih i međunarodnih investicija u inovacione startapove i MSP, jačanja investicione spremnosti i skaliranja kompanija, kao i ciljem internacionalizacije crnogorskih inovacija (posebno kroz MGA). Predstavlja ključnu mjeru uspjeha mjere u privlačenju dodatnog kapitala.

Element	Opis
Naziv indikatora	Broj novih radnih mjesta u podržanim startapovima/kompanijama otvorenih u periodu od 3 godine nakon završetka programa
Tip indikatora	Ishod – srednjoročni rezultat (Outcome)
Definicija	Indikator mjeri ukupan neto porast broja zaposlenih u podržanim startapovima i inovacionim preduzećima u periodu od 3 godine nakon završetka učešća u programima. Porast broja zaposlenih se posmatra na nivou svakog preduzeća (razlika između broja zaposlenih u trenutku ulaska u program i broja zaposlenih tri godine nakon završetka programa), a zatim se sabira za sva preduzeća u posmatranoj kohorti.
Jedinica mjere	Apsolutni broj (broj novih radnih mjesta; po mogućnosti izražen u FTE – ekvivalentima punog radnog vremena)
Što indikator uključuje	Uključuje sva jedinstvena preduzeća koja su koristila instrumente Regionalnog akceleratora, LAUNCH@me (faza 3), BoostMeUp i MGA, za koja je moguće uporediti početni broj zaposlenih i broj zaposlenih 3 godine nakon završetka programa. Programi koji pune indikator: svi

	instrumenti kroz svoj doprinos rastu podržanih preduzeća; MGA dodatno kroz rast vezan za internacionalizaciju.
Metodologija izračuna	Za svako preduzeće se prikupljaju podaci o broju zaposlenih u trenutku ulaska u program i 3 godine nakon završetka učešća. Izračunava se razlika (broj zaposlenih nakon 3 godine – broj zaposlenih na početku). Pozitivne razlike se sabiraju kako bi se dobio ukupan broj novih radnih mjesta. Po potrebi se indikator može prikazati i prosječno po preduzeću (ukupan broj novih radnih mjesta podijeljen sa brojem analiziranih preduzeća).
Izvor podataka	Administrativni podaci preduzeća (evidencije zaposlenih), finansijski i poslovni izvještaji, ankete i upitnici prema korisnicima programa, kao i, gdje je moguće, podaci iz relevantnih javnih registara (npr. poreska ili PIO evidencija).
Frekvencija prikupljanja	Godišnje agregiranje podataka, uz ključni presjek u trećoj godini nakon završetka programa za svaku kohortu. U okviru perioda do 2030. godine indikator se pouzdano mjeri za kohorte 2026–2027.
Odgovorna institucija	Fond za inovacije Crne Gore u saradnji sa NTP CG,IPC Tehnopolis i preduzećima-korisnicima.
Povezanost s ciljevima	Indikator je direktno povezan s ciljem otvaranja novih radnih mjesta u sektoru inovacija i tehnologije, jačanjem konkurentnosti domaće privrede i rastom inovacionih kompanija. Pokazuje širi ekonomski uticaj instrumenata na zapošljavanje i kvalitet radnih mjesta u Crnoj Gori.

Indikatori SO3.4

Neposredni i srednjoročni rezultati

Element	Indikator
Naziv indikatora	Broj startapova, inovativnih MMSP i timova koji su koristili Verificiranu mentorsku mrežu u toku godine

Tip indikatora	Neposredni rezultat (Output)
Definicija	Ukupan broj startapova, inovativnih mikro, malih i srednjih preduzeća (MMSP) i timova koji su u toku kalendarske godine koristili usluge Verificirane mentorske mreže (individualno mentorstvo i/ili strukturirane edukativne module).
Jedinica mjere	Broj korisnika godišnje
Što indikator uključuje	Sve startapove, inovativne MMSP i timove koji su imali najmanje jednu realizovanu mentorsku sesiju ili su učestvovali u edukativnom modulu u okviru Verificirane mentorske mreže u posmatranoj godini.
Metodologija izračuna	Zbroj svih jedinstvenih korisnika (startapovi, MMSP i timovi) evidentiranih u izvještajima Fonda za inovacije, IPC Tehnopolis i NTP Crne Gore za posmatranu godinu. Svaki korisnik se broji samo jednom godišnje, bez obzira na broj sesija.
Izvor podataka	Evidencije Fonda za inovacije Crne Gore, IPC Tehnopolis i Naučno-tehnološkog parka Crne Gore o korisnicima mentorske mreže.
Frekvencija prikupljanja	Godišnje
Odgovorna institucija	Fond za inovacije Crne Gore
Povezanost s ciljevima	Doprinosi ostvarenju operativnog cilja SO3.4 – unapređenje kvaliteta i dostupnosti mentorske podrške startapovima i inovativnim MMSP.

Element	Indikator
Naziv indikatora	Broj korisnika instrumenata podrške (BITKO, AI Startap škola, Verificirana mentorska mreža, alumni program) u toku godine

Tip indikatora	Neposredni rezultat (Output)
Definicija	Ukupan broj startapova, MMSP, timova i naučnoistraživačkih ustanova koji su u toku kalendarske godine koristili najmanje jedan od sljedećih instrumenata podrške: BITKO, AI Startap škola, Verificirana mentorska mreža, alumni program postinkubacije.
Jedinica mjere	Broj korisnika godišnje
Što indikator uključuje	Sve subjekte koji su u posmatranoj godini: podnijeli prijavu ili upravljali projektom preko BITKO, završili kurs ili modul u AI Startap školi, koristili usluge mentorske mreže ili alumni programa.
Metodologija izračuna	Zbroj svih jedinstvenih korisnika evidentiranih u sistemima BITKO i AI Startap škole te evidencijama mentorske mreže i alumni programa. Svaki korisnik se broji samo jednom godišnje, bez obzira na broj korištenih instrumenata.
Izvor podataka	Administrativne baze i izvještaji IPC Tehnopolis, Fonda za inovacije Crne Gore i Naučno-tehnološkog parka Crne Gore.
Frekvencija prikupljanja	Godišnje
Odgovorna institucija	Inovaciono preduzetnički centar Tehnopolis
Povezanost s ciljevima	Povezan sa operativnim ciljem SO3.4 – povećanje obuhvata korisnika digitalnih i mentorskih instrumenata podrške inovacijama.

Element	Indikator
Naziv indikatora	Broj alumni startapova koji aktivno koriste postinkubacionu podršku u toku godine

Tip indikatora	Neposredni rezultat (Output)
Definicija	Broj startup kompanija i timova koji su završili inkubacioni ili akceleracioni program BIT-a i koji u toku kalendarske godine nastavljaju da koriste postinkubacione usluge (savjetodavne, mentorske ili infrastrukturne).
Jedinica mjere	Broj aktivnih alumni korisnika godišnje
Što indikator uključuje	Sve alumni startapove koji u posmatranoj godini koriste bar jednu uslugu alumni programa (coworking, laboratorije, alati, licence, mentorstvo, učešće na događajima organizovanim od strane BIT-a).
Metodologija izračuna	Broj jedinstvenih alumni startapova evidentiranih kao aktivni korisnici alumni programa u administrativnim evidencijama IPC Tehnopolis u toku posmatrane godine.
Izvor podataka	Evidencije alumni programa Biznis inkubatora Tehnopolisa (IPC Tehnopolis).
Frekvencija prikupljanja	Godišnje
Odgovorna institucija	Inovaciono preduzetnički centar Tehnopolis
Povezanost s ciljevima	Doprinosi cilju povećanja održivosti i rasta startapova nakon završetka inkubacije i akceleracije u okviru operativnog cilja SO3.4.

Element	Indikator
Naziv indikatora	Ukupan iznos privatnih donacija za istraživanje i inovacije uz korišćenje poreske olakšice
Tip indikatora	Neposredni rezultat (Output)
Definicija	Ukupan novčani iznos donacija preduzeća i drugih pravnih lica za istraživačke i inovacione projekte, startapove, spin-offove,

	naučnoistraživačke ustanove i Fond za inovacije, za koje je korišćena poreska olakšica na dobit.
Jedinica mjere	EUR godišnje
Što indikator uključuje	Sve donacije koje su u poreskim prijavama prijavljene kao osnov za umanjenje poreza na dobit, a usmjerene su ka registrovanim inovacionim subjektima, naučnoistraživačkim ustanovama i Fondu za inovacije.
Metodologija izračuna	Zbroj iznosa donacija iskazanih u poreskim prijavama po osnovu relevantnih članova Zakona o porezu na dobit, usklađen s evidencijama Fonda za inovacije i drugih krajnjih korisnika donacija.
Izvor podataka	Poreska uprava; administrativne evidencije Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija
Frekvencija prikupljanja	Godišnje
Odgovorna institucija	Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija
Povezanost s ciljevima	Povezan sa ciljem povećanja privatnih ulaganja u istraživanje i inovacije i jačanja veze privrede i nauke.

Element	Indikator
Naziv indikatora	Broj korisnika instrumenata podrške koji su i dalje aktivni tri godine nakon uključivanja u podršku
Tip indikatora	Srednjoročni rezultat (Outcome)
Definicija	Broj startapova, inovativnih MMSP i timova koji su koristili jedan ili više instrumenata podrške i koji nakon isteka perioda od tri godine od prvog uključivanja u podršku i dalje aktivno posluju.

Jedinica mjere	Broj aktivnih korisnika
Što indikator uključuje	Sve korisnike instrumenata BITKO, AI Startap škole, Verificirane mentorske mreže i alumni programa koji su tri godine nakon prvog uključivanja u podršku registrovani kao aktivni subjekti (nisu ugašeni ili u stečaju).
Metodologija izračuna	Brojanje broja korisnika iz kohorti po godinama ulaska u podršku koji su, na referentni datum tri godine kasnije, i dalje aktivni prema registrima i evidencijama nosilaca instrumenata.
Izvor podataka	Administrativne evidencije IPC Tehnopolis, Fonda za inovacije Crne Gore i NTP Crne Gore; relevantni registri inovacione djelatnosti.
Frekvencija prikupljanja	Godišnje (sa odmakom od tri godine za svaku kohortu korisnika)
Odgovorna institucija	Fonda za inovacije Crne Gore, IPC Tehnopolis, i NTP Crne Gore
Povezanost s ciljevima	Doprinosi mjerenju uticaja instrumenata podrške na održivost startapova i inovativnih preduzeća u okviru operativnog cilja SO3.4.

Element	Indikator
Naziv indikatora	Broj korisnika instrumenata podrške koji su povećali broj zaposlenih ili prihode u odnosu na početak korišćenja podrške
Tip indikatora	Srednjoročni rezultat (Outcome)
Definicija	Broj startapova, inovativnih MMSP i timova koji su nakon korišćenja instrumenata podrške ostvarili rast broja zaposlenih ili prihoda u odnosu na baznu godinu (godinu ulaska u podršku).

Jedinica mjere	Broj korisnika sa rastom zaposlenosti ili prihoda
Što indikator uključuje	Korisnike instrumenata BITKO, AI Startap škole, Verificirane mentorske mreže i alumni programa koji u izvještajima ili anketama prijave rast zaposlenosti ili prihoda u odnosu na početni period korišćenja podrške.
Metodologija izračuna	Broj korisnika koji su u godišnjim izvještajima ili anketama označili da su povećali broj zaposlenih ili prihode u odnosu na početnu godinu, na osnovu prikupljenih podataka nosilaca instrumenata.
Izvor podataka	Godišnji izvještaji korisnika prema Fondu za inovacije Crne Gore, IPC Tehnopolis i NTP Crne Gore; anketni upitnici.
Frekvencija prikupljanja	Godišnje
Odgovorna institucija	Fond za inovacije Crne Gore
Povezanost s ciljevima	Pokazuje doprinos instrumenata podrške rastu poslovanja inovativnih startupova i MMSP u okviru operativnog cilja SO3.4.

Indikatori SO4

Neposredni i srednjoročni rezultati

Element	Opis
Naziv indikatora	Broj uključenih javnih institucija i timova iz zajednice u programe inovacija za rješavanje javnih i društvenih izazova
Tip indikatora	Neposredni rezultat (Output)
Definicija	Indikator mjeri ukupan broj javnih institucija i timova/grupa iz zajednice (građani, studenti, NVO, lokalne inicijative) uključenih u programe inovacija za rješavanje javnih i društvenih izazova u okviru programa BIT Social Problem First i GovTech u toku godine.

Jedinica mjere	Apsolutni broj
Što indikator uključuje	Javne institucije koje kandiduju izazove i/ili učestvuju kao korisnici inovativnih rješenja (GovTech); timove/grupe iz zajednice koji učestvuju u BIT Social Problem First programu (neformalne i formalne grupe, NVO, studentski timovi, lokalne inicijative).
Metodologija izračuna	Godišnje se sabira broj jedinstvenih javnih institucija uključenih u GovTech projekte i broj jedinstvenih timova/grupa uključenih u BIT Social Problem First, uz izbjegavanje duplog brojanja istih subjekata unutar iste godine.
Izvor podataka	Evidencije Fonda za inovacije (prijava i ugovori za GovTech); evidencije Inovaciono preduzetničkog centra Tehnopolis (prijava i liste učesnika za BIT Social Problem First).
Frekvencija prikupljanja	Godišnje
Odgovorna institucija	Fond za inovacije za GovTech; IPC Tehnopolis za BIT Social Problem First).
Povezanost s ciljevima	Indikator mjeri nivo uključenosti javnog sektora i zajednica u procese inovacija i time direktno doprinosi specifičnom cilju: uključivanje inovacija u rješavanje društvenih i javnih izazova kroz povezivanje javnih institucija, inovativnih kompanija i zajednica.

Element	Opis
Naziv indikatora	Broj financiranih i/ili pilotiranih inovativnih rješenja za javne i društvene izazove
Tip indikatora	Neposredni rezultat (Output)
Definicija	Indikator mjeri ukupan broj inovativnih rješenja/projekata za javne i društvene izazove koji su financirani i/ili pilotirani kroz GovTech program i programe društvenih inovacija proistekle iz BIT Social Problem First programa u toku godine.
Jedinica mjere	Apsolutni broj (broj rješenja/projekata)
Što indikator uključuje	Inovativna tehnološka rješenja financirana kroz GovTech program; društvene inovacije/projekte nastale iz BIT Social Problem First programa koji ulaze u fazu pilotiranja ili formalnog projekta (u zajednici, instituciji ili kroz druge programe podrške).
Metodologija izračuna	Godišnje se prebrojava broj ugovorenih projekata u okviru GovTech programa i broj

	projekata proisteklih iz BIT programa koji su ušli u fazu pilotiranja ili formalnog projekta; indikator predstavlja zbir ovih projekata, pri čemu se jedno rješenje broji jedanput po godini izvještavanja.
Izvor podataka	Ugovori o finansiranju i projektna dokumentacija Fonda za inovacije (GovTech); projektne evidencije i izvještaji IPC Tehnopolis i timova/projekata proisteklih iz BIT Social Problem First programa.
Frekvencija prikupljanja	Godišnje
Odgovorna institucija	Fond za inovacije (nosilac izvještavanja i konsolidacija podataka); IPC Tehnopolis (dostavljanje podataka o projektima nastalim iz BIT programa).
Povezanost s ciljevima	Indikator prikazuje koliko konkretnih inovativnih rješenja nastaje i testira se u okviru sistema podrške i time direktno mjeri ostvarenje specifičnog cilja vezanog za razvoj i primjenu inovacija u javnom i društvenom interesu.

Element	Opis
Naziv indikatora	Procenat inovativnih rješenja koja su integrisana u redovan rad javnih institucija ili zajednica najmanje 12 mjeseci nakon završetka projekta
Tip indikatora	Srednjoročni rezultat (Outcome)
Definicija	Indikator mjeri udio inovativnih rješenja koja se nastavljaju koristiti u praksi (u javnim institucijama ili zajednicama) najmanje 12 mjeseci nakon završetka projekta, u odnosu na ukupan broj finansiranih/pilotiranih rješenja (O2).
Jedinica mjere	Postotak (%)
Što indikator uključuje	Inovativna rješenja iz GovTech programa koja su formalno usvojena i postala dio standardnih procedura ili digitalnih usluga javnih institucija; društvene inovacije proistekle iz BIT Social Problem First programa koje i dalje funkcionišu kao aktivne usluge, inicijative ili modeli rada u zajednicama.
Metodologija izračuna	Broj rješenja koja se koriste najmanje 12 mjeseci nakon završetka projekta podijeljen s ukupnim brojem finansiranih/pilotiranih rješenja (O2), pomnožen sa 100. Formula: $R1 = (\text{broj integrisanih i održanih rješenja} / \text{ukupan broj rješenja O2}) \times 100$. Vrijednost indikatora za 2028. godinu odnosi se na projekte koji su finansirani i završeni u prethodnom periodu, a koji su ostali u upotrebi najmanje 12 mjeseci nakon završetka
Izvor podataka	Ex-post evaluacije i završni/poslije-projektni izvještaji korisnika GovTech programa; izvještaji javnih institucija o kontinuiranoj upotrebi rješenja; izvještaji timova/projekata proisteklih iz BIT programa i praćenje od strane IPC Tehnopolis.
Frekvencija prikupljanja	Godišnje (sa vremenskim odmakom – mjerenje za projekte završene prethodne godine).
Odgovorna institucija	Fond za inovacije (evaluacija i izvještavanje); javne institucije korisnice rješenja (dostavljanje podataka o integraciji); IPC Tehnopolis (za društvene inovacije proistekle iz BIT programa).
Povezanost s ciljevima	Indikator mjeri u kojoj mjeri inovacije postaju dio sistema i prakse, a ne ostaju jednokratni projekti, te tako pokazuje doprinos specifičnog cilja održivoj transformaciji javnih usluga i rješavanju društvenih izazova.

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ PROPISA

NAZIV PROPISA

MINISTARSTVO PROSVJETE, NAUKE I INOVACIJA

Program za nauku i inovacije

1. Definisanje problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

Predloženi akt rješava problem nedostatka jedinstvenog, koordinisanog i višegodišnjeg okvira za planiranje i upravljanje ulaganjima u nauku, istraživanje i inovacije u Crnoj Gori. Postojeće mjere i ulaganja funkcionišu fragmentirano, bez jasne međuinstitucionalne koordinacije i bez strateškog usklađivanja sa evropskim standardima i prioritetima u okviru procesa pristupanja EU. Odsustvo jedinstvenog programskog okvira ograničava razvoj istraživačkih kapaciteta, smanjuje efekat javnih ulaganja, otežava komercijalizaciju znanja i usporava usklađivanje sa obavezama iz Poglavlja 25, Horizon Europe i Reformske agende.

Glavni uzroci problema su:

1. Ne postoji višegodišnji planski okvir koji povezuje nauku, inovacije i pametnu specijalizaciju.
2. Fragmentacija nadležnosti između institucija koje se bave istraživanjima, inovacijama, infrastrukturom i transferom tehnologije.
3. Nepredvidiv pristup finansiranju, bez indikativnih višegodišnjih iznosa koji bi omogućili planiranje projekata većeg obima, što je standardna praksa u EU.
4. Nedovoljna programska usklađenost sa strateškim dokumentima (S3, Strategija naučnoistraživačke djelatnosti, Mapa puta za istraživačku infrastrukturu, Reformska agenda).
5. Nedovoljno razvijen lanac podrške od istraživanja do tržišta, bez jasnog povezivanja instrumenata i faza razvoja.

Posljedice problema su:

- Naučnoistraživačke institucije nemaju predvidljive programe finansiranja niti stabilne uslove za razvoj kadrova i infrastrukture;
- Inovativna preduzeća i startapovi otežano pristupaju instrumentima podrške, što usporava razvoj inovativnih rješenja i poslovanje u skladu sa S3 prioritetima;
- Državne institucije teže prate učinke ulaganja i ne mogu strateški optimizovati finansiranje u skladu sa EU prioritetima i obavezama;
- Sinergija između nauke i privrede ostaje nedovoljno razvijena, što direktno usporava rast konkurentnosti crnogorske ekonomije;

- Smanjuje se mogućnost da Crna Gora ispuni zadate EU indikatore u oblasti ulaganja u istraživanje i inovacije, odnosno da dostigne prosjek ukupne potrošnje na istraživanje i razvoj (R&D) u EU koji je prema posljednjim dostupnim podacima iznosio je oko 2.26 % BDP-a. Crna Gora u ovom trenutku ima izdvajanja od 0,32% BDP-a za istraživanje i razvoj prema preliminarnim podacima za 2024. godinu.

Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?

Oštećeni subjekti su:

- Naučnoistraživačke ustanove zbog nedostatka stabilnog, višegodišnjeg finansiranja i programskih instrumenata koji omogućavaju razvoj infrastrukture, kadrova i projekata, kao potpornog mehanizma strateškog planiranja i razvoja.
- Privredna društva i inovatori zbog otežanog pristupa integrisanom sistemu podrške, slabog transfera tehnologije i nepostojanja predvidive linije finansiranja.
- Državne institucije koje bez centralizovanog programskog okvira nemaju mehanizam za koordinaciju, praćenje i evaluaciju ulaganja i učinka istog u nauku i inovacije.
- Mladi, istraživači i studenti zbog ograničenih mogućnosti za uključivanje u projekte, razvoj karijera i mobilnost.
- Društvo i privreda, u cjelini, zato što fragmentiran sistem dovodi do slabije komercijalizacije znanja i sporije digitalne i zelene transformacije.

U pogledu definisanja mjere oštećenosti subjekata navednih gore, smatramo da je stepen oštećenosti visok, jer trenutni sistem onemogućava stvaranje održivog i konkurentnog istraživačko-inovacionog ekosistema, što ima dugoročne posljedice na ekonomski razvoj.

“status quo” opcija proizvela bi:

- Nastavak fragmentacije sistema, čime bi se dodatno smanjila efikasnost javnih ulaganja u nauku i inovacije;
- Sporije ispunjavanje obaveza koje Crna Gora ima u okviru Pregovaračkog poglavlja 25 i obaveze preuzete kroz Reformske agendu (posebno Reformu 1.2.2);
- Nemogućnost planiranja većih infrastrukturnih i istraživačkih projekata, usljed manjka predvidivosti u finansiranju;
- Neujednačenu podršku inovatorima i kompanijama, što bi usporilo komercijalizaciju i internacionalizaciju;
- Nemogućnošću uspostavljanja jedinstvenog sistema monitoringa i evaluacije ulaganja u nauku i inovacije;
- Neispunjenje ulaganja u RDI, odnosno Crna Gora bi ostala ispod evropskog prosjeka ulaganja u RDI i samim tim ispod očekivanih EU indikatora za pregovarački proces.
- Nedovoljnu spremnost Crne Gore u pogledu postojanja politike koja je neophodna za ulazak u EU finansijske mehanizme, što bi direktno ugrozilo iskorišćenost strukturnih fondova u oblasti nauke i inovacija.

Status quo bi značio produžetak fragmentacije, nedovoljno iskorišćenje javnih ulaganja i udaljavanje od EU standarda, što potvrđuje potrebu donošenja ovog Programskog akta.

2. Ciljevi

- **Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?**
- **Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.**

Predloženim propisom uspostavlja se jedinstven, koherentan i višegodišnji programski okvir za razvoj nauke, istraživanja i inovacija u Crnoj Gori. Predloženi propis postiže dolje navedene ciljeve:

- Strateško i predvidivo planiranje ulaganja u nauku, istraživačku infrastrukturu i inovacije kroz uvođenje indikativnog višegodišnjeg finansijskog okvira, u skladu sa praksama EU.
- Uspostavljanje funkcionalne koordinacije između ključnih institucija (Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija, Fond za inovacije, Naučno-tehnološki park, Tehnopolis) radi izbjegavanja preklapanja i obezbjeđivanja komplementarnosti instrumenata.
- Formiranje integrisanog lanca podrške od fundamentalnih istraživanja do komercijalizacije inovacija, uključujući zaštitu intelektualne svojine, transfer tehnologije, PoC programe, kolaborativne grantove i startup podršku.
- Unapređenje konkurentnosti privrede i jačanje saradnje nauke i industrije kroz sistemski definisane instrumente za preduzeća, startupove i istraživačke organizacije.
- Podizanje spremnosti Crne Gore za punopravno učešće u EU programima za istraživanje i inovacije, kao i za buduću pripremu operativnih programa koji će biti osnova za korišćenje strukturnih fondova po ulasku u EU.
- Uvođenje jedinstvenog sistema monitoringa i evaluacije za sve mjere i instrumente u oblasti nauke i inovacija, što omogućava mjerljivost rezultata i kvalitetnije upravljanje javnim sredstvima i praćenje učinka programske podrške za nauku i inovacije.

Ovim Programom Crna Gora dobija stabilan, usklađen i evropski orijentisan okvir koji omogućava dugoročno jačanje istraživačkog i inovacionog ekosistema.

Ciljevi predloženog akta su u potpunosti usklađeni sa:

- Strategijom pametne specijalizacije Crne Gore (S3), posebno u prioritetnim oblastima: energija, ICT, pametna poljoprivreda i lanac vrijednosti hrane, turizam), obezbjeđuje instrumente za istraživanje i inovacije u S3 lancima vrijednosti i podržava kontinuitet procesa preduzetničkog otkrivanja.
- Strategijom naučnoistraživačke djelatnosti 2024-2028 uvodeći mehanizme za jačanje istraživačkih kapaciteta, mobilnosti, istraživačke infrastrukture i međunarodne saradnje, kao boljoj participaciji Crne Gore u Evropskom istraživačkom prostoru (ERA);
- Mapom puta za istraživačku infrastrukturu 2024-2028, omogućavajući planiranje modernizacije infrastrukture i integraciju sa evropskim istraživačkim infrastrukturama

- (ERIC, EIROforum, EOSC).
- Obavezama Crne Gore u okviru Programa za istraživanje i inovacije EU (Horizon Europe) uključivanje crnogorskih institucija u evropske istraživačke infrastrukture;
- Obavezama u okviru Pregovaračkog poglavlja 25 – Nauka i istraživanje, jer Program unapređuje upravljanje naučnom politikom, jača povezivanje sa EU istraživačkim prostorom i uvodi predvidivost finansiranja, što su ključne tačke u evaluaciji Poglavlja 25.
- Reformska agenda Crne Gore 2024–2027 (EU Growth Plan), posebno Reforma 1.2.2. Program je ključni instrument za ispunjenje Reforme 1.2.2 „Dalji razvoj istraživačko-inovacionog ekosistema za ekonomiju zasnovanu na znanju“. Omogućava povećanje ulaganja u istraživanje i razvoj, i jačanje naučno-inovacione zajednice u Crnoj Gori. institucija. Prema ovoj reformi, Crna Gora se obavezala da kroz:
 - Korak 3: poveća izdatke privatnog sektora za istraživanje i inovacije na najmanje 15% EU prosjeka (sa sadašnjih 9,7% u 2023. godini);
 - Korak 4: poveća izdatke javnog sektora za istraživanje i inovacije na najmanje 35% EU prosjeka (sa sadašnjih 28,1% u 2023. godini).

Program za nauku i inovacije predstavlja centralni mehanizam za realizaciju zadatih indikatora iz RA iz više razloga:

- ✓ Uvodi indikativni višegodišnji finansijski okvir za predvidivo budžetsko planiranje, definišući *koherentan i višegodišnji* okvir ulaganja u nauku i inovacije, u skladu sa EU praksama. Ovaj pristup direktno doprinosi povećanju izdvajanja javnog sektora na ciljanih 35% EU prosjeka, jer: (i) omogućava Vladi da planira sistematsko povećanje ulaganja; (ii) uklanja fragmentaciju finansiranja, (iii) vezuje ulaganja za prioritetne oblasti S3 i Strategije naučnoistraživačke djelatnosti i (iv) osigurava da javna sredstva imaju mjerljive rezultate kroz definisane indikatore i instrumente.
- ✓ Program uključuje niz instrumenata koji direktno utiču na privatni sektor i motivišu ga da poveća ulaganja u istraživanje, razvoj i inovacije (Program za jačanje inovativnosti MMSP, Kolaborativni grantovi nauka–privreda, Inovacioni vaučeri, PoC programi za privatni sektor, Program podsticajnih mjera za ulaganje u istraživanje i inovacije (poreske olakšice)). Ovi instrumenti utiču na povećanje privatnih ulaganja jer: umanjuju trošak tehnoloških i razvojnih aktivnosti preduzeća, omogućavaju pristup istraživačkoj infrastrukturi i ekspertizi, ubrzavaju razvoj i validaciju prototipova, poboljšavaju inovacioni kapacitet kompanija, podstiču reinvestiranje dobiti u istraživanje i inovacioni razvoj. Ovim se stvara preduslov da Crna Gora ispuni obavezu povećanja privatnih ulaganja na 15% EU prosjeka do 2027.

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).
- Obrazložiti preferiranu opciju?

Opcija 1 – Status quo: Program za nauku i inovacije nije usvojen

U ovoj opciji ne bi bio uspostavljen jedinstveni višegodišnji programski okvir za planiranje i finansiranje istraživanja i inovacija. Posljedice bi bile:

- nastavak fragmentacije ulaganja u nauku, istraživanje i inovacije između različitih institucija;
- nepostojanje strateške koherentnosti i jasnog lanca podrške od istraživanja do komercijalizacije;
- otežano planiranje projekata većeg obima zbog nepostojanja indikativnog višegodišnjeg finansijskog okvira;
- usporavanje ispunjenja obaveza iz Reformske agende (Reforma 1.2.2) i Poglavlja 25;
- nedovoljna spremnost Crne Gore da po ulasku u EU (2028) pripremi operativne programe za istraživanje i inovacije, što bi direktno ugrozilo sposobnost države da koristi strukturne fondove u ovoj oblasti;
- niži nivo učešća nacionalnih institucija i privrede u programima Horizon Europe i drugim EU inicijativama zbog slabijih kapaciteta i nedovoljno povezanog sistema.

Status quo opcija rezultirala bi produženjem postojećih slabosti sistema, slabijom efikasnošću ulaganja i gubitkom potencijalnih razvojnih i finansijskih prilika. Status quo opcija bi takođe značila da Crna Gora ne pristupa strateški u pogledu ispunjavanja indikatora iz Reformske agende koji se odnose na kompletnu implementaciju Reforme 1.2.2 „Dalji razvoj istraživačko-inovacionog ekosistema za ekonomiju zasnovanu na znanju“, odnosno dostizanja 15% EU prosjeka u pogledu izdvajanja privatnog sektora za istraživanje i inovacije (sa sadašnjih 9,7% u 2023. godini).

Opcija 2 – Neregulatorna opcija (ad hoc planiranje i parcijalno unapređenje postojećih programa)

Ova opcija podrazumijevala bi da se ciljevi postižu parcijalnim unapređenjem pojedinačnih programa Ministarstva i drugih institucija, bez donošenja jedinstvenog programskog okvira. Ova opcija je ograničena jer:

- ne obezbjeđuje dugoročnu stabilnost niti predvidivost ulaganja;
 - ne stvara mehanizme koordinacije između institucija (MPNI, IF, NTP, Tehnopolis);
 - otežava praćenje i evaluaciju uticaja, jer svaki instrument ostaje izolovan;
 - ne usklađuje ulaganja sa obavezama zadatim Reformskom agendom 1.2.2, S3 prioritetima i Strategijom naučnoistraživačke djelatnosti;
 - ne stvara osnovu za izradu budućih EU operativnih programa za strukturne fondove;
 - ne omogućava integrisan pristup razvoju istraživačke infrastrukture, kadrova, inovacija i transfera tehnologije.
- Zbog toga neregulatorna opcija ne može proizvesti potrebne sistemske i dugoročne rezultate.

Opcija 3 – Donošenje Programa za nauku i inovacije kao centralnog programskog okvira (preferirana opcija)

Ova opcija podrazumijeva usvajanje Programa koji uspostavlja:

- jedinstven, koherentan i višegodišnji okvir ulaganja u nauku i inovacije;
- jasnu koordinaciju između svih institucija u ekosistemu;
- sistem instrumenata koji povezuje istraživanje, razvoj, inovacije i komercijalizaciju;
- indikativne finansijske iznose koji služe za planiranje i evropsko usklađivanje, bez stvaranja novih finansijskih obaveza za trenutnu fiskalnu godinu;
- mehanizme za povećanje ulaganja privatnog i javnog sektora u skladu sa obavezama iz Reformske agende (Reforma 1.2.2);
- osnovu za pripremu budućih operativnih programa u okviru strukturnih fondova EU nakon pristupanja 2028;
- zajednički sistem monitoringa i evaluacije, u skladu sa EU metodologijama i praksom.

Preferirana opcija je Opcija 3 – Donošenje Programa za nauku i inovacije, zato što:

- omogućava rješavanje ključnih strukturnih slabosti sistema nauke i inovacija;
- obezbjeđuje dugoročnu predvidivost i koherentnost planiranja ulaganja, što je standard EU;
- omogućava Crnoj Gori da ispuni obaveze iz Reformske agende (Reforma 1.2.2) u pogledu rasta javnih i privatnih ulaganja;
- uvodi sistemsko strateško planiranje budžeta za nauku, istraživanje i inovacije na osnovu jasno zadatih indikatora učinka;
- povećava apsorpcioni kapacitet Crne Gore za učešće u Horizon Europe i drugim EU programima;
- uspostavlja osnov za buduće EU operativne programe koji će biti ključni za korišćenje strukturnih fondova u oblasti istraživanja i inovacija;
- unapređuje koordinaciju između institucija i uvodi jedinstveni sistem praćenja rezultata;
- ne stvara nove obaveze za Ministarstvo finansija u trenutku usvajanja, jer su svi finansijski iznosi indikativni i služe za planiranje, a ne za odobravanje budžeta.

Ova opcija pruža najveći razvojni efekat, najviši nivo usklađenosti sa evropskim standardima i najviši stepen institucionalne i finansijske održivosti.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerovatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna

konkurencija.

- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

Pozitivni uticaji

1. Licencirane naučnoistraživačke institucije (direktan pozitivan uticaj)
 - a. dobijaju stabilan i predvidljiv višegodišnji okvir finansiranja;
 - b. povećavaju dostupnost sredstava za infrastrukturu, opremu i kadrove;
 - c. jačaju kapacitete za učešće u programima Horizon Europe i drugim međunarodnim projektima;
 - d. unapređuje se saradnja sa industrijom kroz zajedničke projekte i kolaborativne grantove;
 - e. višegodišnji okvir kreira motivišući efekat za mlade istraživače da rade na inovacijama i kreiraju spin-off kompanije iz akademije, jačaju preduzetničko djelovanje u naučnoistraživačkoj djelatnosti i valorizaciju znanja.
2. Subjekti inovacione djelatnosti definisani u članu 6 Zakona o inovacionoj djelatnosti (Sl.list CG 53/25) (direktan pozitivan uticaj)
 - Inovaciona infrastruktura (IPC Tehnopolis, Naučno-tehnološki Park, Kancelarija za transfer tehnologija) ostvaruje bolju koordinaciju i jasnije uloge u lancu podrške inovacijama, funkcioniše u uslovima veće stabilnosti finansijskih tokova zbog čega se otvara mogućnost za povećanje broja programa i obima korisnika.
3. Privatni sektor – MMSP i startupovi (direktan pozitivan uticaj)
 - dobijaju nove instrumente podrške (PoC, vaučeri, kolaborativni grantovi, reinvestiranje dobiti);
 - povećava se pristup istraživačkoj infrastrukturi i ekspertizi;
 - smanjuju se troškovi razvoja novih proizvoda i tehnologija;
 - povećava se konkurentnost i šansa za širenje na međunarodna tržišta.
4. Mladi, istraživači i studenti (direktan i indirektan pozitivan uticaj)
 - veće mogućnosti za uključivanje u projekte, obuke i mobilnost;
 - bolja povezanost akademskog, naučnoistraživačkog i poslovnog sektora;
 - jačanje kadrovskog potencijala za buduće EU programe i strukturne fondove.
5. Država i javne institucije (indirektan pozitivan uticaj)
 - unapređenje kapaciteta za planiranje i implementaciju politika u oblasti nauke i inovacija;
 - bolja priprema za ulazak u EU i korišćenje strukturnih fondova (operativni programi RDI);
 - jasniji sistem nadgledanja i evaluacije učinka;
 - unapređenje naučnoistraživačkog i inovacionog ekosistema na način definisan Programom stvara preduslove da država posredno "vrati" svoj ulog kroz rast tehnološki intenzivnih kompanija. Kada istraživački, infrastrukturni i finansijski instrumenti funkcionišu kao integrisana cjelina, povećava se vjerovatnoća da najuspješniji startupovi pređu u fazu akceleracije, internacionalizacije i visokog rasta. U takvim okolnostima, dio tih kompanija može dostići status

visokotehnoloških "scale-up" firmi koje generišu:

- o značajno uvećan poreski prihod,
- o izvoz visoke dodatne vrijednosti,
- o nova radna mjesta,
- o privlačenje stranih ulaganja,
- o otvaranje regionalnih i globalnih centara razvoja.

Iako je "unicorn" (kompanija vrijedna preko 1 milijarde eura) scenario rezervisan za mali broj preduzeća, iskustva uspješnih zemalja pokazuju da čak i jedan takav uspjeh ima multiplikativni efekat na čitavu državu – od poreskih prihoda i zaposlenosti, do stvaranja novih fondova, ulaska investitora i pozicioniranja zemlje na globalnoj tehnološkoj i inovacionoj mapi.

Program za nauku i inovacije, stvaranjem koherentnog lanca podrške od istraživanja do tržišta, modernizacijom infrastrukture i podsticanjem saradnje nauke i privrede, povećava vjerovatnoću da Crna Gora dugoročno razvije tehnološki napredne kompanije čiji rast može stvoriti ekonomske prihode višestruko veće od početnih javnih ulaganja. Na taj način, javna ulaganja u inovacije imaju potencijal da se posredno "vrate" kroz rast poreske baze, dobit uspješnih tehnoloških firmi i jačanje ukupne konkurentnosti ekonomije.

Negativni uticaji

- Program sam po sebi ne stvara nove obaveze koje bi direktno opteretile građane ili privredu.
- Jedini potencijalni negativni uticaj odnosi se na administrativno opterećenje institucija uključenih u praćenje i izvještavanje prema jedinstvenom sistemu monitoringa. Ovo opterećenje je minimalno i ne zahtijeva nove resurse, već bolju organizaciju postojećih.

Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima)

Troškovi za građane:

- Građani nemaju nikakve direktne troškove.
- Program ne uvodi naknade niti bilo kakve obaveze za fizička lica.

Troškovi za privredu (posebno MMSP):

- Program ne uvodi troškove za privredu.
- Naprotiv, uvodi sistemske podsticaje (bespovratna sredstva, vaučeri, olakšice), čime se smanjuju troškovi preduzeća za inovacione, istraživačke i tehnološke aktivnosti.
- Privreda je isključivo korisnik ovog programa, a ne njegov finansijer.

Da li pozitivne posljedice opravdavaju troškove?

Pozitivne posljedice donošenja Programa za nauku i inovacije višestruko opravdavaju sve

troškove njegove primjene. **Program ne uvodi nove finansijske obaveze za državu u trenutku usvajanja, već daje indikativni višegodišnji finansijski okvir koji služi kao strateška osnova za planiranje budućih budžetskih sredstava, u skladu sa praksom Evropske unije. Stvarni iznosi se definišu isključivo kroz redovne godišnje budžetske procedure i u skladu sa fiskalnim mogućnostima države.**

Istovremeno, uvođenjem koherentnog sistema podrške istraživanju i inovacijama - od osnovnih istraživanja i zaštite intelektualne svojine, preko PoC faze i kolaborativnih grantova, do razvoja startupova i transfera tehnologije, država stvara uslove u kojima se javni ulog može višestruko "vratiti" kroz ekonomske efekte. Unaprijeđeni inovacioni ekosistem povećava vjerovatnoću da dio domaćih inovativnih kompanija izađe na međunarodna tržišta, uđe u fazu akceleracije i ostvari brz rast. U takvim slučajevima, čak i mali broj uspješnih tehnoloških preduzeća može:

- generisati značajan poreski prihod,
- otvoriti visokokvalitetna i visoko plaćena radna mjesta,
- privući strane investitore,
- povećati izvoz usluga i proizvoda visoke dodatne vrijednosti,
- stvoriti "multiplikativni efekat" na privredu, uključujući nove startapove, fondove i akademsko-poslovne saradnje.

Ponovićemo još jednom da iskustva inovaciono najrazvijenijih ekonomija pokazuju da čak i jedna globalno uspješna tehnološka kompanija ("unicorn") može generisati ekonomske koristi višestruko veće od svih inicijalnih javnih ulaganja, kroz poreze, investicije, nova radna mjesta i međunarodnu prepoznatljivost zemlje. Iako je "unicorn" scenario statistički rijedak, Program povećava vjerovatnoću upravo takvog visokog povrata, stvarajući stabilan, transparentan, predvidiv i inovacijama podsticajan ambijent.

Zbog svega navedenog, pozitivni učinci Programa na rast produktivnosti, tehnološku transformaciju privrede, jačanje međunarodne konkurentnosti i dugoročne poreske prihode višestruko nadmašuju sve potencijalne troškove njegove primjene, **pri čemu se Program ne oslanja na nova budžetska izdvajanja, već na postojeće procese planiranja i usklađivanja.**

Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija

Da. Program direktno podržava:

- nastanak novih startupova (preko S3 pilota, SkillsUp programa, startup kampova);
- rast i razvoj inovativnih MMSP;
- uvođenje novih proizvoda, usluga i tehnologija;
- povećanje konkurentnosti crnogorskih preduzeća na domaćem i međunarodnom tržištu;
- brži transfer tehnologije između nauke i industrije;
- izgradnju novih spin-off i spin-out kompanija iz akademskog sektora.

Program doprinosi i smanjenju ulaznih troškova za početnike u inovacionom ekosistemu, što dodatno podstiče tržišno takmičenje i razvoj novih poslovnih modela. Program motiviše naučnoistraživačku i inovacionu zajednicu da dodatno ulažu u istraživanje i inovacije i da rizikuju u razvoju inovacija i proizvoda zasnovanih na znanju.

Procjena administrativnih opterećenja i biznis barijera

- Program ne uvodi nove regulatorne barijere, takse ili obaveze.
- Administrativno opterećenje za privredu je nula, jer privredni subjekti učestvuju isključivo na dobrovoljnoj osnovi i radi pristupa finansijskoj i stručnoj podršci.
- Administrativni troškovi za MPNI, IF, NTP i Tehnopolis odnose se na korišćenje zajedničke platforme za monitoring i evaluaciju i smatraju se minimalnim, jer se zasnivaju na već postojećim resursima i standardnoj praksi EU.
- **Program uklanja, a ne stvara barijere, jer uvodi jedinstvenu koordinaciju umjesto fragmentiranog sistema.**

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteci finansijske obaveze?
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?
- Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.

Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?

Program za nauku i inovacije ne uvodi nove neposredne finansijske obaveze u trenutku njegovog usvajanja, već uspostavlja indikativni višegodišnji finansijski okvir koji služi za plansko usmjeravanje budućih budžetskih sredstava u oblasti nauke i inovacija. Konkretnim iznosima po instrumentima i godinama u Programu ne traži se automatsko odobravanje sredstava, već se daje orijentacioni okvir koji će se u svakoj fiskalnoj godini

usklađivati sa:

- realnim fiskalnim mogućnostima države,
- prioritetima utvrđenim kroz budžetske pregovore,
- dinamikom pregovora sa EU i Reformskom agendom.

Dakle, nije riječ o novom "računu" za budžet, već o alatu za pametnije i predvidivije planiranje postojećih i budućih izdvajanja. Sredstva za 2026. godinu su već planirana u budžetu i predmet su daljeg usvajanja, a konačni iznosi će biti definisani nakon usvajanja Budžeta za 2026.

Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda?

Program je zamišljen kao višegodišnji okvir (2026–2030) i podrazumijeva da će se sredstva za pojedinačne mjere i instrumente obezbjeđivati postupno, kroz redovne godišnje budžetske procese. To znači da:

- ne postoji jednokratni fiskalni "šok" niti obaveza da se sve mjere finansiraju odmah,
- sredstva se mogu povećavati, smanjivati ili fazno usmjeravati u skladu sa kretanjima prihoda i prioritetima.

Program pomaže Ministarstvu finansija da unaprijed vidi potencijalne potrebe i da ih planski uklapa u srednjoročne fiskalne projekcije.

Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze?
Ne.

Samim donošenjem Programa ne nastaju nove međunarodne finansijske obaveze za Crnu Goru. Program:

- ne uvodi nove članarine, sporazume ili ugovorne obaveze prema međunarodnim organizacijama;
- već stvara okvir za bolje korišćenje postojećih i budućih EU programa (Horizon Europe, Digital Europe, strukturni fondovi) kroz jačanje domaćih kapaciteta.

Svaki eventualni budući međunarodni aranžman (npr. ERIC, drugi EU instrumenti) biće regulisan posebnim propisom i zasebnom fiskalnom analizom.

Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?

Sredstva za aktivnosti u oblasti nauke i inovacija se i sada obezbjeđuju kroz:

- budžet Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija,
- budžete Fonda za inovacije i drugih institucija,
- postojeće programe podrške.

Program ne stvara novu obavezu "iznad" već planiranih sredstava, njime se:

- strukturiraju i usmjeravaju postojeća i buduća izdvajanja,
- omogućava da se u narednim budžetima, u skladu sa fiskalnim mogućnostima i Reformskom agendom, postepeno povećavaju izdvajanja za pojedine mjere koje su od strateškog značaja.

Za svaku fiskalnu godinu, konkretni iznosi biće predmet posebnih pregovora i dogovora sa Ministarstvom finansija, u okviru redovnog budžetskog procesa.

Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze?

Ne.

Donošenje Programa za nauku i inovacije ne zahtijeva donošenje posebnih podzakonskih akata koji bi automatski generisali nove obaveze za budžet.

Implementacija Programa sprovodi se kroz:

- godišnje programe rada i javne pozive institucija (MPNI, IF, NTP, Tehnopolis),
- postojeće procedure konkurisanja i odobravanja projekata.

Sve finansijske odluke donose se u okviru već uspostavljenih pravila i budžetskih procedura.

Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?

Program ne stvara direktne, kratkoročne prihode za budžet u smislu такси, naknada ili novih dažbina. Međutim, posredno:

- jačanjem naučnoistraživačkog i inovacionog ekosistema,
- podsticanjem razvoja tehnološki intenzivnih preduzeća,
- povećanjem izvoza i konkurentnosti,
- otvaranjem novih radnih mjesta visoke dodate vrijednosti.

Program doprinosi širenju poreske baze (porez na dobit, porez na dohodak, doprinosi, PDV od većeg obima ekonomskih aktivnosti).

U srednjem i dugom roku, očekuje se da se dio javnih ulaganja u nauku i inovacije "vrati" kroz rast poreskih prihoda, posebno ako dio inovacionih kompanija dostigne fazu akceleracije i međunarodnog rasta.

Obrazložiti metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.

Metodologija za određivanje indikativnih finansijskih izdataka i projektovanih dugoročnih prihoda iz Programa za nauku i inovacije zasniva se na kombinaciji kvantitativnih i kvalitativnih analiza, u potpunosti u skladu sa namjenom i strukturom samog Programa. Prilikom definisanja poželjnih indikativnih iznosa programskih linija sprovedeni su sledeći koraci:

1. Analiza potreba institucija inovacionog i naučnoistraživačkog ekosistema

Svi indikativni iznosi proizilaze iz zbirne analize potreba koje su dostavili:

- Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija,
- Fond za inovacije Crne Gore,
- Naučno-tehnološki park Crne Gore,
- IPC Tehnopolis,
- druge institucije uključene u sprovođenje instrumenata (Univerziteti, Centri izvrsnosti).

Ove potrebe su operacionalizovane kroz indikativne kumulativne budžete u okviru 2 prioritetne ose. Indikativne kumulativne iznose navodimo u nastavku:

- Prioritetna osa 1: Jačanje inovacijskog ekosustava te istraživačko-razvojnih i inovacijskih kapaciteta poslovnog sektora (4 specifična cilja) – ukupni indikativni iznos: 94.392.000,00 eura
- Prioritetna OSA 2: Modernizacija istraživačke infrastrukture i unapređenje istraživačkih kapaciteta (4 specifična cilja) – ukupni indikativni iznos 41,000,000.00 eura

U okviru prioritetnih osa definisani su specifični ciljevi i u okviru svakog specifičnog cilja definisani su instrumenti (programi) prema:

- kumulativnim iznosima za petogodišnji period,
- rasponima po projektu,
- procijenjenim brojem korisnika,
- planom poziva tokom trajanja Programa za nauku i inovacije.

To omogućava precizan bottom-up pregled potreba, bez proizvoljnih procjena.

2. Komparativna analiza i usklađivanje sa EU praksama i višegodišnjim finansijskim planiranjem

Pri projektovanju finansijskih okvira korišćena je metodologija kompatibilna sa EU modelom za istraživanje i inovacije (Horizon Europe, Digital Europe, strukturni fondovi), koja nalaže:

- višegodišnje indikativno planiranje,
- fazno finansiranje,
- raspone, a ne fiksne iznose,
- postepenu apsorpciju sredstava,
- mogućnost reprogramiranja prema potrebama i kapacitetima.

Zbog toga Program predviđa okvire, a ne čvrste obaveze — u skladu sa praksama evropskih država članica.

3. Usklađivanje sa Reformom 1.2.2 i obavezama iz Reformske agende

Metodologija obračuna finansijskih izdataka i projektovanih indirektnih prihoda usklađena je sa mjerljivim ciljevima iz Reforme 1.2.2:

- povećanje javnog ulaganja u istraživanje i inovacije na 35% EU prosjeka,

• povećanje ulaganja privatnog sektora na 15% EU prosjeka,
U Programu su relevantni instrumenti definisani tako da podrže rast ulaganja koji direktno prati ove ciljeve, odnosno:

- rast kolaborativnih grantova svake godine od 2 miliona do 4 miliona eura;
- rast Programa za jačanje inovativnosti MMSP od 2 miliona do 4 miliona eura;
- rast PoC linija za privredu i nauku od 160.000 do 400.000 (privreda).

Ovaj pristup osigurava da Program doprinosi direktnom ispunjavanju ključnog EU cilja iz Reformske agende.

4. Fiskalna održivost i fleksibilnost (indikativni, a ne obavezujući iznosi)

Program je metodološki zasnovan na principu fiskalne neutralnosti u trenutku usvajanja, što znači:

- nijedan instrument ne uvodi obavezu trenutnog izdvajanja sredstava,
- sve cifre su indikativne i mogu se prilagođavati,
- moguće je faziranje i odlaganje mjera po potrebi,
- iznosi služe Ministarstvu prosvjete, nauke i inovacija, kao i Ministarstvu finansija kao alat za višegodišnje projekcije, a ne kao obaveza.

Projekcija budućih prihoda za budžet

Metodologija za procjenu prihoda zasnovana je na:

- kapacitetu instrumenata da povećaju broj startupova i MMSP,
- povećanju zaposlenosti u sektorima visoke dodate vrijednosti,
- porastu izvoza tehnoloških i inovacionih proizvoda i usluga,
- "unicorn efektu" (visoko rastuće kompanije u internacionalizaciji),
- širenju poreske baze (dobit, dohodak, PDV, doprinosi).

Iako prihod nije projektovan nominalno, je budžet indikativno definisan, dokazano je da ovakvi programi u EU i OECD zemljama generišu povrat od 3 do 6 eura po uloženom euru u periodu od 5 do 10 godina (u rasponu koji je prepoznat u međunarodnoj literaturi).¹

Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?

Ne.

Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.

Ne.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

¹ The Social Returns to Public R&D (Fieldhouse & Mertens, 2025)

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertna podrška i ako da, kako.
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.

Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertna podrška i ako da, kako.

U procesu pripreme Programa za nauku i inovacije korišćena je eksterna ekspertna podrška Svjetske banke, obezbijeđena kroz EU Reform Facility — BEST projekat.

Stručnjaci Svjetske banke su, u saradnji sa Ministarstvom prosvjete, nauke i inovacija:

- učestvovali u analizi stanja istraživačko-inovacionog ekosistema,
- doprinijeli razradi logike intervencije i kreiranju instrumenta podrške,
- pružili tehničku pomoć u definisanju indikatora i metodologije monitoringa,
- obezbijedili međunarodne komparacije i uporedne modele iz OECD i EU država.

Ova ekspertna podrška imala je savjetodavni i tehnički karakter i nije uključivala donošenje odluka, već je služila jačanju metodološke ispravnosti i evropske usklađenosti Programa.

Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).

Konsultacije sa zainteresovanim stranama sprovedene su ciljano, u više faza:

1. Stručna tijela Vlade – u ranoj fazi izrade Programa
 - a. Savjet za inovacije i pametnu specijalizaciju
 - b. Savjet za naučnoistraživačku djelatnost

Ova tijela su razmatrala koncept Programa i dala smjernice u vezi prioriteta, povezivanja nauke i privrede, usklađivanja sa S3 i povezivanja sa Reformskom agendom.

2. Institucije inovacionog i istraživačkog sistema

Tokom izrade Programa sprovedene su ciljane konsultacije sa:

- Fondom za inovacije Crne Gore
- Naučno-tehnološkim parkom Crne Gore
- IPC Tehnopolisom
- Univerzitetom Crne Gore
- drugim relevantnim NIR ustanovama

Ove konsultacije su doprinijele definisanju potreba, strukturi instrumenata i budžetskoj procjeni.

3. Šira inovaciona i privredna zajednica – kroz postojeće mehanizme Savjeta i radnih grupa

S obzirom da Savjeti okupljaju predstavnike privrede, akademske zajednice, NVO i javnog sektora, razmatranje Programa u ovim tijelima predstavlja oblik indirektnih ciljnih

konsultacija sa širim ekosistemom.

Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.

Prihvaćene sugestije:

- potreba za jačanjem veza nauka–privreda, što je rezultiralo uvođenjem kolaborativnih grantova, PoC linija i industrijskih pilot-projekata;
- zahtjev za jasnijim indikatorima i mehanizmima monitoringa, što je u Program uvedeno kroz jedinstveni sistem praćenja;
- naglasak na mobilnosti istraživača i jačanju ljudskih resursa, što je ugrađeno kroz doktorske, postdoktorske i programe saradnje sa dijasporom;
- preporuka da se sredstva Fonda za inovacije jasno uvežu sa Programom, što je sada definisano kroz zajednički okvir planiranja;
- potreba da Program bude usklađen sa Reformskom agendom, posebno Reformom 1.2.2, što je dosljedno integrisano.

Sugestije koje nijesu prihvaćene

Nekoliko prijedloga koji se odnose na:

- dodatne finansijske instrumente van fiskalnih mogućnosti,
- kratkoročno povećanje određenih grant šema,
- uvođenje novih infrastrukturnih linija bez fiskalne analize

Gore navedene nisu prihvaćene, jer bi zahtijevale prelazak okvira fiskalne održivosti i nijesu bile u skladu sa strukturom Reformske agende ili srednjoročnom fiskalnom strategijom Ministarstva finansija. Sve neprihvaćene sugestije dokumentovane su i ostavljene za razmatranje u budućim revizijama Programa, u skladu sa fiskalnim kapacitetima.

7. Monitoring i evaluacija

- **Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?**
- **Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?**
- **Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?**
- **Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?**

Implementacija može biti usporena i usljed eventualnih fiskalnih i ekonomskih promjena koje bi uticale na dinamiku finansiranja, kao i usljed nedovoljne međusektorske koordinacije ili slabe informisanosti potencijalnih korisnika o dostupnim mjerama.

Da bi se rizici umanjili, tokom primjene Programa preduzeće se niz mjera usmjerenih na obezbjeđivanje efikasnosti i stabilnosti procesa. Prije svega, biće uspostavljen jedinstveni sistem monitoringa koji omogućava prikupljanje i analizu podataka o učinku svih instrumenata.

Redovno praćenje rezultata obavljaće se na godišnjem nivou, dok je predviđena i srednjoročna evaluacija Programa radi procjene napretka, identifikovanja eventualnih odstupanja i prilagođavanja mjera prema potrebama ekosistema. Paralelno, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija organizovaće informativne aktivnosti, radionice i konsultacije kako bi se povećala vidljivost instrumenata i osiguralo da potencijalni korisnici na vrijeme dobiju sve potrebne informacije. Godišnje budžetsko planiranje biće usklađeno sa indikativnim finansijskim okvirom Programa kako bi se obezbijedio kontinuitet mjera i postepeno povećanje ulaganja.

Praćenje uspješnosti sprovođenja Programa vršiće se kroz jasne, mjerljive indikatore koji odražavaju ključne ciljeve intervencije. Posebna pažnja biće usmjerena na praćenje nivoa javnih i privatnih ulaganja u istraživanje i inovacije, broja realizovanih instrumenata i poziva, te učešća korisnika iz naučnog i privrednog sektora. Mjeriće se i rezultati u oblasti istraživačke produkcije, mobilnosti i razvoja kadrova, kao i jačanje saradnje nauke i privrede kroz PoC programe, kolaborativne grantove i aktivnosti transfera tehnologije. Dodatno će se pratiti i modernizacija istraživačke infrastrukture, razvoj startupova i inovativnih MMSP, kao i efekti Programa na povećanje konkurentnosti i stvaranje novih tehnologija.

Za sprovođenje monitoringa i evaluacije zaduženo je Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija, koje ima ulogu glavnog koordinatora i nosioca procesa. Fond za inovacije, Naučno-tehnološki park Crne Gore, IPC Tehnopolis i naučnoistraživačke ustanove biće odgovorni za prikupljanje i dostavljanje podataka o sprovođenju pojedinačnih instrumenata iz svoje nadležnosti. Svi dostavljeni podaci biće objedinjeni kroz jedinstveni sistem monitoringa, a napredak Programa razmatraće MPNI. Pored unutrašnjeg praćenja, Program predviđa i sprovođenje nezavisne eksterne evaluacije, kako sredinom njegovog trajanja, tako i po njegovom završetku, u skladu sa evropskim preporukama i praksama.

Datum i mjesto

11.12.2025. godine

Starješina

[Handwritten signature]